

KIT VEGYEK EL FELESÉGÜL?

ÍRTA:

TOWER VILMOS

III. KIADÁS

BUDAPEST, 1943
KORDA R. T. KIADÁSA

Nihil obstat. Dr. Stephanus Kosztolányi censor dioecesanus.
Nr. 2217/1943. Imprimatur. Strigonii, die 16. Mártii 1943.

Dr. Joannes Drahos vicarius generális.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest.

ELŐSZÓ

Ismeretes, hogy manapság megrendítően és megszégyenítően sok a szerencsétlen, boldogtalan vagy ilyennek mondott házasság, az elhidegült, meglazult vagy felborult házassági kötelék. Rengeteg az ezzel kapcsolatos kínos csalódás, keserű kiábrándulás, lelkeket mérgező családi botrány, a döbbenetes számú válás, az asszonyok és férfiak csereberélése, a folyamatos többnejűség és többférjűség (successiv polygamia és polyandria),

Megesik, hogy a gyermeknek 3—4 apja vagy 3—4 anyja is van és már nem is tudja megállapítani, hogy melyik is az igazi szülője. Másszóval a szentségi házasság helyébe került a határidőre kötött és egyoldalúan felbontható, törvényes színezetű, de ponyva jellegű, váltakozó szeretkezés és szabad párosodás.

Ez se vallási, se nemzeti, se egyéni szempontból nem mehet így tovább! Mert pusztító, züllesztő, végzetes kárát vallják nemcsak a házastársak és gyermekeik, hanem Isten és a vallás ügye, az eszményiség és magának a nemzetnek, drága magyar hazánknak jelene és jövője is!

Ha kutatjuk, hogy mi ennek a sok elhibázott, boldogtalan házasságnak és rengeteg válásnak az oka, rádöbbenünk, hogy gyökere legtöbbször a házastársak helytelen megválasztásában van.

Idevág a nőszülni óhajtó férfiban a kellő élet- és emberismeret hiánya, a meggondolatlan-ság, könnyelműség, az eljegyzés és házasság elhirtelenkedése, az érzékiség és szerelem ész-bontó elvakítása, a szépségnek vagy anyagi előnynek a nő jelleme fölé helyezése vagy kizárólagos értékelése, tehát a nő jellemtulajdonságainak semmibevevése, a vallási követelmények- és szempontoknak háttérbeszorítása vagy teljes fitymálása, a jövődöbblek egymás iránt való őszinteségének hiánya, a tudatlanság, járatlanság s i. t.

Ezért határoztuk el, hogy a nőszülni óhajtó férfiakat előre felvértezzük azokkal az ismeretekkel és tudnivalókkal, amelyek alkalmasak arra, hogy már házastársuk kiszemelése előtt jobban felnyithassák szemüket és ne csak a szemre, színre, külsőségre, érzékiségre és szenvedélyre hallgassanak, hanem a távoljövőbe is tekintő, józan ész ítéletével és lelkiismeretük szavának meghallgatásával is mérlegelhessenek és dönthessenek.

A mai orvostudomány felismerte, hogy az emberi betegségek gyakoriságának csökkentését nem annyira gyógyszerekkel, vérsavókkal és

műtökéssel fogja elérni, mint inkább és elsősorban megelőző és elhárító gyógymóddal. Hasonlóképp a boldogtalan és szerencsétlen házasságok számát is nem annyira utólagos kezeléssel, törvényekkel és birói ítéletekkel kell csökkenteni vagy gyógyítani, mint inkább és elsősorban megelőző, elhárító, tanító, felvilágosító, óvó útbaigazításokkal. Ez a jelen könyvnek is célja.

Boldog volnék, ha e könyv csak egyetlen férfit is megóvna a házassággal kapcsolatos keserű csalódástól, kínos kiábrándulástól, marcangoló önvádtól, Isten törvényével való szembe-helyezkedéstől és földi boldogságának végzetes összeomlásától. És még boldogabb volnék, ha e lapok csak egy férfit is hozzásegítenének a békességgel, megelégedéssel, örömmel, állandó szerelemmel és krisztusi szeretettel teljes, boldog, nagyon boldog házassághoz!

A szerző.

ELŐSZÓ

A HARMADIK KIADÁSHOZ

Örömmel töltött el és egyben elégtételül szolgált számomra az a meglepő tény, hogy jelen könyv II. kiadásának több ezer példánya, a mai sanyarú és pénzsűkös időben és a sok katonai behívás ellenére is, oly gyorsan elkelt.

Adja a jóságos Isten, hogy e III. kiadás is rásegítse olvasóit arra, hogy találják meg eszményi hitvesüket és családi tűzhelyük körül szép, megelégedett, boldog jövőjüket.

A szerző.

I. RÉSZ:

**KI LEGYEN A
MENYASSZONYOD?**

1. FEJEZET

NŐSÜLJ MEG!

Ha korod és sorod, egészséged és erszényed engedi, nősülj meg! Ezt kívánja tőled Isten: „Szaporodjatok és sokasodjatok.” (Genezis 1, 28.)

Nősülj meg! Ezt kívánja tőled a természet és a beléd oltott ösztön! Nősülj meg! Ezt kívánja az a csodálatos, megfoghatatlan és megfejthetetlen, de erőknél erősebb érzés, amelyet szerelmenek neveznek. Szerelmes csak egyetlen nőbe lehetsz. A szerelmes ember a szerelmesét nem egy napra, évre vagy évtizedre, hanem örökre, teljesen és szünet nélkül magáénak akarja tudni.

Nősülj meg! Ezt kívánja a haza java és érdeke! Az örökös agglégénység (ha ennek magad vagy az oka) hazafiatlanság, mert gyengíti a haza erejét, megfosztja a hont gazdagabb népesség lehetőségétől, De hazafiatlanság még azért is, sőt hazarontás, mert az agglégények legtöbbje terjeszti a nemi betegségeket és ezzel rontja a haza gyermekeinek drága véréét.

Az agglégénység a gyermekfosztás és vér-

rontás következtében kétszeresen is gyengíti az ország erejét, hatalmát, biztonságát és jövőjét.

Az országokat nem a vérontás szokta elpusztítani, hanem a vérrontás!

Nősülj meg! Ezt kívánja a felebaráti, tevékeny szeretet, mert agglegénységeddel jogos és mentő ok nélkül megfosztasz egy nőt egyik legfőbb földi életcéljának elérésétől, a férjhezmeneteltől! Az önző nőtlenség: fa gyümölcs nélkül, felhő eső nélkül, bolygó árnyék, amely mindenre homályt vet.

Nősülj meg! Ezt kívánja saját testi javad! Valamennyi ország számadata (statisztikája) bizonyítja és tanítja, hogy a nőtlen férfiak átlagos életkora jóval alul marad a házasságú férfiak életkorán.¹

Nősülj meg! Ezt kívánja jellemed. Mert ha a nősülésre megvan minden módod és lehetőség, agglegénységed valószínű oka a csúnya önzés vagy a házasságtól való gyáva félelem.

És idejében nősülj! Mert akik későn házasodnak, sem nem gyönyörködhetnek gyermekeik-

¹ Kivéve az Isten dicsőségére, a lelkek érdekében és a saját lelkük tökéletesbítése végett, tehát felsőbb szempontból nőtlenül, de egyúttal érintetlenül maradt katolikus papokat és szerzeteseket. Ezeknek életkora még a nős férfiakét is felülmúlja.

Általában a felsőbb, szent célból nőtlenül maradt papokra és szerzetesekre nem vonatkozik jelen fejezet felszólítása, Ennek részletes megokolását lásd Tower Vilmos következő művében: „A papi celibatus“ 1941, 116, old. Ára 1.80 P. Kapható a Kordánál.

ben, sem a kellő nevelést nem adhatják meg nekik: mert az öregség és a halál többnyire megakadályozza őket ebben.

Nősülj meg! Ezt kívánja lelked örök sorsa is!

Mert vagy élj tisztán, szűziesen, nő érintése és saját magad megfertőzése nélkül vagy nősülj meg!

Ha szűzies tisztaságban tudsz élni, hagyj! De tedd kezedet szívedre! Így éltél? Így élsz? Tudsz és akarsz így élni?

Ha pedig nemmel kell felelned, hát akkor minő lesz már e földi életed?

A nemi bűnök mocsarában vétket vétekre halmozol. Megterheled és bemocskolod lelkiismeretedet. Mocsárlégekört teremtesz magad körül. Sok más nőt megfosztasz a tisztaságától, ártatlanságától, becsületétől, lelküket beszennyezted és megbecsztelenítetted vagy őket még jobban a sárba taszítod.

Magad is jól tudod, ne tagadd: A nőtlen férfiak nemi élete az a nyílt, evesedő, gennyedő, veszedelmesen fertőző és ragályos seb, amelyből a legkülönbélebb és legundokabb pondrók kelnek ki és sokasodnak el: ártatlan lelkek megrottása, békés házaselemek szétrobbantása, törvénytelen gyermekek, magzatelhajtások, gyermekgyilkosságok, házasságtörések, válóperek, szemérem elleni bűncselekmények, nemi erőszak, vérbaj, más nemi fertelmes betegségek, idegbajok, agylágyulás, örültség, a prostitúció penész-

flórájának kiterjesztése, érvénytelen gyónások, áldozások és házasságok stb.

Egykor, nem tudod mikor, talán még ez évben, ebben a hónapban, e héten vagy éppen ma éjjel elér téged is a halál keze. Halálos ágyadon a sok közönséges, ronda, aljas, gyalázatos nemi szenny, megrontás, bűn és vétek emléke elsötétíti, rúttá torzítja emlékezetedet és majdan örök életedet!

Egy bölcs mondotta és bölcsen állította: „A jelen ingadozó, a jövő bizonytalan, az egyedüli pozitívum: a kővé merevedett múlt!“ Ezt megváltoztatni nem tudod. Ezt kell majd bemutatnod és felmutatnod halálod után az örök Bírónak!

Nem restelkedel, nem félsz, nem rettegsz és borzongsz már előre?!

És e sok mocsoknak, lelki és testi szennynek s fertőzésnek elejét veheted, végét vetheted, ha megőszülsz!

Isten akaratát fogod követni, a természet szavára fogsz hallgatni, az önzés vádja alól tisztázod magadat, egy lényt fogsz élte fogytáig boldogítani, hazafias érdemeket szerzel, lelkiismeretedet megkönnyíted és örök üdvödet biztosítod jobban — ha megőszülsz!

Csak ne tedd meg e lépést meggondolatlanul, ész nélkül, hűbelebalázs módjára, ne könnyelműen, ne Isten és az Egyház törvényeinek megszegésével és lelkiismeretednek megterhelésével!

Ezért olvasd el lassan, komolyan, átgondolva, elmélkedve és *ismételten* a következő fejezeteket!

2. FEJEZET

KEZDJÜK A SZÜLŐKÖN

A következőkben a „menyasszony-jelölt“ vagy a „jövendőbeli feleség“ szó helyett a rövidség kedvéért a „jelölt“ szót fogjuk használni.

A jelölt kiszemelésénél irányítsuk szemünket és figyelmünket a jelölt szüleire is.

Elsősorban a jelölt édesanyjára. Régi és csaknem mindig bevált közmondás: „Nézd meg az anyját, vedd el a lányát.“ Vagyis mielőtt megkérnéd egy leány kezét, ismerd meg jól az anyját.

Az anya természetéből, viselkedéséből, világnézetéből, felfogásából hasznos következtetést vonhatunk a leányára.

„Mint a birka követi a birkát, úgy megy a leány az anyja után“, mondják a keletiek.

Nagy és értékes ajánlólevél, ha a jelölt anyja vallásos, komoly, de jókedvű, szerény, józan, takarékos, dolgos. Jó jel, ha az anya korán szokott kelni, egyszerűen, de ízlésesen öltözködik, nem restéi maga is bevásárolni, főzni, sütni és a háztartás munkájából is kiveszi részét.

Előny oly családból nősülni, amelyben több gyermek van, főképp több a leány. A tapasztalat igazolja ezt a tételt.

Viszont nem jó jel és nagy óvatosságra int, ha a jelölt anyja lusta, kényelmes, élvezethajhászó, idejének nagy részét az otthonon kívül tölti; ha férje vagyoni helyzetén túl költekező, időt és pénzt pazarló, dölyfös, pöffeszkedő hölgy. Rossz jel, ha férjével szeretetlenül bánik, őt elhanyagolja. Még rosszabb jel, ha az anya valamely nagy szenvedélynek rabja, pl. alkoholista, morfinista vagy valamely szellemi jellegű elferdülése van, pl. spiritiszta, kedvelt médium, stb. Óvakodjunk elvált asszony leányát elvenni, ha az elválnak bebizonyítottan az asszony volt az oka. Ezt bebizonyítottan vehetjük, ha a jelölt anyja már másodszor vagy éppen harmadszor vált el előző férjétől.

A jelölt édesapjának a jellemtulajdonságaiból kevésbé lehet következtetni a leányáéra, kivéve természetesen az alább említett egészségi körülményeket.

Kedvező körülmény, ha a jelöltnek mindkét szülője aránylag egészséges.

Viszont nem tanácsos oly leányt feleségül venni, akinek akár apja, akár anyja olyan *súlyos* idegrendszeri vagy érzékszervi rendellenességben szenved, amely leányuk életképességét vagy egészségét veszélyezteti. A rendellenesség azonban nem jöhet számításba, ha az *külső ok* következménye, pl. háború, sebesülés, autószerencsét-

lenség vagy a jelölt születését követő súlyos betegségnek (pl. tifusznak) utóhatása.

Ne vegyünk feleséget oly családból, amelynél az egyik szülő elmebajban szenved, állandó vagy ideiglenes gondnokság alatt áll. Hasonlóképp, ha az egyik szülő erős alkoholista, morfinista, állandó spiritizsta vagy hipnotikus médium. Ha az egyik szülő nyavalyatöréses (epileptikus) vagy *erősfokú* vérbajos, feltéve, hogy utóbbi bajt már a jelölt születése előtt szerezte.

Nem tanácsos elvenni olyan leányt, akinek az apja vérzékenységben (haemaphilia) szenved. E betegség csak nők után öröklődik, de csak férfiakat támad meg.

Vannak oly betegségek, amelyek öröklődhetnek meg nem is. Pl. hisztéria, cukorbetegség, Basedow-kór, gyengeelméjűség, epilepszia, süketnémaság, szívbillentyű hiba stb. Ilyenkor a vérrokonok megvizsgálása és a családkutatás adhat irányítást arra, hogy a két eset közül melyik áll fenn vagy melyik a valószínűbb. Pl. ha a felmenő és oldalrokonok közül egyik sem szenved hasonló bajban, joggal feltehető, hogy a szülő baja nem öröklődő.

Különben helyesen jegyzi meg dr. Doros Gábor: „Fontos tudni, hogy nem mindenki terhelt, akinek öröklődésileg beteg apja, anyja, testvére vagy más rokona van.“¹

¹ Dr. Doros Gábor: „Házassággyondozás“. Budapest, 120. old. Én magam is ismerek egy súlyosan idegbeteg

A fajra való tekintet nem oly fontos. Sőt a fajok (helyesebben fajták) keveredése gyakran egyértelmű a fajok felfrissítésével. A fajta-keveredés elmaradása könnyen beltenyészetet jelenthet, ami a nemzedékek folyamán mindinkább értéktelenebb és satnyább egyéneket termelhet. Ezért tiltja az Egyház, sőt minden kultúrállam is, a közeli vérrokonok házasodását.

A fajvédelemmel és fajnemesítéssel foglalkozó szakférfiak egyrésze azt állítja, hogy bizonyos (pl. magyar) fajtának némely más fajtával való keveredése ajánlatos és kívánatos, némely más, főleg távolosó fajtával való keveredése pedig hátrányos.

De ezek az állítások még kidolgozatlanok. Nagyon is híján vannak oly bőséges megfigyeléseknek, statisztikai adatoknak és megállapításoknak, úgyhogy egyelőre még csak feltevésszerűek és adott esetekben a jelöltek alig is veszik azokat tekintetbe.

Azt is tudjuk, hogy igen sok ú. n. nagy embernek fia csenevésznek vagy satnyának bizonyult akár tehetségre vagy erkölcsre, akár testi szervezetre vagy alkatra. Hány derék, dolgos, szorgalmas, becsületes iparosnak, kereskedőnek, gyárosnak a fia könnyelműen vagy bűnös módon

és hozzá világtalan apát, akinek makkegészséges, tehetséges, okos, minden tekintetben elsőrangú gyermekei vannak.

elherdálta szüleinek verejtékkel szerzett vagyonát.

Viszont hány nagy tehetséget, feltalálót, tudóst, művészt, hőst és jellem-kiválóságot ismerünk, akiknek egyik vagy másik szülője gyenge képességű vagy szervezetű volt, avagy ú. n. alsóbbrendű fajtához tartozott. Pl. Beethoven, a világnak egyik legnagyobb zenei lángelméje súlyosan elfajult (degenerált), alkoholista apától származott. Súlyosan terhelt családból származott Schumann, Gounod, Strindberg, Lenau és több magyar szellemi nagyság is. Az „Eugénia“ mint „tudomány“ bizonyára eltiltotta vagy eltanácsolta volna e nagyságok szüleit a házasságtól és az utódoktól, ami pedig szinte pótolhatatlan veszteséget jelentett volna.

Eszünkbe jut Shaw Bemard esete. Ismeretes, hogy az öreg drámaíró éppen nem tartozik a férfi-szépségekhez. Egy alkalommal csodaszép nő maga ajánlotta fel magát menyasszonyul a költőnek, úgy okoskodva, hogy születendő gyermekük majd okos lesz, mint a költő és oly ragyogóan szép, mint az anyja. Shaw Bemard azonban, aki egyúttal jól tudta, hogy ész dolgában a csodaszép nő éppen ellentéte neki, e szavakkal utasította vissza a nő ajánlatát: „Az átöröklés tudománya még nem tud jövedölni és így lehetséges, hogy a tőlünk születendő gyermek az ön eszét és az én „szépségemet“ fogja örökölni,“¹

¹ A faji és nemzetiségi kérdésnek rövid, de mindenre

3. FEJEZET

A JELÖLT EGÉSZSÉGI ÁLLAPOTA

Természetes, hogy a hitvestárs megválasztásánál ennek egészségi állapota is döntő fontosságú. Hiszen az egyik félnek egészségi állapotától erősen függ a másik félnek és házasságukból születendő gyermekeiknek egészsége, sorsa és jövője is.

Magyarországon az 1941. XV. t. c. kötelezővé teszi a házasságkötés előtt a házasulandók orvosi vizsgálatát.

De ezenfelül tanácsos, hogy elsősorban magát a jelöltet és szüleit (testvéreit) lelkiismeretben kötelezzük, hogy a jelölt egészségi állapota felől őszintén nyilatkozzanak.

A törvényszabta, kötelező orvosi vizsgálat némelykor nem is elégséges.

Először azért, mert a törvény előírta vizsgálat voltaképpen csak a fertőző gümőkórra (tüdővész) és a fertőző nemi bajra terjeszkedik ki.

Másodszor az állapotát elrejtteni vagy betegségét eltitkolni óhajtó fél oly nehézségeket támaszthat a vizsgáló orvos elé, amelyeket ez a legnagyobb képzettsége mellett sem tud felkiterjedő és a legújabb kutatása eredményeit is figyelembe

vevő ismertetését megtalálja az olvasó Tower Vilmos „Krisztus akarata“ c. mű 5. kiadásában a 131. és következő oldalain. Ára 90 fillér.

fedezni. Pl. a vérbajos egyén erélyes kúrákkal a vérsavó vizsgálatot a vizsgálat időpontjára, tehát átmenetileg, nemlegessé tudja változtatni. Más példa: felmenőinek elme- vagy más öröklési baját elhallgatja, sőt az orvosnak éppen ellenkező, tehát legkedvezőbb felvilágosítást ad stb.

Harmadszor: egy, főképp kórházon vagy klinikán kívül álló orvos akárhány betegséget alig tud megállapítani. Pl. némely szívbajt, cukorbetegséget, elmebeli vagy súlyos alkati megbetegedést, női rendellenességet stb. Mert ezek megállapítására órákig, sőt napokig tartó vizsgálatokra vagy ezeknek egész csoportjára van szükség.

Végre a magyar törvény és ennek 1111/941. sz. B. M. végrehajtási utasítása értelmében a tisztiorvos mellőzheti a vizsgálatot, sőt bizonyos esetekben még a nála való személyes megjele-
nést is elengedheti, ha más orvos, pl. a házi orvos, szanatórium,- klinika stb. orvosa vizsgálja meg a házasulandót. (A törvény végrehajtási utasítás idevágó részleteit alább szószerint közöljük.)

Ezért tanácsos, hogy amennyire emberileg lehetséges és a finom tapintat megengedi, a törvény előírta vizsgálaton felül is érdeklődjunk a jelölt egészségi állapota felől.

Hazánk fővárosában és több vidéki városban már szép eredménnyel működnek ú. n. Házassági Tanácsadó és Gondozó intézetek vagy állomások. Az ő véleményüket is kikérhetjük.

Az igazságosság, méltányosság, tisztelet és

kölcsönösség természetesen azt követeli, hogy mind a két fél tárja fel lelkiismeretesen egészségi állapotát, tehát ne csak a menyasszony-jelölttől követeljük meg ezt, hanem magunk is őszintén, becsületesen, férfiasan valljuk meg, ha az alább közlendő betegségek vagy lelki rendellenességek egyikében szenvedünk.

Általában ne vegyünk el feleségül leányt, ha a következő bajok egyikében szenved: gyengeelméjűség, tüdővész, veleszületett epilepszia, *súlyos* fejlődési rendellenesség, vitustánc (Huntington chorea), vérbaj (iues, bujakór, syphilis), cukorbetegség.

Óvakodjunk feleségül venni azt a nőt, aki az alkohol, morfium, cocáin s hasonló mérgek rabja, aki spiritizta, állandóan hipnotikus vagy spiritizta médium.

A kisebb fokú szívbaj nem akadály, kivéve, ha e betegség *súlyos* szívbajra hajlamos *családi* baj következménye.

Általában óvásra int a jelöltnek minden olyan súlyosabb jellegű betegsége, amelyről tudjuk, hogy *csak* öröklés útján keletkezett és amely örökölhető. Bővebb felvilágosítással az orvos szolgálhat.

E fejezetbe kívánczik az a fontos szabály és tanács is, hogy a férfi lehetőleg 5—10 évvel idősebb legyen a feleségénél. Viszont nagyon óvjuk a férfiakat, hogy náluknál jelentékenyen (pl. 20—25 vagy még több évvel) fiatalabb nőt vegyenek feleségül.

A rendkívüli korkülönbséggel házasodó szülők gyermekei szellemileg, erkölcsileg és testileg satnyák szoktak lenni. Az iskolákban rájöttek arra, hogy ha egy-egy tanuló erkölcsileg, szellemileg vagy egészségben nagyon hátramaradott vagy kellemetlenül kivált a többi tanuló közül, ennek oka csaknem minden esetben a következő három közül az egyik volt: A szülők vérrokonok voltak vagy köztük nagy volt a lelki ellentét (pl. válás) vagy — életkoruk között volt feltűnő nagy különbség.

Dr. Bárczi Gusztáv kimutatta, hogy 2100 süketnéma gyermek közül 500 gyermeknél a szülők közötti korkülönbség a húsz évet meghaladta. Hasonló következményeket mutat fel a nagy korkülönbség a belső-, ideg-, szem-, bőrbetegségre való nagyobb hajlandóság tekintetében is.

Érdekes, hogy sok férfi olyan lelki vagy testi alkatú nőhöz vonzódik, amilyen alkatú az élő vagy elhunyt édesanyja, nagyanyja vagy nőtestvére volt. Pl. X. Ferenc szép, jó, ügyes, okos, szóval ú. n. mintanőt vett feleségül. Ennek halála után magához vett egy csúnya, laza erkölcsű, buta, tehát teljesen értéktelen nőt. Kítűnt, hogy e nőnek arca, tekintete, még a betegsége is ugyanolyan volt, mint X. Ferenc elhunyt édesanyjájé.

Vonzalmunk néha még olyan nőre is irányulhat, aki valamiben hasonlít egy régebbi eszményképünkhöz, pl. egykori tanítónőkhöz, nevelőnőkhöz, gyermeki játszópajtásunkhoz, tá-

voli, de szeretett vagy nagyraértékelt nőrokonunkhoz.

Tehát e téren is legyünk óvatosak öntudatunk alatti hajlammal szemben. E hajlammak t. i. az a veszélye, hogy követése még nem jelenti a választott nővel való házasság sikerét és az egymáshoz vonzódó felek boldogságát. E szerint pl. süket apának vagy anyának gyermeke ügyeljen, nehogy beleszeressen süket leányba, tüdő vészes nővér fiútestvére óvakodjék oly nőhöz vonzódni, akinek már a külseje erős gyanút ébreszt, hogy tüdő vészes stb.

Mert a vonzódás ilyen esetekben könnyebben létesül. E sajtáságos lélektani és élettani vonzódásnak közelebbi okát még nem ismerjük Valószínűen azon a feltevésen alapul, hogy akit szeretünk (pl. szülőnket, testvérünkét), a hozzá lélekben, testben, sőt betegségben hasonló ember is megérdemli szeretetünket. De oka lehet a gének¹ uralkodó irány vonzódása is.

Megismételjük, hogy az egészség terén ne csak a leendő menyasszonyra irányítsuk figyelmünket, hanem elsősorban a saját egészségi állapotunkat is vegyük fontolóra.

Ha a föntemplített bajok egyikében szenvedünk, mi sem boldogtalaníthatunk egy nőt házassági ajánlatunkkal.

¹ Gén-eknek nevezi az örökléstudomány az ivarsejtek bizonyos alkatrészeiben (kromoszómáiban) elhelyezett öröklési tényezőket.

Vérbajos férfinak csak a teljes gyógyulás után szabad házasodnia. Ehhez pedig az orvosok egyöntetű véleménye szerint szükséges, hogy a betegség utolsó tünetei után legalább 2—5 esztendőn át a betegségnek egyetlen tünete se jelentkezék.

De más nemi betegségen átesett férfi sem léphet gyógyulása után azonnal a házasságra, szinte orvosi rendelőből az oltárhoz. Ez nagyfokú lelkiismeretlenség volna. Mert az ú. n. „gyógyulás“, még ha ezt orvosi bizonyítvány igazolja is, még nem jelent mentességet a fertőzéstől.

Súlyos és beteges, természetellenes nemi hajlamú férfi se lépjen házasságra.

Ide iktatjuk az 1941. XV. t. c. (rövidítve: Htn.) végrehajtásáról szóló 1111/941. B. M. sz. rendeletéből a házasságkötés előtt előírt orvosi vizsgálatra vonatkozó, gyakorlati jelentőségű részeket:

A tisztiorvos a nála jelentkező házasulót

a) az egészségi állapot megállapításához szükséges adatokra hallgatja ki egy kérdőív alapján, melyet a házasuló fél is aláír.

A tisztiorvos mellőzheti a vizsgálatot, ha a következő orvosok egyikének, 30 napnál nem régebbi keletű bizonyítványát mutatja fel, hogy sem fertőző gümőkórban, sem fertőző nemi bajban nem szenved:

a) a háziorvos, b) uradalmi orvos, c) a házasuló lakóhelye szerint illetékes városi, községi és körorvos és a szegényeket illetően Buda-

pesten a kerületi orvos, d) A kötelező betegségi biztosítás intézeteinél alkalmazott s a házasuló lakóhelye szerint illetékes körzeti kezelő orvos. A tisztiorvos a személyes megjelenést is elengedheti, ha a gümőkór tekintetében tüdőbeteg gondozó intézet, egészségvédelmi szolgálat, tüdőbeteg szanatórium, közkórház, tudományegyetemi klinika, biztosító intézet által gümőkóros betegek részére fenntartott kórház vagy tüdőbeteg otthon;

b) nemi betegség tekintetében nemi beteg gondozó intézet, egészségvédelmi szolgálat, a belügyminisztérium által nemi betegek gondozásával külön megbízott orvos, a városok, illetve községek által alkalmazott nemi beteg szakorvos, közkórház vagy tudományegyetemi klinika;

c) a m. kir. honvédség hivatásos állományában tényleges szolgálatot teljesítő személy hivatásos állományú honvédorvos vagy honvédegészségügyi intézet

30 napnál nem régibb bizonyítványa igazolja, hogy az illető nem szenved fertőző gümőkórban vagy nemi betegségben.

A házasuló a Htn. 4. §-a alapján a bizonyítvány kiadásának megtagadása miatt panasszal fordulhat az illetékes kir. törvényszékhez.

4. FEJEZET

ÉRZÉKISÉG ÉS SZERELEM

Magától értődő, hogy a házasságnak egyik legdöntőbb élettani tényezője a nemi ösztön. Ugyancsak természetes, hogy a jegyes kiválasztásában nagy, fontos, sőt lényeges része van az érzékiségnek, helyesebben az érzéki élvezetvágynak.

A legeslegtöbb házasság nem is jönne létre érzéki, nemi inger és vágy nélkül.

Isten szándéka, a nemzet érdeke, a társadalom java feltételezi, sőt kívánja, hogy a házasságok zömében az érzéki vágy meg is legyen, mert ez az utódok születésének, az emberi nem fennmaradásának és terjedésének egyik legfőbb feltétele.

De viszont jaj, ha a férfi a nőt *kizárólag csak* érzékiségből, helyesebben csupán kéjvágyból és erotikából akarja feleségül magához láncolni a nélkül, hogy lelkük is egymáshoz hangozódnék, jellemük egymást kiegészítené, életfelfogásuk párhuzamos lenne, szóval igazi, mélyebb, magasabbrendű szerelem nélkül és a nélkül, hogy természetük is egymáshoz illenék.

Ha a férfit *csak* a nő teste, szépsége, bája, varázsa szédíti meg, az effajta érzéki inger hamar elveszti hatását.

„Mert a kéjnek csak egy-egy elszakadt
Részét bírod egy-egy nőben találni,
Míg a szépség s kéj eszményképe mindig
Elérhetetlen varázsként leng előtted!“

(Madách: Ember tragédiája VI. szín.)

A tiszta kéj vágy mámore vagy őrjöngése csak álszerellemmel áztat és ennek csakhamar megölőj évé is válhat. Mert a mézeshetek mámorfelhői eloszlanak, felszínes romantikája hétköznapivá fakul, a vágy elszáll, az érzékiség pedig, ha ezt nem irányítja és köti le az igazi szerelem, újabb, idegen, ismeretlen, változatosabb élvezetek után lohol.

Lelki harmónia, igazi, mélyebb szerelem, kölcsönös tisztelet, nagyrabecsülés és vallásos hiten alapuló hűség nélkül az illúzió elpárolog, a házastársak hamarosan egymásra eszmélnek. Néha már az első átaludt éjszaka után. Előtör a gyarló emberinek egymásra döbbenése.

A házasságkötés előtt még elrejtett, elbujtatott hibák, jellemfogyatékoságok, véleménykülönbségek, nézeteltérések, mint a tüskék, előtörnek. Az eddig színlelt, tettetett, erőltetett jótulajdonságok fordított oldalukon, a visszajukon is mutatkoznak. Az illúziót követi a józan-ság, az érzéki hályogot a felismerés. A házastársakból csakhamar csupán együtt élő, együtt lakó, egymást megúno „felek“ lesznek.

Sőt az őket egyidőre egyedül összekapcsoló érzékiségnek szétfoszlása után az igazi szerelem, tisztelet és nagyrabecsülés nélküli örökös

együttlét és egymásba ütközés feleslegessé teszi köztük az illem- s udvariassági formákat, amelyeket egyébként még vadidegenek előtt is meg szoktak tartani. Ez a körülmény újabb súrlódási felületet és civódási alkalmakat szül. A két nem vonzódását könnyen a két fél harca válthatja fel. Az öröm üroemmé változhatik,

A vége nemcsak teljes kiábrándulás és elhidegülés egymástól, hanem gyakran csömör, undor, sőt gyűlölet.

Mi több, mélyebb, igazi lelki szerelem, krisztusi szeretet és kölcsönös tisztelet nélkül az öncélúvá fejlesztett mohó érzékiség a kéjencek házasságát úgyszólván az útszéli ismeretség és legalsóbb fokú szórakozás színvonalára súlylyeszi.

A tartós, komoly, magasabbrendű és boldogító szerelem nem csupán a testi és érzéki emberek egymásra találása, hanem elsősorban a lelkeké. Az igazi, mély, szent szerelem a lelken keresztül értékeli a testet.

A test, a szépség, az érzékiség csak felkel-tője, megindítója, kiváltója lehet a szerelemnek, de soha ne legyen az egyedüli alapja, kapcsa, hídja, feltétele, lényege a sűríg tartó, hűséges, áldott, boldog életfrigynek.

A házaselet nemcsak a lángoló, forró, csábító, de rövid ideig tartó mézeshetekből áll, hanem a szürke napok szünetlen egymásutánjából tevődik össze. Az igazi szerelem tehát az, amely a mézeshetek múltával, az érzékiségnek pillana-

tain, napjain és évein túl is tudja megérteni, értékelni, tisztelni, nagyrabecsülni és áldozatos hűséggel szeretni házastársát.

A szentül élt házasságban még maga a szoros értelemben vett szerelem is megfogyatkozhatik, sőt megszűnhetik, a házastársak életét mégis végigkísérheti a legáldozatosabb hűség, kölcsönös egymásbafonódás, lelki közösség, az érzékiségből, sőt szerelemből is kiemelkedő, tisztább, fennköltebb, nemesebb, magasabb, egyedül állhatatos, a sírig és a síron túl is tartó, sőt növekvő *hitvesi — szeretet!*

Sőt számos esetről tudunk, amikor férfi és nő szerelem és érzéki vágy nélkül kötött házasságot, közös életük később mégis mintaházassággá nemesült. Pl. a férfi tisztán eszmei okból nősült, hogy árvává vált gyermekeinek alkalmas anya-helyettest szerezzen vagy elhunyt feleségének rokonát csupán sajnálkozásból vette el. Egy másik férfi értékes háziasszony, egy harmadik megfelelő üzlettárs után vágyott és a nő sem szerelemből nyújtotta kezét.

Idővel e házastársak lelke mégis egymásba simult, a közös érdek szorosabbra fűzte őket egymáshoz. A kezdeti érdekszálak mögül a finomabb és gyengédebb érzések előtérbe jutottak és megsokszorozódtak. Kezdték érezni, hogy egymás nélkül az életük üres, szomorú, sivár, boldogtalan lenne. Csak egymás mellett érzik magukat jól. Roppantul aggódnak egymásért. Most már átérik és megvallják egymásnak, hogy szívük-lel-

kük elválaszthatatlanul eggyé olvadt: a leggyen-
gédebb érzelmek tavasza néha csak a házaselet
őszén jelentkezik!

Igen, az érzékiséget, sőt még a hirtelen tá-
madt, testet-lelket kábító és megbénító, örjítő és
tébolyító szerelmet is pótolhatja számos más ér-
zés, de a *lélek* állandó, tartós *szeretetét* semmi
sem pótolhatja!

5. FEJEZET A SZÉPSÉG VARÁZSA

Csaknem utoljára hozzuk szóba a női szép-
séget, ezt a legtermészetesebb, legközvetlenebb,
leggyakoribb és legdöntőbb körülményt a házasa-
ságok létesülésében.

A jó Isten teleszórta a látható természe-
tet szépséggel és szívünkbe oltotta a szépség,
művészi alkotások és remekművek iránti érdek-
lődést, szeretetet és vonzalmat. Márpedig a női
szépség is a jó Istennek áldott gondolata, boldog-
ságot sugárzó, élvezetet nyújtó szent ajándéka.

Tehát természetes és magától értődő, hogy
jövendőbelink személyében szabad, sőt előnyös,
okos, célszerű, hasznos dolog a szépséget, kelle-
met, bájt feltételezni, keresni, igényelni és érté-
kelni.

A jó Isten a férfi lelkét úgy alkotta, hogy

a nőben legelsősorban a szépséget veszi észre, ez köti le és állandósítja figyelmét, ez kelti fel benne vonzalmát, csodálatát és ébreszti fel férfiúi érzelmét is.

Az esetek túlnyomó részében a nő szépsége, arcvonása, termete, szava, szeme, mosolya, magatartása, kelleme, öltözete, szóval esztétikai külseje a jegyesi viszony felindítója, kiindulópontja, sarkallója, felerősítője. Lánc, amely a férfi szívét és vonzalmát a jövőndöbelijéhez köti.

De sok házasulandó férfi, sőt talán a férfiak többsége nem is sejti, hogy a nőnek szépsége egyúttal nagy és komoly veszélyt is jelenthet a férfitra, a házasság folytatására és boldogságára.

Az egyik veszély az, hogy a nő szépsége annyira elvakíthatja, megszedítheti és elbűvölheti a férfit, hogy a házasságot az ész megfontolása, a körülmények mérlegelése és a következmények számbavevése nélkül elhirtelenkedi.

A másik veszély pedig abban áll, hogy a férfit a szépség varázsán, vásznán és kulisszáin túl nem érdekli az illető nőnek belső értéke, jelleme, vallása, világnézete, műveltsége, saját természetével való párhuzamosság, lelki összhang, a felfogásoknak, vágyaknak, elhatározásoknak közös nevezője és ezeket nem is értékeli. Pedig ez utóbbiak nélkül boldog, egyetértő, békés, tartós, áldozatos együttéléstről szó sem lehet.

A szépség gyorsan elvirulhat. Egy szemölcs, nagyobb pörsenés, daganat, betegség, baleset, szerencsétlenség, kozmetikai balfogás a legrövidebb

időn belül megváltoztathatja, csúnyává, sőt rúttá, undorítóvá változtathatja az arcot, a testet, a termetet. Mi lesz ilyenkor a férfi szerelméből és vonzalmából, ha kizárólag *csak* a nő külső szépsége volt az *egyedüli* lánc, amely a férfi szívét a nőéhez kötötte? Ahogyan a polyvában a tűz hamar fellobban és még hamarabb elalszik, ha nem talál gyúlékony anyagot, úgy az új házásoknak testi szépség gyullasztotta szerelme sem tartós, ha hiányzik az erkölcsi alap és tartalom.

Az igazi és boldog házasságokat nemcsak kézfogással és szemmel kötik meg, hanem egyúttal ésszel és szívvel is!

Ahol *csak* a szem választ, ott nincs tartós alap, mert a szem sajnos, idővel a legszebbet is megunja. Megunná akkor is, ha a feleség szépsége állandó volna, de persze az állandóság is hiányzik. A szépség hamar kopik! Az asszony csábító fegyverei egyre rozsdásodnak. Nem is szólva arról, hogy akárhány szépség nagyrészt nem is természetes, hanem mesterséges máz és kontár tákolmány. Ahogyan valaki mondotta: „A modern szépség gyakran nem más, mint egy kozmetikai úton előidézett optikai csalódás.“

A „LEGSZEBB NŐK“

A legjobb, legeszményibb nőket nem is vagy alig tudjuk csúnyának elképzelni. Szűz Máriát, Szent Erzsébetet, egy Lisieuxi Szent Terézt képzeletünkben is szépnek, bájosnak látjuk. A belső szépség valahogyan a külsőben is meg szokott nyilvánulni. Más szóval a lélekben szépek többnyire testre is azok, de nem mindig egyúttal fordítva is. Minden tábornok katona, de nem minden katona tábornok. Hasonlóképp az előkelő, tiszta erkölcsű, fennkölt lelkű, belső értékű nők legtöbbszörre bájos külsejűek is, de viszont a széparcú, remek természetű nők mindegyikéről ugyancsak nem lehet állítanunk, hogy lelkületük és belső értékük is mindig megfelel külső hatásuknak.

A nő külső szépsége, kelleme, varázsa nem mindig azonos a belső értékével. A férfi részéről tehát rettenetes veszélyt jelenthet a nő szépségének azonosítása házastársi, tehát állandó, tartós, lelki értékeivel. A női test szépsége *egyedül* még nem jelenti a női és hitvesi eszményt!

Hiszen már elméleti és lélektani alapon is tudhatjuk, de a történelem és a mindennapos tapasztalat is igazolja, hogy a nőnek feltűnő szépsége, belső lelki érték nélkül, még magára a nőre is mily veszélyt jelenthet. Önhitté, döllyfőssé, elbizakodottá, elkapatotná, becsvágyóvá, igényessé,

követelődzővé válhatik. Hiszen az utcán, társaságban, villamoson mindenki utána fordul. A fiatal férfiak áhítatosan megbámulják, de a gyermekek és öregek is önkénytelenül vonzódnak hozzá. Leánytársai irigylik, egyik-másik ifjút pedig szinte megbolondít, amit a szép nő tudomásul is vesz, így azután a népszerűség és hódolat verőfénye könnyen megperzseli kedélyét, szerénységét, szelidséget, gyengédségét, finom érzését. Az ünnepeztetés, megcsodálás, feltűnés, hízelgések és bókok mámorába belebódult nőt a szépsége kibillentí egyensúlyából, kikökkenti az élet rendes sodrából. Szépsége csaló reményeket, hiú ábrándokat, felcsigázott igényeket ébreszthet benne, amelyeket rendesen egy életre szóló kiábrándulás keserűségével fizet meg.

A szépség még a nőben esetleg meglevő képességeket és erőkifejtést is meggyöngítheti, mert a nő a szépséget oly előnynek minősítheti, amely minden más irányú tevékenységet, munkát, tanulást, erőfeszítést feleslegessé tesz. A szép nő könnyen leértékeli a lelki, szellemi és erkölcsi jótulajdonságokat és a testi bajokat azok fölé helyezi és értékeli.

Hogy a nőnél a külső és belső érték mennyire nem mindig együttjár és hogy az okos, bölcs, óvatos és előrelátó férfinak a nő szépségén és testi varázsán *túl* mily nagy gondot kell fordítania a nő belső, *lelki* értékeinek megállapítására is, mutatja az ú. n. „szépségkirálynők“ szomorú sorsa is.

De a nő feltűnő szépsége elsősorban leendő férjére jelent nagy veszélyt, ha őt egyes-egyedül csupán ez a *külső* szépség láncolja a nőhöz mint házastárshoz.

Mivel ezt a nagy, fontos, egyénre és nemzetre egyaránt végtelenül fontos tételt és igazságot, a külső szépségnek néha észbontó, megbénító és elszánt hatása miatt, gyakran olyan nehéz elhinni, elhíttetni és megérteni, óvással, elrettentéssel, valamint a tervezett házasság boldogságának érdekében hadd említsünk itt néhány tanulságos esetet:

1927 aug. 17—18. Hazánk összes lapjai nagy címeikkel közölték, hogy Sz. L., az akkori Színházi Élet rendezte szépségverseny első „püncöskirálynő“-je megmérgezte magát.

1928. Roy Ivette Elzát, a „Miss Amerikát“, vagyis az amerikai szépségverseny győztesét feleségül vette egy színész. A nő fokról-fokra súlylyedt. A rendőrség ékszerlopáson érte. Egyébként kokainszenvedély rabjává vált.

1928. Gillespiel Saraht, szintén amerikai szépségverseny győztesét egy fiatalember vette feleségül. Házasságuk boldogtalan volt. Végül is elváltak, A nőnek „csalás“ miatt a bűnügyi hatóságokkal is kellemetlensége támadt.

1929. Maude Hall-ról, az angol szépségverseny győzteséről kiderült, hogy a londoni előkelő áruházak tulajdonosait és kiszolgálóit megtevesztve, százon felül rábizonyított lopásaiért több havi börtönre ítélték.

1929 aug. „Miss Mexikó“ agyonlőtte férjét, Vidal tábornokot, aki a mexikói hadsereg egyik legkiválóbb katonája volt.

Az 1929-es év osztrák szépségkirálynőjét felháborító viselkedése miatt Románia 1930-ban kizsuppolta a határon.

1930. Ismét Magyarországon a sor: A júl. 17—18-i lapok közölték a rendőri hírt, hogy azt a leányt, aki a Miss Hungária-választáson S. várost képviselte, sikkasztás miatt letartóztatták. Be is csukták, de a büntetést fel kellett függeszteni, mert a leány (nem asszony!) áldott állapotban volt.

1931. A sor újra hazánkon van. A Budapesten rendezett „szépségkirálynő“ választással kapcsolatban a rendőrség sikeres fogást csinált. A szépségkirálynő-jelöltek között ugyanis felfedezték E. A.-t, egy nagystílusú szélhámosnőt, akinek az volt a szórakozása, hogy előkelő urakat keresett fel és amikor ezek nem tartózkodtak otthon, a házbelieknek azt mondta, hogy a házigazdának jó ismerőse és most pénzzavarban lévén, 10—50 pengő kölcsönöket kért, amelyeket „majd délután“ visszafizet.

1931. L. M. 18 éves leányt, akit Amszterdamban Miss Hollandiának választottak meg, Amszterdam város tanácsa kizárta az ottani intézetből.

1932. Ruth Judit 22 éves losangelesi leányt, szépségkirálynőt halálra ítélték, mert meggyilkolta két barátnőjét.

Az amerikai Arizona tartomány szépségversenyének győztesét feleségül vette egy gazdag orvos, de csakhamar kiábrándult belőle. Felesége féltékenykedni kezdett és meggyilkolta férje asszisztensnőjét és egy ápolónőt is. A bíróság halálra ítélte, de kegyelemből életfogytiglani fegyházra változtatták át az ítéletet.

A francia rendőrség köröző levelet adott ki M. L. 21 éves nő ellen, akit Nizzában szépségkirálynőnek választottak és el is ítélték „csalások, sikkasztások, lopások és címbitorlások egész sorozata“ miatt. (Roppantul furfangos csalásait részletesen ismertette a 8 Órai Újság 1932 július 22-i száma és a Nemzeti Újság 1932 augusztus 7-i száma.)

1934. Ismét hazánkba kell visszatérnünk. Miss Germaniát elvette egy P. K. nevű úr, de csakhamar elvált tőle. A felek a fentjelzett időben Magyarországon tartózkodtak, Csépay büntető járásbíró előtt a nő könnyű testi sértés címen emelt vádat a különváltan élő férje ellen, aki viszont azzal védekezett, hogy amikor felment felesége lakására, ez, anyósával együtt, neki esett és ő csupán védekezésre szorítkozott.

1934. J. Angéla angol szépségkirálynőnek Revelstone lord udvarolt, de később inkább óriási összeget fizetett, hogysem oltárhoz vezette volna a szépségkirálynőt.

„Miss Lengyelország“ férjhez ment, de még egy év sem telt el s férje válókeresetet adott be

ellene azzal a panasszal, hogy harcos és atléta erejű felesége majd mindennap knockout-olja.

H. Liddy, „Miss Amerika“ férjhez ment Smith Reynoldhoz, az amerikai dohánykirály fiához. Néhány hónapi házasság után a fiatal milliomost átlőtt fejfel, holtan találták dolgozószobájában. A gyanú a fiatalasszonyra irányult, akinek a tanúk szerint gyakran volt viharos összetűzése férjével.

G. L.-t megválasztották Ausztria szépségkirálynőjének, majd Amerikában Miss Universe-nek. A világszépség férjhez ment Spielmann Frigyes kereskedőhöz, a híres Szfínx-nyakkendők gyártójához. 1934-ben az osztrák hatóságok elfogató parancsot adtak ki az egykori szépségkirálynő ellen.

De minek folytassuk?

A fentemlített férjek csakúgy jártak, mint azok, akik könyvet vásároltak csupán a címlapjuk szépsége vagy finom papírja miatt, de sejtelmük sem volt a könyv tartalmáról vagy talán ez nem is érdekelte őket, ezzel nem is törődtek.

A címlap lekophatik, összegyűrődhetik, a tábláját kikezdeheti piszkos kéz, por, korom, szű, de ha a tartalma értékes, ez állandó, tartós, sőt az ilyen könyv értékben, becsben esetleg még növekedik is.

Csak felületes, könnyelmű, sőt ostoba ember az, aki könyvet vesz a nélkül, hogy tartalma felől érdeklődnék. És könnyelmű, pipogya észjárású, felületes lelkű férfi az, aki a nőt csupán *csak*

a szemre gyakorolt kellemes hatás, a jól idomított bájos mosoly, kacér, fénylő szem, előkelő termet, a női szabóművészet és kozmetika sikere alapján akarja feleségül venni, minden tekintet nélkül a múltjára, családjára, vallására, jellemére, erkölcsi felfogására és világnézetére.

Sőt ha a nő nagyon a vásárra viszi a bájait: legyen neked gyanús! Jó portékának nem kell kiabáló cégér.

Fényes kirakatok rendesen erszényedet rabló drága árut, hangos kínálgatások pedig ócska, értéktelen holmit sejtetnek.

Száz szónak is egy a vége: A jegyes megválasztásánál fontos, sőt legtöbbször elmaradhatatlanul lényeges a külső, a test, a szépség, termet, faj, véralkat, kellem, báj, vonzóhatás, de mindennél fontosabb, számottevőbb, életbevágóbb és lényegesebb feltétel a boldog házassághoz a nő: lelke, jelleme, erkölcse!

7. FEJEZET

A „SZÉPSÉG SKATULYA“

A hindu közmondás szerint „A nő szépsége csak skatulya, a földolog, hogy mi rejlik benne“. E mondás minden szava ősrégi tapasztalaton alapul és mindenegyészaván külön hangsúly van. A „rejlík“ szón is.

E fejezetben egy csomó újabb esetet fogunk közölni annak a bizonyítására, hogy maga a testi szépség mennyire nem kezeskedik egyúttal a lelki szépségről és belső értékről is.

Ha egy házat akarunk venni, az első, ami szemünkbe ötlük és ami tetszésünket vagy nemtetszésünket kiváltja, a háznak a külseje, nagysága, alakja, mérete, stílusa, színe, tisztasága, fekvése, környezete.

A legtöbb épület, amely kívülről megnyeri tetszésünket, valószínűleg belül is értékes. De nem mindig!

Lehetséges, hogy a kívülről tetszetős ház belül talán régies, roskadozó, éppen nem gyakorlati beosztású, falai repedtek és nedvesek, padlója korhadt, szobái alacsonyak és sötétek, levegője dohos, berendezése értéktelen, rendetlen, elhanyagolt.

Viszont mindennek a fordítottja is lehetséges. A világ legszebb, legértékesebb, legcsodásabb épülete a római Szent Péter-templom. Kívülről semmit sem mutat, nem sokat sejtet. Ellenben belül az építészet legnagyobb remekműve, a művészetek művészete, a szépségek felülmúlhatatlan tárháza. Festészet, szobrászat, összhang, perspektíva terén egyedülálló és korszakalkotó teljesítmény.

A nőnél is megtörténhetik az, amit az épületről mondtunk. Az egyszerű, fel nem tűnő, szinte semmitmondó külső nagy lelket, gyémánt jellemet, páratlan jóságot, áldozatos hűséget és

egy feleségben keresett minden erényt takar, hozzá a legmagasabb fokban. És viszont a szép külső rettenetesen csalhat, amint az alábbi példák mutatják.

E példák *mindegyikében* feltűnő, az átlagot messze felülmúló szépségű nőkről lesz szó. Olyan nőkről, akik valamely városnak, vidéknek, községnek irigyelt, bámult, elismert legszebb női voltak.

Az itt szereplőknek neveit csak az esetben írjuk ki teljes szóval, ha bűnük igen nagy vagy általánosan ismert. A többinek nevét csak kezdőbetűivel jelezzük.

1908 júl. Szászországban 1908-ban újra helyreállították a halálbüntetést. Ennek első áldozata nő volt: Bayer Margit, freiburgi előkelő polgármesternek *ünnepelt szépségű* leánya. Meggyilkolta vőlegényét, akivel a maga javára végrendeletet csináltatott s ezt még ezenfelül meg is hamisította. A gyilkosságot elvetemültén, aljas módon hajtotta végre. Vőlegényének azt mondta, hogy vásárfiát hozott neki, de úgy adja át, ha bekötni engedi a szemét. A bekötött szemű férfinak azt mondta, hogy tátsa el a száját. Erre Bayer kisasszony a revolver csövét beledugta a férfi szájába és lelőtte. Később az is kitűnt, hogy a leány erkölcstelen életet élt.

1922 jún. Madame Bassarabo, párizsi asszony oly feltűnően szép nő volt, hogy első férje halála után sokan megkérték a kezét, ő Jaques Weizsmannak nyújtotta azt. 1918-ban fehér, ke-

cses kezével félig megfojtotta férjét, de utána kibékült vele. De négy év múlva megölte férjét és össze-visszakötözött holttestét egy bőröndben akarta eltüntetni. Kitűnt, hogy a nő első férjét is meggyilkolta.

1925 febr. A budapesti büntetőtörvényszéken egy *feltűnően szép, 18 éves* leány volt a vádlott. A feljelentő egy budapesti vegyészeti gyár gazdag igazgatója volt, aki a következőket adta elő: Egy napon megismerkedtem a vádlottal. *Ritka szépsége oly hatással volt reám, hogy beleszerettem.* Megkértem a kezét, de ő kijelentette, hogy nem lehet a feleségem, mert nincs semmije, annyira szegény. Mivel ezt nem tekintettem akadálnak, megtörtént a kézfogó. Menyasszonyomat meghívtam vacsorára egy csendes vendéglőbe, ő azonban a vacsora után bárba kíváncszott. Itt nagyon kért, hogy pezsgőt rendeljek. Az italtól elszunyókáltam. Egyszer csak észrevettem, hogy valaki kotorászik a zsebemben és *kihúzza* vagyont tartalmazó pénztárcámat és átnyújtja annak a férfinak, akivel menyasszonyom a bárban feltűnően társalgott ... és aki barátja volt ...

1925 márc. P. P., *Nagyrévnek egykor legszebb leánya* saját édesanyját arzénes gyümölcsízzel megmérgezte, holttestét kubikos talicskára tette és a Tiszába dobta.

1925 márc. 22. E napon a „Nemzeti Újságban“ Zsoldos Dezső, budapesti kir. büntetőtörvényszéki bíró közölt egy híres bűnpert, egy

„apagyilkos, csodálatraméltó szépségű úrileányról“.

1925 ápr. A nagybecskereki bíróság elé került R. J. nevű csodaszép nő. *Szépsége miatt egymásután háromszor talált férjet*. Két férjét és három gyermekét gyilkolta meg, hogy könnyelmű életmódját zavartalanul folytathassa. Valószínű, hogy harmadik férjét is ő küldte a másvilágra.

Ugyancsak Nagybecskerek közelében B. P., a vidék legmódosabb gazdája, a sok cselédje között szemet vetett P. M. nevű férjes nőre, akinek feltűnő szépsége szerelmet fakasztott a vagyonos gazdában. Az asszony később megölte férjét és gazdája feleségét.

1925 aug. L. G. ezredes és felesége, budapesti lakosok, gyermektelenek lévén, egy *feltűnő szép, bájos és szende arcú leányt* örökbe fogadtak. Nemsokára az ezredesnén az orvos mérgezési tüneteket vett észre. Kitűnt, hogy a leány állandó kis adagú méreggel akarta elpusztítani nevelőanyját, hogy utána örököljön.

1926. Admondban Lindner János főkertészt B. nevű *ragyogó szépségű* leánya a közeli erdőbe csalta azzal, hogy ott anyja várja. Itt a bokrok között a leány vőlegénye lövéssel leterítette Lindnert. A leány, amikor látta, hogy apja még él, odakiáltotta a gyilkosnak: „Puskatussal verd szét a fejét“, majd ő maga cipője sarkával többször fej berúgta édesatyját. Szerencsére Lindner később magához jött és hogy milyen jóságos apa volt, mutatja, hogy 1927-ben a loeben-i bírói

tárgyaláson megbocsátott ördögi lelkű leányának.

1926. A hevesmegyei Visznek község legszebb asszonya a fiával együtt megölte urát, F. L-t. A fiú azt vallotta, hogy mialatt ő végzett az apjával, az édesanyja egy lavórt tartott az ura feje alá és a kicsurgó vért Bodri nevű házőrző kutyájával itatta meg. Az asszonyt a Kúria 1928 márc.-ban életfogytiglani fegyházzal sújtotta.

1928. Uri községnek legszebb leányát elvette S. A. Nagyon rosszul tette. Az asszony férjét és apósát pusztá kézzel megfojtotta, azután a lovakkal széttapostatta, egyik rokonát megölte, régi haragosainak házát és gabonáját felgyújtotta.

1928. Meyler francia hadipilótát a felesége, akit *Párizs egyik legszebb asszonyának* tartottak, agyonlőtte férjét, éppen amikor a fürdőszobából a hálószobájába nyitott. Férje már életlenül feküdt, amikor felesége harmadszor is beelőtt. A cseléd jelentette az esetet a rendőrségnek. Midőn a rendőrök megérkeztek, Meyler asszony néhány percet kért, hogy kípüderozhassa és kifesthesse magát.

1929. Illinois állam Krete nevű városában W. L. nevű, 16 éves *tündérszépségű* leányt elvett egy olasz férfi, aki nemsokára meghalt. Utána egy Kitselmann Vilmos nevű kereskedő kérte meg a szép fiatal özvegy kezét. Kitűnt, hogy a nő mind a két férjét megölte és elégette. A rendőrségen hihetetlen egykedvűséggel vallotta meg a gyilkosságot.

1929. Truly Shattuck asszony *Amerika legszebb asszonya volt*. Kegyéért egész Amerika versengett. 1929 szeptemberében betörés közben tettenérték.

1929 nov. M. E_M a *viruló szépségű* 22 éves leány Győrött meggyilkolta és megrabolta K. V. alhadnagy feleségét.

1930. K. M.-né Sz. Marcsát, *Szolnok vármegye legszebb és egész Tiszaszig leggazdagabb* asszonyát sötét, alávaló bűnei miatt a bíróság halálra ítélte. Az asszony elvetemültségére jellemző, hogy a jóságos szívű és irgalmas lelkű Kormányzó elutasította a kegyelmi kérvényt.

1930. Budapesten, Gömb-utca 2. sz. házában a fiatal, mesésen szép T. S.-né alvó urát este megölte. Utána, mint aki jól végezte dolgát, megágyazott magának, lefeküdt és mély álomba merült.

1931. V. B.-né, egy miskolci szép asszony megfojtotta alvó férjét, előbb kipúderozta és rúzsosza magát és csak aztán követte a titkos rendőröket.

1933. Violette N_M 18 éves gyönyörű természetű, szép, finom, bájos arcú francia leány megölte édesanyját és édesapját, hogy keservesen megtakarított pénzükhöz jusson.

1933. Oberbühren községben egy feltűnően szép fiatalasszony hatasztendős leányának mindkét lábán valamennyi ujját levágta, hogy szerencsétlenség hazug címén nagyobb összegű biztosítási összeghez jusson. A nyomozás megállapította,

hogy két évvel ezelőtt másik apró leányát hasonló céllal éppígy megcsönkította.

1935. A Békéssámson melletti Cserepusztán a szép P. J.-né meggyilkolta saját édesapját.

1935. R. M.-t, a Brodway csillagát, az Európában is ismert, ragyogó szépségű filmszínésznőt a baltimorei esküdszék gyilkosság miatt 7 évi súlyos börtönbüntetésre ítélte.

1936. A következő esetek ebben az egy évben történtek. A bűnök elkövetői mind feltűnően szép, csinos nők. Alsóvamos községben Sz. A. és Sz. I., a két nő testvér agyonverte saját édesapját. S. L.-né, vasvári asszony meg akarta mérgezni férjét. F. «L.-né, abaújszántói asszony felbujtott egy férfit urának meggyilkolására. M. L.-né, becsehelyi asszony sósavat öntött férje ételébe. B, F.-né, kisbéri asszony kéngázzal akarta megmérgezni férjét. G. N.-né, karánsebesi asszony szíven szúrta ágyban fekvő férjét. T. M.-né, zá-kányi asszony alvó nagynénjére rágyújtotta a házat. P. V.-né, dorozsmai asszony felbujtott egy embert férje meggyilkolására. Sz. K. Sáregresen megölte ismerősét. S. Gy.-né, eleki asszony patkányméreggel akarta megölni urát. P. A.-né az abaújmegyei Újkérben megfojtotta férjét. Mindez csak Magyarországon.

1938. S. S.-né, tápiógyörgyei asszony agyonlőtte alvó férjét. S. Andrásné Budapesten egy Tisza Kálmán-téri házban leszúrta férjét. M. I. szentesi nő fejszével gyilkolta meg, B. L.-né kis-

kunhalasi nő pedig agyonszúrta vadházastársát.

1939. Annyi az előbbi években említett bűntényekhez hasonló esetek száma, hogy felsorolásuk csak unalmat keltene. A szomorú közlések sorát befejezzük az 1940. év néhány esetével.

1940. H. Júlia 21 éves gyönyörű cselédet a bíróság életfogytig tartó fegyházbüntetéssel sújtotta, mert állati módon kivégezte két úrnőjét és utána kirabolta lakásukat.

F. L-né, a szentesi Vajdatelepen hat fejszecsapással meggyilkolta alvó férjét.

N. L. asszonynak terhére volt a vele közös háztartásban élő napszámosnak 79 éves anyja. L. a magával tehetetlen öregasszonyt 20 fokos hidegben kivonszolta a lakásból és egy szál ingben a hóra fektette. Néhány óra (!) múlva megnezte, megfagyott-e. Az öregasszonyban volt annyi élet, hogy segítségért jajgatott. Mégegyszer (!) kitették a hóra. Érdekes, hogy a törvényszéki orvosszakértők szerint az öregasszony halálát mégsem a hideg, hanem súlyos belső szervibajok okozták.

Sz. Róza 23 éves cseléd meggyilkolta úrnőjét és utána ennek selyemruhájába öltözött.

B. J.-né, vaszari lakos, húsz fejszecsapással megölte alvó férjét. A m. kir. Kúria (1942) 15 évi fegyházbüntetésre ítélte.

Íme, bemutattunk egy hatalmas csokorra való, testileg csupa gyönyörű, viruló, szemrevaló, bódító szépségű, de lélekre, jellemre, erkölcsre rúg, borzalmat keltő nőt annak igazolására, hogy

a nőben, tehát a feleségben is, a csúnyaság ugyan nem mindig szerencse, de a szépség gyakran szerencsétlenség, ha nem jár vele együtt a szép és nemes jellem.

Senki e felhozott példákat ne értse félre ! Még álmában se gondolja valaki, hogy e példák-
kal talán azt óhajtottuk bizonyítani, hogy a külső szépség mindig vagy rendesen vagy akárcsak gyakran is rút lelket takar. A példák csak nemleges irányban óhajtják megértetni a nősülni kívánó férfiakkal azt, hogy a menyasszony külső szépsége, nemi varázsa *egymaga* még nem kezeség arra, hogy választásuk sikeres, okos és szerencsés.

A szépséggel szemben, amennyiben ez a házasságkötés egyedüli indítóoka lenne, annál óvatosabbnak kell lennünk, mert manapság az érzéki ingerek ereje folyton növekvőben, míg az ellenállóképesség állandó fogyásban van. Ezért csak erős egyéniség képes a szépség varázsának ellenállni, ha ezzel nem jár együtt a belső, a lelki, a jellemérték.

Az óvatosság hatványozottan szükséges akkor, ha a férfi szíve már első vagy néhány összetalálkozás alkalmával (pl. báli estén) futó szemlélettől fog lángot.

Ilyenkor könnyen lehetséges, hogy olyan nőhöz kötjük sorsunkat, akinél a szépség rút lelket takar, a báj elfedi a belső ürességet, a kellem álarcnak, a kedvesség tettettett ravaszsnak bizonyul, amely alól, a nagy nap után előbb-

utóbb kivicsorít a tőrhetetlen démon vagy bo-szorka félelmes, igazi lénye.

8. FEJEZET

A JELÖLT JELLEME

Már az előbbi fejezetek is eléggé mutatták, hogy mennyire szükséges a jövődöbelinek jelle-méről is meggyőződést szerezni,

Fáj az embernek a lelke és elszorul a jóért, nemesért és igazságért hevülő szíve, ha oly gyak-ran tapasztalja, hogy derék, jóságos, szerény, csendes, melegszívű, vallásos és erényes, jólne-velt, házias, tisztalelkű, készséges, önfeláldozó, hűséges s e mellett szép és bájos leányok százai s ezrei pártában maradnak. Viszont kacér, kokett, kikent-kifent, csapodár, frivol, rosszul nevelt, hisztériára hajlamos, elkényeztetett, pávásan hiú, önző, háziatlan, dologtól irtózó, csak a kénye-lemnek és élvezetnek hódoló, könnyű fajsúlyú, megbízhatatlan, hűtlen lelkű, sőt itt-ott kimondot-tan erkölcstelen, léha világnézetű, vallásra fity-tyet hányó, magukat feltoló és felkínáló, kultú-rátlan és sokszor nem is szép leányok mily könnyen fognak, csípnek és kaparintanak férjet.

A boldogtalan és szerencsétlen házasságok nagyrészének az oka a férfiak e ferde, ostoba és perverz ízlése, a jegyes megválasztásában meg-

nyilvánuló rövidlátása, optikai csalódása, helytelen értékelése!

Roppantul elcsodálkoztam azon, hogy a budapesti Központi Házassági Tanácsadónak egyik kiváló, okos és tapasztalt úrnője (tehát nő és nem férfi!) azt mondta, hogy a házasfelek elválásának 90 (mondd, kilencven) százalékban az asszony az oka. És eszembe jutott, hogy még a világháború előtt ugyanezt mondta nekem özv. Stenzel Ottóné, a badeni (Bécs mellett) „Quisiana“ nevű előkelő penzió tulajdonosnője, akit annakidején Baden legokosabb asszonyának tartottak.

E két megállapítást természetesen nem szabad úgy értelmezni, mintha a nők sokkal rosszabb házastársak lennének, mint a férfiak vagy hogy a jó házaséltre alkalmatlanabbak volnának. Szó sincs róla.

Nem a nők alkalmatlanabbak a jó és boldog házaséltre, ellenben igenis a legtöbb férfi alkalmatlan arra, hogy alkalmas, megfelelő és hozzáillő nőt válasszon élettársul.

Ha helyesnek vesszük a két idézett női tekintély említette 90 százalékos számot, úgy viszont a férfiakra is elmondhatjuk, hogy 90 százaléka oly nőt vesz el, akinek *csupán* a külseje, szépsége, termete, kelleme, varázsa, az ú. n. sex appeal-ja köti őt le. Oly nőkbe ütköznek és akadnak fenn, akik szinte vadásznak a hatásra és viselkedésükkel, modorukkal, ruházatukkal, kettálásukkal, közeledésükkel, mesterkéltné ked-

veskedésükkel, kozmetikus eszközökkel, erotikus trükkökkel, színleléssel, tettetéssel, hibáik elrejtésével szinte felkínálják magukat.

Az ilyen, csupán a fajdkakas-hangulatban, rövidlátással és érzéki elvakultságban történő eljegyzések és a nő erkölcsi és jellemtulajdonságait figyelembe nem vevő házasságkötések után az örömet csakhamar felválthatja az ürom, a várakozást a csalódás, a kéjt az undor és csömör, a szeretetet a meghasonlás, a boldogságot a sorscsapás.

Az olyan férfi, aki a jegyesválasztásnál a saját eszét otthon felejt, a nőnél meg csupán csak a külsőségeit bálványozza, könnyen úgy járhat, mint Saphir, a magyar származású német (bécsi) humorista mondta. Rádöbbenhet, hogy mi az *ész nélkül követett* szerelem, a „Liebe“: L-I-B-E, azaz „*Langer Irrtum Eines Betrogenen Essels*“.

Mi hát az ilyen balfogások, szerencsétlen lépések, boldogtalan elhatározások és szomorú jövőt jelző házasságkötések ellen a védelem és biztosíték?

Az első, hogy ne siessük el az eljegyzést, mégkevésbé a házasságkötést. Csak akkor kérjük meg a nő kezét, ha emberileg teljes meggyőződést szereztünk a jelölt összjellemeről.

Sir H. Taylor szokta mondani, hogy a gyors és hirtelen házasságkötés után a házastársak összetartása olyan, mintha egy babszem fölé egy másik babszemet rakunk.

Az értéktelen leányok gyakran hasonlók a

pipacs virághoz. Ez is már messziről gőgösen feltűnik, kirívóan, piros színével sokat ígérően felkelti a járókelők figyelmét. De szakítsd csak le: Már néhány perc múlva eleven színe elfakul, sziromzata elfonnyad és mint magában véve is értéktelen giz-gaszt, gyorsan eldobod magadtól. Ellenben az értékes leányok hasonlítanak a búza virágjához. Igénytelen és érdektelen szürkés-kék színét gyengébb megvilágításban észre sem veszed, figyelmedet erőszakosan nem köti le, ellenben kenyeret, kincset, jólétet, áldást, pótolhatatlan életfeltételt jelent!

Azt a tapasztalati tényt mindenesetre jól jegyezzük meg: Az *eszményi* feleség legtöbbször azokból a leányokból kerül ki, akiket szinte fel kell fedezni, fel kell kutatni. Akik szemérmetesek, szinte félnek a férfi első közeledésétől. Akik csak hosszabb ismerkedés után melegednek fel és lesznek kedvesebbek, közlékenyebbek és bizalmasabbak. Akik még az utcán, bálokon, estélyeken sem tűnnek fel mással, mint (szépségükön és fiatalságukon kívül) legfeljebb szerénységükkel, tartózkodásukkal és óvatosságukkal.

Az aranyat a föld mélyében, a gyémántot a legelrejtettebb törmelék között kell keresni, kutatni, míg az értéktelen kavicsba minden lépésünkkel belebotlunk. Így *manapság* az igazi, eszményi feleségjelölt sem terem minden bokorban. Ezt is keresni kell, fel kell kutatni, fel kell fedezni!

Minél feltűnőbb egy leány akár modorában,

viselkedésében, akár öltözetében és minél jobban kínálja magát s minél több fogással él, hogy vőlegényt fogjon, annál óvatosabbak legyünk vele szemben!

A második óvó és biztosító mód, hogy elkerüljük a jövő csalódást: az érdeklődés és tájékozódás a jelölt felől — másoknál. A harmadik: a saját megfigyelésünk. E két utóbbiról alább bővebben lesz szó!

9. FEJEZET,

MINŐ LEGYEN A NŐ JELLEME, AKIT FELESÉGÜL AKARUNK VENNI?

1. Még mielőtt az adott jelölttel összekerülünk, ajánlatos elméletben elgondolnunk, milyen jelleműnek és tulajdonságúnak kell lennie annak a nőnek, akit én örökös társamnak, életem megsztójának, hitvesemnek, feleségemnek szánok.

Nos, ezt az elméleti típust keressük a női világban! A házasságban nagyrészt azon múlik a boldogság, hogy a férjnek mi az életeszméje, és hogy a nő mennyire tudja ezt világnézetében, felfogásában, érzésében és magaviseletében megközelíteni.

A házasulandó férfi-ifjúságot gyakran az sodorja szerencsétlen házasságba, hogy jellemeszmény elgondolása és keresése nélkül, meggon-

dolatlanul köt veszedelmes ismeretséget és azután annyira belegabalyodik a hálóba, hogy már nem tud kiszakadni belőle. Egy nő kerül az útjába, talán épp akkor, amikor az alkohol ereje, a tánc ritmusa, az öltözködés művészete felébreszti benne a szenvedélyt, amely hatalmába keríti, a hatásnak szívesen enged, később már nem tud ellenállni, a háló összeszorul és a vége: szerencsétlen házasság.

2. Keressük a nőies nőt! Minél inkább fiús vagy férfias a nő, rendszeren annál kevésbé való feleségnek!

3. Olyan nőt keressünk, akinél nemcsak a testnek, hanem a lelkeknek kölcsönös vonzalma is érvényesül és akiben a magunk énjének a mását is nagyjában felfedezzük. Akinek tehát a legfőbb dolgokban és irányban lehetőleg hasonló életfelfogása, természete, ízlése, hajlama, világnézete van. Mert csak az ilyen homogén jellegekből és tulajdonságokból szövődik az elszakíthatatlan kötelék.

Baj, ha én költő vagyok és a jelölt utálja a költeményeket.

Baj, ha én természet-rajongó vagyok, ő meg csak a neonfények között és tánczene mellett van igazán elemében.

Jaj, ha én takarékos vagyok, ő meg pazarló.

Jaj, ha én otthont szerető vagyok, ő meg a társaságok, látogatások és házon kívüli szórakozások bolondja.

Szóval oly élettársat keressünk, aki alkalmas arra, hogy egyéniségünket, világnézetünket és hivatásunkat megértse, támogassa és szeresse. A világnézetek, természetek és érdekek közös nevezője nélkül bajos lesz a tartós lelki összhang.

4. Nagyon nézzünk arra, hogy aránk ott-hont szerető, házias, dolgozó kezű és takarékos legyen. Erről alább még bővebben lesz szó. Igaz, hogy a nőnek e pontban említett erényeit néha nehezen tudjuk előre felismerni és megállapítani.

5. A jelölt legyen békés természetű és szerény,

6. Legyen tiszta, rendes, jóízű, de egyszerű. Ahogyan Gárdonyi írja „Egy szál drót“ c. tárcájában: „Maga, édes Mancikám, nem öltözött selyembe, bársonyba, amikor engem magához várt. Tisztaság és jóízű volt a pompája. Ez tetszett nekem.“

7. Lehetőleg jókedélyű, de komoly felfogású, gyengéd és finom érzésű, tapintatos legyen.

8. Szüleit tisztelje, szeresse, testvéreivel jó viszonyban legyen.

Igaz ugyan, hogy az *ilyen* jegyest kereső férfi könnyen úgy járhat, mint az egyszeri plébános, aki Esztergomban házvezetőnőt keresett.

Simor János, a volt bíboros-hercegprímás megkövetelte, hogy az Esztergomban megforduló papok nála tisztelegjenek. A szóbanlevő plébános

is megjelent a főpásztor magas színe előtt és a következő párbeszéd fejlődött ki köztük,

Hercegrímás: No, kedves plébános úr, mi járatban van itt a városban?

Plébános: Alkalmas gazdasszonyt jöttem keresni, Eminenciás Uram.

Hercegrímás: No és talált már ilyet?

Plébános: Még nem, mert méltóztatik tudni, akadt volna már minden ujjamra tíz is. De akár-milyent nem akarok a plébániára vinni. Olyant keresek, aki középkorú, vallásos, becsületes, békés természetű, kevés beszédű, dolgos, takarékos, rendes, tiszta, hűséges, jó kedélyű, hálás, megelégedett, otthont szerető, jó egészségű stb.

„Nohát, kedves plébános úr, — mondotta tréfásan a humoros hercegrímás — csak keresen *ilyent* és ha talál is *ilyent*, hozza el hozzám, azt én magam feleségül veszem!“

Hát persze, valódi eszményi nőt, akiben az erények mindegyikét maradék, hiány, folt, hiba nélkül fellelhetnénk, e siralomvölgyében hiába is keresnénk! De az eszmény megközelítésének törekvésére kötelez bennünket. Ezt követeli eszünk, érdekünk és keresett boldogságunk!

10. FEJEZET

MILYEN JELLEMŰ NÖT ÓVAKODJÁL FELESÉGŰL VENNI?

1. Óvakodjunk feleségül venni olyan nőt, aki teljesen hitetlen és vallástalan. Erről alább még lesz szó.

2. Rendkívül fontos annak a megfigyelése, hogy a jelölt hogyan és mikép viselkedik szülei-vel szemben.

Óvakodjunk feleségül venni olyan nőt, aki mindenben engedi magát szüleitől kiszolgáltatni a nélkül, hogy ő is segítségükre lenne; aki szüleit szinte cselédként kezeli, parancsolgat nekik vagy hozzá még bosszantja őket, semmibe veszi óhajukat, velük szemben illetlen vagy éppen sértő modorú, visszafeleselgető, indulatos, makacsfajú vagy goromba.

Jegyezd meg, kedves Olvasóm: Ahogyan a leány a szüleit kezeli, úgy akar és fog Téged is kezelni. Ha szüleivel szemben követelődző, igényes, rátarti, veled is az lesz. Ha azt kívánja, hogy szülei mindenben az ő kívánságainak teljesítői, óhajainak fejbókoló végrehajtói legyenek és mindenben az ő ízléséhez alkalmazkodjanak, a nélkül, hogy ő is lehetőleg még nagyobb figyelemmel volna szülei kívánságaira, óhajaira és ízlésére: ugyanígy, sőt még hatványozottabb fokban lesz súlyos, kínos, bosszantó terhedre mint

feleség. E veszély lehetőségére főképp akkor kell gondolni, ha a jelölt a szülők egyetlen gyermeke.

3. Figyeld vagy figyeltesd meg, szóval érdeklődjél, hogy a jelölt naponta milyen időben szokott felkelni. Ha szülei korán kelve mennek a maguk munkájára, leányuk pedig nap-nap után késő reggelig vagy délelőttig nyomja az ágyat, a reggelihez vagy éppen a „tízóraihoz“ úgy kell őt szinte erővel az ágyból kicsalni, attól óvakodjál! Hasonlóképp attól a leánytól is, aki későn kelve, napja többi tekintélyes részét a pipereasztalnál, a borbélynál és a kozmetikai intézetben tölti. Az ilyen lusta, rest, naplopó, időt vesztegető teremtéstől óvakodjál, mint a záptojástól.

Hadd közöljek itt elrettentésül megtörtént esetet: Egy rendkívül derék, becsületes, dolgos, de a gyermekneveléshez keveset értő nagykereskedőnek volt két gyönyörű szép leánya.

A szülők agyondolgozták magukat, leányaik meg jó későn keltek, majd a kozmetikai intézetbe siettek, hazaérkezve, ebéd után ismét lepihentek, a délutánt vagy látogatással vagy szórakozással ütötték agyon és így ment ez éveken át.

Egy szép napon az idősebbik leányba bele szeretett egy rendkívül jólelkű, szolid felfogású, jellemes tanár. Feleségül is vette. A mézeshetek elmúltával a férfi meg akarta kezdeni a rendes, boldognak képzelt, házias, otthonias, boldog életet, de mi történt?

A tanár korán kelt, hiszen iskolájába kellett sietnie, a feleség pedig tovább henyélt. Ha

a tanár délelőtt tíz vagy tizenegy órakor tért haza, a felesége vagy még az ágyban feküdt, vagy a „kozmetikai intézetben“ volt található. A délután jórésze is szépítgetéssel, ruhapróbálgatással, látogatásokkal, vendégfogadásokkal, könyvnyelmu szórakozásokkal és hasonlókkal telt el.

A tanár egyideig tűrte ezt az állapotot, majd szép szóval és rábeszéléssel rá akarta nevelni feleségét, hogy legyen gondja a lakására, konyhájára, az étkezésre, bevásárlásra, s í. t., de hasztalan. Majd erélyesebben lépett fel, de szintén eredménytelenül.

A következmény az volt, hogy a tanár fizetése nem bizonyult elégségesnek, a lakáson erősen meglátszott az elhanyagoltság, a poloskák befészkeltek magukat, a cselédek gyakran változtak, a ruhákba, bútorokba beleette magát a moly, egyszóval a tanár kezdte magát nem jól érezni a saját otthonában. Elkezdett járni a kávéházba, majd a vendéglőkbe, itt pedig megszokta az alkoholt.

Az olvasókkal csak a tragédia végét közlöm: A tanár kénytelen volt tanítványai szüleitől kölcsönt kérni, persze a visszaadás lehetősége nélkül. Az iskolából kikerült tanulók szülei feljelentették a tanárt a bíróságnál és a tanügyi hatóságnál. A tanárt nyugdíjazták, a lakás berendezését elárverezték, a tanár felesége megmérgezte magát, a tanár maga pedig úgy elzülött, hogy élete vége felé a hordár szerepét vállalta, de így sem volt használható, mert ha

pénzre tett szert, alkoholra pocsékolta el. Egy napon csont-bőr állapotban, összeesve találták az utcán. Mire bevitték a kórházba, meghalt!

4. Tanácsos nagyon óvatosnak lenni oly nőekkel szemben, akik már az első, második találkozás vagy ismerkedés alkalmával feltűnően kedvesek és barátságosak és rendkívül, szinte édeskésen, rokonszenvesen figyelmesek irányunkban. Az ilyen, mindjárt csupa mosolygás, kedvesség és figyelmesség-nőkből lesznek többnyire az örökké nyafogó, kényes, toporzékoló, bosszantó hiszterikák.

Ezer év mindennapos tapasztalata bizonyítja, hogy a jó, hűséges, kedves, alázatos, szerény, derült kedélyű, mosolygós lelkületű, szorgalmas, szóval minta-feleségek *kezdetben*, sőt néha elég soká roppantul tartózkodók, visszahúzódók, szűkszavúak, alig visszaköszönök és szinte műveletlennek látszó, szemérmes tartózkodást mutatnak.

Azok a nők, akik a vőlegény-jelölthöz már az első találkozás alkalmával bájosan, kedvesen, nagyobb tartózkodás nélkül, bizalmasan közeledők, később mint feleségek, gyakran más férfiak iránt is hasonló modort fognak tanúsítani.

5. Ne vegyünk el feleségül olyan nőt, akinek a jelleme, természete, életfelfogása teljesen ellentétes a mienkével.

Igaz, hogy néha „az ellentétek vonzzák egymást!“ De ez a „néha“ csak olyan esetekben valósul meg, amikor az egyik félben valamely

jellembeli vagy vérmérsékleti *hiány* mutatkozik, amelyet a másik fél kitölt, kiegészít vagy pótol. Pl. az egyik fél nagyon ideges, a másik nyugodt, az egyik hirtelen szokott határozni, a másik nagyon megfontolt stb.

A lelkileg kiegyensúlyozott és sikerült jellemű személyeknél a másik lélektani szabály érvényesül: „A hasonló a hasonlóhoz vonzódik.“ Dr. Noszlopi László, a budapesti „Lélektani Laboratórium“ vezetője jellemzően mondja, hogy a nagyon hasonló jellemű és természetű házaspárok úgy illenek egymáshoz, mint két jól járó óra. Derű, polgáriasság jellemzi életüket. Szinte a gőzölgő kávéscsésze illata lengi körül otthonukat.

6. Ne vegyünk el feleségül nagyvilági irányú (mondáin stílusú) leányt, aki irtózik az ottontól, akinek a saját lakása börtön, ahol nem találja helyét és ahonnan idegesen és türelmetlenül várja, mikor menekülhet. Óvakodjunk hitvestársul venni olyan nőt is, akinek a háztartási dolgok és teendők iránt nincs érzéke; olyan nőt, aki ideje legnagyobb részét a korzón, táncos teákon, bárokban vagy naplopó, szellemtelen, üres szórakozásokkal tölti.

Az ilyen nőknél a szépség álarca alatt gyakran halálfej vicsorít felénk. Kelleme mérget rejt!

7. Óvakodjunk a feltűnően kacér, csapodár, kierezhetően buja (erotikus típusú) nőtől, akit gyakran látsz *különböző* fiúkkal vagy férfiakkal

párosával évelődni, hancúrozni, sétálni, kirándulni.

8. Óvakodjál elvenni olyan nőt, akiben az illat, fényűzés, választékosság és elegancia csak ügyes takarója az üreslelkűségnek és pompásan leplezi a léha pazarlási vágyat, tékozlási szenvedélyt, a vad önzést, a szertelen öntetszelgést. Aki csak fényért, ragyogásért, pompáért, mulatásért, szórakozásért, ünnepeltetésért lelkesedik és ilyenek után eped.

9. Nagy hiba, ha a jelölt tisztátlan és feltűnően rendetlen.

10. Rossz jel, ha a feleség-jelölt nem csupán kedvelője, hanem *szenvedélyes és szertelen rajongója* a színháznak, mozinak vagy lóversenynek. Aki minden színésznek, színésznőnek nemcsak nevét s szerepét, hanem magánéletét is nagy érdeklődéssel kutatja és pontos részletességgel ismeri.

11. Nagy hiba, ha a jelöltnek *nagyfokú*, beteges szenvedélye van, legyen az *túlzott* dohányzás, folytonos kártyázás, költséges utazás, nagy vendégjárás vagy nagyobb keretű vendéglátás, alkoholos italok élvezése stb.

12. Rettenetesen óvakodjál a hiszterika jelölttől. Ismertető jelei a következők:

a) Idegenekkel, főképp a nekik rokonszenves másneműekkel szemben (legtöbbször már a kezdet kezdetén) rendkívül kedvesek, udvariasak, bájosak, szeretetreméltók. Ellenben otthon szüleikkel, testvéreikkel, alkalmazottaikkal szem-

ben teljesen ellentétes természetűek: gorombák, durvák, kíméletlenek, igazságtalanok, fölötté igényesek, kényeskedők, finnyáskodók, szeszélyesek, szélsőségesek, jeleneteket rögtönzők. Képesek ájulásokat, öngyilkosságokat, különféle betegségeket színlelni.

b) Ruházatuk rendszeren feltűnő. A divatban ők az elsők. Ebben minden barátnőiket meg akarják előzni. Ruházatukat erősen és túlzottan kihangsúlyozzák. Nem ismernek arany közép-utat, hanem modorban, öltözetben, ízlésben, ki-festésben túlzók.

c) Hatásra vadásznak, részvétet óhajtanak kelteni maguk iránt, mindegy, miféle eszközzel. Fürdőhelyen mindennap más ruhában jelennek meg. Szeretik a rikító színeket és a különkö-dést, a kalandot. Személyüket mindenütt elő-térbe tolják.

Ezekből lesznek a boszorkányok, démonok és „bestiák“, akik már a házasság első hónapjai-ban leszaggatják magukról angyalszárnyaikat, letépi-k madonna-álarcukat, hogy élénk vicсорít-sák kegyetlen, érzéstelen, kíméletlen, mérget-lehelő, férjük megkínzásában gyönyört lelő (szadista) voltak.

Természetesen nem szabad mindjárt hisz-tériát szimatolni, ha a fent említett ismertető jeleknek csupán egyikét-másikát fedeztük fel a jelöltben. Csak több vagy az összes említett is-mertető jelek alapján szabad ítéletet alkotnunk.

13. Nem ajánlatos feleségül venni bajnok-

nőket és a férfias sportokat *szenvedéllyel* űző nőket. E helyen természetesen nem szólunk azokról a nőkről, akik a nekik való sportot (úszást, korcsolyázást, teniszt, sőt lovaglást, kerékpározást stb.) csupán egészségi okból vagy időközi nemes szórakozásból *józanul és mértékkel* űzik, mert ez semmiképp sem kifogásolható.

14. Rossz jel, ha a jelöltnek nincs egyetlen jó barátnője!

11. FEJEZET

VISZONT ...

Az előbbi fejezetben közölt és óvásra készített körülményekkel ellentétben nem kell és nem szabad kedvezőtlen, rossz, elijesztő vagy kijózanító jelnek, körülménynek vagy komoly hibának tekinteni a következőket:

1. Ha a jelölt nemcsak modorában, de egykét kijelentésében, szavában, levelében talán sokkal tartózkodóbb, rezerváltabb, sőt ridegebbnek látszik, mint az kedvünkre volna. Ez gyakran inkább jobb és kedvezőbb, mint kiábrándító jel! íme, okulásul két megtörtént eset:

A vőlegény-jelölt édesanyja felkeresi menyasszony-jelöltét. Elmenőben azt mondja a leánynak: „Na, nemsokára örülni fog a lelked, jön a fiam.“ A leány e szavakra ajkát biggyeszítve vállát vonogatja, de nem szól semmit.

A vőlegény-jelölt édesanyja ezt közli fiával, aki a vállvonogatást és ajkbiggyesztést sértő fölénynek és vele való nemtörődésnek magyarázza és megizenteti a leánynak, hogy nem gondol többé a házasságra.

A leány pedig, aki igazán és mélyen szerelmes volt az ifjúba, búba temette lelkét, elsorvadt a bánattól és kora bimbóként hullott a sírba!

Világos, hogy a leány csak szemérmes női önérzetből színlelte, hogy nem sokba veszi az ifjú látogatását,

A másik eset: A vidéki földesúr fia, szü-leivel együtt háztűznézőbe megy a leányos házba. Itt nagy, meleg szeretettel fogadják őket és megállapodnak, hogy a jövő hónapban visszaadják a látogatást földbirtokoséknak.

A leány ír is levelet a vőlegénynek és a többi között ezeket mondja: „Örülök, hogy megismerhetem a vidéket, bizonyára tetszeni is fog nekem.“

E néhány sort a túlságosan érzékeny ifjú úgy magyarázta, hogy a leány nem az ő személye viszontlátásának örül, hanem csak a vidékre való utazásnak. E képzelődésnek megfelelő hűvös válaszevél, kölcsönös félreértés és nehezte-lés volt a következménye, ami a további érintkezést lehetetlenné tette, holott a leány csupán a dicséretes szemérem és tartózkodás miatt nem említette a személyes találkozás örömét,

A férfi később más nőt vett feleségül, a leánynak kezét is más kérte meg és csak évek

múlva tudták meg, hogy mennyit szenvedett és még szenved mindkét fél a kis félreértés miatt. Egy leánytól, főképp ha elég fiatal, nem lehet és nem szabad akkora értelmet, tapasztalatot, megfontolást és ítélőképességet feltételezni, hogy minden kiejtett vagy leírt szavát mérlegre telessük, nagyítóüveggel vizsgálhassuk és belőle messzemenő következtetéseket vonhassunk.

2. Hasonlóképp ne ijesszen vissza minket a jelölttől a *női* önérzetnek túlérzékenysége. Ez inkább jó, kedvező jel szokott lenni. Az ilyen, nem személyi, hanem inkább női önérzetükre sokat tartó nőkből szoktak rendesen kikerülni a hűséges, kitartó, megbízható hitvesek,

3. Ne riasszon minket vissza, ha a jelöltet itt-ott kisebb hazugságon értük. Nem mintha a hazugság nem volna mindenkinél és mindenkor csúnya, megvetendő és elítélendő bűn és jellemhiba. De a nő, főképp a fiatalabbja, sokkal jobban hajlamosabb a hazugságra, füllentésre, elhallgatásokra, az igazság elrejtésére, mint a férfinem.

A magyar lapok is közölték annakidején (1934—35) dr. Hepner tudományos kísérletének eredményét, amelyet az illinoisi egyetemen folytatott. Kísérletének ötszáz férfit és ötszáz nőt vetett alá s arra az eredményre jutott, hogy a nők sokkal gyakrabban hazudnak, mint a férfiak, különösen udvariassági hazugságokban nagyok. Dr. Hepner kísérleteinek eredményét teljes egészében igazolja dr. Larsen, Csikágó leghíresebb bűnügyi orvosa is:

„Minden korosztályhoz s mindkét nemhez tartozó hazugok nagyszámban kerültek már elém — jelentette ki — s hosszú tevékenységem tapasztalatát foglalom össze, ha azt mondom, hogy a férfiak egyrészt kevésbé gyakran hazudnak, mint a nők, másrészt férfit sokkal könnyebb rávenni arra, hogy vallja meg végre az igazat, ha többszörösen büntetett előéletű banditáról van is szó, mint egy nőt, még ha az első ízben került is a nyomozó hatóság elé.“

Elinor Glyn, a világhírű angol írónőtől megkérdezte valaki: Mi az oka annak, hogy a női jellem legkiválóbb rajzolója majdnem mind férfiak. Elinor Glyn így válaszolt: „Mivel a nő semmiről sem tud igazat mondani.“ Természetes, ez roppant túlzás, de a hajlam megvan a legtöbb nőben. Gondoljunk csak a válaszára, ha életkorát kérdezzük vagy barátnője szépsége felől érdeklődünk nála. A nőnek sokszor bátorsága sincs megvallani az igazat.

Végre gondolj arra, hogy te magad is már hányszor hazudtál az életben, talán még a jelöltnek is!

4. Ne ijesszen el minket a jelölttől, ha ez megfelelő alkalmakkor szeret táncolni és ilyenkor rajtunk kívül másokkal is táncol. Melyik nő nem szeret táncolni? Csak -a táncdüh visszaszító, a túlzás, amikor a nő azt a drága időt is tánccal akarja kitölteni, amelyet az otthon, a jó ízlés, az illem, a takarékoság, tartózkodás, jó-

zanság és óvatosság szükséges és hasznosabb teendőknek szán.

5. A jelölt kisebbfokú idegessége se idegenítsen el minket tőle, főképp akkor, ha mi magunk “nyugodt természetűek vagyunk.

Csak nagyon ideges férfi ne vegyen el magasfokúan ideges nőt. Mert az egyik félnek idegességét még jól tudja túrni vagy legalább ellensúlyozni a másik fél higgadtsága, józansága és nyugalma. De ha mind a két fél erősen ideges, hamar és sokszor kiüthet a háború.

6. Hasonlóképpen nem számít veszedelemnek, ha a nő kissé szeszélyes. Jól mondja Sigrid Undset: „Minden fiatalasszony szeszélyes.“ (Krisztin Lavransdatter II. könyv, V. fejj.) Különösen bizonyos időközökben!

7. Nem baj, még hiúságnak sem számít, ha a jelölt arra törekszik, hogy ruhája szép, ízléses legyen és jól álljon rajta. Sőt ezt az esztétikai ízlést joggal meg is kívánhatjuk a jelölttől. Hiszen a nő természetében rejlik, hogy szeret vonzani és ehhez szükséges a helyes külső is.

Csupán a két véglet visszataszító és nagy óvatosságra intő. Az egyik véglet, ha a nő egész napját a ruházkodási gondok töltik ki vagy ha a nő túlságosan feltűnően vagy a többi nőtől erősen elütően öltözködik.

A másik csúnya és elítélendő véglet, ha a nő a ruházatában rendetlen, elhanyagolt, ápolatlan, piszkos, feltűnően ízléstelen, főképp ha a munkaidőn kívül, sőt *előrelátott* fogadások alkal-

mával is így találjuk őt. Hasonlóképpen azt sem szabad erősen kifogásolnunk, ha a nő mérsékelten és éppen nem feltűnően szépíti s kendőzi magát, feltéve, hogy a szépítés nem kiabáló, rikító, tüntető. Száz nő közül is alig találsz kettőt, aki a kiszemelt férfi kedvéért ezt meg ne tenné. Viszont nagyon jó és kedvező jel, ha a jelölt egyáltalában nem festi s nem kendőzi magát. Ez rendesen az illető nő komolyságának, tartalmas voltának, belső értékének, őszinteségének és természetességének jellemzője.

8. Ne zavarjon meg bennünket, ne gyengítse tetszésünket és ne ingassa meg elhatározásunkat, ha időközben más nőkben egy-egy olyan jó vagy jeles, nekünk imponáló tulajdonságot vagy erényt találunk, amelyet a jelöltünkben nem fedeztünk fel. A világ egyetlen nőjében sem találhatjuk fel az *összes* jó tulajdonságokat. De mindegyikben *vannak* jó tulajdonságok, csak attól függ, hogy mily arányban és fokban.

9. Végre a jelöltben talált vagy felfedezett kisebb hibákat, hiányokat és gyarlóságokat soha ne nézzük nagyítóüveggel, hanem a helyes emberismeret józan valóságérzetével. Itt is áll az Úr Jézus intése: „Aki bűn nélkül vagyon, az vesse rá először a követ.” (Jn. 8, 7.)

TÁJÉKOZÓDÁS MÁSOKNÁL

Bármennyire óhajtuk, akarjuk és törekszünk megismerni és kiismerni a jelöltet, ez mégsem sikerül mindig, ha csupán a saját egyéni megfigyelésünkre és tapasztalatunkra szorítkozunk.

Eszembe jut az öcsémnek adott jótanács. Mikor nősülni készült, egyik idős rokonunk a következő tanácsot adta neki: „Kedves rokon! Ha házasodni akarsz, ne siettesd a dolgot, hanem kövesd az én példámat. A menyasszonyommal 25 évig egy házban laktunk és csak akkor vettem feleségül, amikor már e negyedszázadon át a legalaposabban megismertem, kiismertem és felismertem. Igaz ugyan, hogy a házasság után két hétre rájöttem, hogy — félreismertem!”

Esetleg így járhatnak mások is, akik megelégszenek a sajátalkotta véleményükkel a jelöltet illetően.

A nő t. i. sokkal hajlamosabb és képesebb az alakoskodásra, színészkedésre, színlelésre és tettetésre, mint a férfi, ahogyan a házasság előtt a vőlegény-jelölt is pompásan tudja mutatni a jobbik és fényesebb oldalát és mesterien tudja leplezni hibáit és félszégeit.

A nőnek három leghatalmasabb hódító és védő fegyvere: a szépsége, a gyengesége és a tettetési képessége!

Sok nő a házasság előtt bámulatosan tudja elfedni, elfátyolozni és elrejtteni rossz vagy kedvezőtlen tulajdonságait.

Viszont akad nő, aki csak úgy ontja, szórja, pazarolja, izzadja magából a nőiességet, bájosságot, gyengédséget, ártatlanságot, szeretetet, finomságot, megértést, együttérzést, türelmet, elnézést, figyelmességet, kedvességet, szerénységet, szendeséget, alkalmazkodást, hogy azután, a házasság révpartjába jutván, annál szabadabban, kíméletlenebbül és korlátlanabban adja valódi énjét és éreztesse lelkének tüskés, bozontos, szeretlen, összeférhetetlen, dacos, dölyfös, szóval valódi oldalát.

Főképp és leginkább a jólelkű, becsületes, jólnevelt, nyílt, őszinte és mélyen vallásos férfiak esnek könnyen bele méltatlan nők karjaiba. Magukról következtetnek másokra is és egyes nők mutatta kedvező látszatot készpénznek veszik. Ahogyan, ugyanabból az okból néha a legjobb és legértékesebb nők is komisz, méltatlan férjekhez jutnak.

Persze a szóban levő nők tettetése, színlelése, kedvezőtlen tulajdonságaik elrejtése és jó oldalaiknak állandó kirakatbahelyezése legtöbbször rettentő megerőltetésbe, munkába, önmegtagadásba kerül. Ezért is mutatkozik a visszahatás olyan gyorsan, váratlanul és kínosan a házasságkötés után. Az ilyen fajta nő már türelmetlenül várva-várja a szabadságnak és szabadsóságnak idejét. Amikor véleménye szerint már

szükségtelen, felesleges az álarc használata. Ilyenkor már ki sem bírná a folytonos színészkedést. És ilyenkor akárhány „bájos, szelíd, gyengéd, kedves, alázatos, ennivaló angyalból“ csakhamar előtör a sablonos, tucatnő a maga rengeteg gyengeségével, gyarlóságával, hibáival, sőt néha esetleg kitör a hisztérika, a szívtelen, bosszúálló szadista vagy a betegesen érzékeny, lomha, kiállhatatlan, megfélemezhetetlen nyelvű, rossz szájú és májú, kényelmes és kényeskedő, nyakas, dacos, jeleneteket rögtönző, nyafogó, sikongató, ájuldozó, férje keresetét tékozló, élő nagy szerencsétlenség. Persze elég ritka az ilyen eshetőség, de számolnunk kell vele.

Annál erősebb fejbekólintásokként érezzük azután a kellemetlen meglepetéseket, megrázódtató csalódásokat, kínos kiábrándulásokat és fájdalmas kijózanodásokat.

Ezért nem mindig elégedhetünk meg a saját magunk megfigyelésével. A férfi szíve hamar tüzet fog a látszattól, megszédül az illúziótól, elalél a hazugság, tettetés és színlelés kéjgázától főképp, ha az első hatás bálon, multságban vagy társaságban érte, ahol mindenki mesterkéltlen mutatkozik és így lehetetlen mélyebben bepillantani a másiknak lelkébe, lényébe.

Leginkább a tánc az, amely felkorbácsolja az idegeket és indulatokat. Igaza van Kállay Miklósnak, amikor írja: „Legkevesebben tudják, hogy a tánc félig-meddig akarat-aperitív, serkentő eszköz a cselekvésre való elszántság fel-

gyűjtására.“ Báltermekben szükség van erre, hiszen itt a nőszülés nagy elhatározásaira számítnak. És a tánc és az ütem ereje szinte transzba ragadja a párokat.

Ezért szorul rá minden okos, előrelátó, bölcs férfi, hogy menyasszony-jelöltje felől *másoknál* is érdeklődjék és tájékozódjék.

Csak két példa:

Egy fővárosi fiatalember vidéki városban járva, megismerkedett egy rendkívül csinos, fiatal, bájos arcú, kedves modorú, behízelt leánnyal. Ennek apja előkelő állású férfi, az anyja régi, nemesi család sarja volt, Minden a leány mellett szólt. A férfi meg is kérte a leány kezét, el is vette, de már 3 hét múlva beadta a váló-keresetet, feleségét pedig visszaküldte szüleihez.

Szegény, csalódott férfi. Pedig a vidéki városban mindenki, örege-apraja tudta, hogy az illető leány élete kimondottan rosszhírű. Már az iskolában kicsapták magaviselete miatt. A vidéki város minden ifja még azt is súgta a leányról, hogy nemi beteg. Egyetlen tisztességes leány nem közeledett hozzá. Nem is volt barátnője, mindig csak fiúkkal kóborolt.

És mindezt csupán a vőlegénye nem tudta — a házasság előtt!

A másik eset:

Egy rendkívül vallásos, tisztességes, ritka becsületos férfi szeme megakadt egy nagyon műveltnek látszó leányon.

A férfi nem titkolta erős hitét és mély, vallásos meggyőződését, sőt ki is jelentette a leány előtt, hogy ő csak szintén mélyen vallásos nőt óhajt feleségül venni.

Nos, a nő ezekután csak úgy izzadta a valóságosságot. Minden vasárnap elkísérte a vőlegényt a templomba, itt az egész istentisztelet közben térdelve és láthatóan elmélyülve imádkozott. A férfitől, később vőlegényétől, állandóan kérte a vallásos tárgyú könyveket.

A házasság megtörtént. A nő csakhamar elmaradt az istentisztelettől, a férj ajánlotta közös imádkozás alól mindig kisiklott és nem telt bele félév, az asszony kereken és nyíltan megvallotta, hogy nemcsak most, de soha még Istenben sem hitt, a vallást butaságnak, a szertartásokat nevetségesnek tartja, sőt megveti és alacsonyabbrendűeknek tartja a természetfeletti világban hívő embereket.

Amikor azután a férj e kínos és keserves csalódást közölte és elpanaszolta felesége rokonainak és ismerőseinek, ezek fejcsóválva ámulnak azon, hogy a férfi minderről nem tudott. Hiszen — mondották — Emma (a valódi név helyett költött nevet használok) hírhedt volt már az iskolájában és minden társaságban istentelen fel fogása és vallástalan világnézete miatt.

De hát hol és *kiknél* érdeklődjék és tájékozódjék a férfi a jelölt jelleme felől?

Általában ott és azoknál, ahol és akiknél

okosságunk, óvatosságunk és tapintatunk célra-vezető, helyes és igaz felvilágosítást remélhet. Érdeklődhetünk a jelölttel egy házban lakóknál, kisebb helyeken a szomszédoknál. Főképp a nőknél. A nők egyrészt jobb emberismerők, mint a férfiak, a saját nemüket is más oldalról figyelik meg, mint mi férfiak. Másrészt meg a nő (a mi esetünkben a jelölt) többé-kevésbé minden férfiú előtt ösztönszerűleg összeszedi magát, jobbnak mutatkozik, mint aminő; míg nőtársai előtt igazabbnak, természetesebbnek, kevésbé tettetésnek mutatja magát és fesztelenebbül, őszintébben, nyíltabban tárja fel mivoltát.

Hiszen, mint egy másik művemben írtam, minden ember, de fokozott mértékben a nő, voltaképen ötféle: Először, amilyennek önmagát gondolja; másodsor, amilyennek mások előtt látszik; harmadszor, aminőnek gondolja, hogy őt mások értékelik; negyedszer, amilyennek szeretné, hogy az emberek őt tartsák és ötödször, amilyen valójában.

A férfi a nőt inkább a nemiség és a nemí érdek vagy érték síkjában figyeli, tehát a saját részéről inkább „az elképzelt epizódok prizmáján” át és így ítélete többé-kevésbé színezett, egyoldalú és elfogult. Míg a nő a nőt sokkal inkább a való élet, reális adottság és állandó jelleg síkjában és keresztmetszetében látja, figyeli és bírálja meg.

Ezért ha a férfi a nőről óhajt tájékozódást, főképp ha a nő irányában kedvezően elfogult,

nőktől rendszeren sokkal tisztább, valóbb és mélyebb felvilágosítást és tájékoztatást kaphat, mint férfiaktól.

Nagyon jó és éles ítéletet mondhat a jelöltről édesanyánk, nőtestvérünk vagy nőrokonunk, feltéve, hogy a jelöltet jól ismerik, viszont ez nem tudja vagy sejtí, hogy mi a szándékunk vele.

Még jobban ismerhetik a jelöltet az ő barátnői, esetleg volt iskolatársnői,

Itt jut eszembe a következő párbeszéd:

Egyik barátnő a másikhoz: „Meg vagy győződve, hogy vőlegényed valóban szeret téged?”

Másik barátnő: „Tökéletesen!”

Első barátnő: „Hogy-hogy?”

A másik: „Mert barátnőimnél érdeklődött felőlem és mégis megkérte kezemet.”

Tanácsos a jelölt lelkipásztoránál is érdeklődni. Persze egyetlen lelkipásztor sem lesz olyan ügyetlen, hogy bármely jelöltről kimondottan kedvezőtlen véleményt mondjon, főképp ha az érdeklődő előtte ismeretlen férfi. De az okos ember még a dicséret módjából, stílusából, a lelkész arckifejezéséből és taglejtéséből is sokat, nagyon sokat megérthet, főképp ha észreveszi, hogy a lelkész jól ismeri a jelöltet, mégis nagyon tartózkodó a tájékoztatásban vagy éppen elzárkózik tőle.

XI. Pius pápa „A keresztény házasságról“ írt „Casti Connubii“ kezdetű, 1930 dec. 31-én kelt apostoli körlevelében így szól:

„A házasulandók ne mulasszák el a házastárs megválasztásánál szüleik bölcs tanácsát kikérni. Sőt vegyék azt nagyon is komolyan, hogy az ő érettebb ítélőképességük és gazdagabb élet-tapasztalatuk *segítségével* a végzetes tévedéseket elkerülhessék és a negyedik parancs isteni áldását a házasságra lépéskor bőségesebb mértékben elnyerjék: Tiszteld atyádat és anyádat (az első parancs, amely ígéretet tartalmaz), hogy boldog és hosszú életű lehess a földön. (Ef. 6, 2—3; Exod. 20, 12.)“

Csak persze a jelölt szüleinek, főképp édesanyjának az információira és dicséreteire ne építsünk. Nemcsak azért, mert érdekelt fél, hanem főképp azért, mert az anya a leányának olyan jeles és nemes tulajdonságairól is meg van győződve, amelyek csak szülői képzeletében léteznek.

De egyfajta információtól mindenkit óva óvok: a hivatásos házasság-közvetítőkétől. Okos férfi nem is kísérletezik sem ilyen közvetítőkkel, sem újsághirdetési ismerkedésekkel.

13. FEJEZET

A JELÖLT VALLÁSOSSÁGA

Már közhellyé laposodott, de örökké igaz marad a közmondás, hogy ép testben ép lélek.

De fordítva is igaz ám, hogy *csak akkor ép a test, ha a lélek is az.*

Ami a testnek a tiszta vér, az a léleknek a helyes világnézet, a tiszta erkölcs, a nyugodt lelkiismeret, egyetlen szóval: a *vallásosság*,

A boldogtalan házasságoknak többféle oka lehet: A másik fél részéről túlzottan várt előnyökben való csalódás, a nehéz megpróbáltatások, a hűtlenség, a házas együttélésnek állítólag való tűrhetetlensége s í. t. De mindez okok mellett és felett csaknem minden boldogtalan és szerencsétlen házasságnál rádöbbenhetünk arra, hogy az egyik vagy mindkét félben hiányzott a hiten alapuló igazi, komoly, mély vallásosság.

A műegytemen egyik legfontosabb tárgy a statika (szilárdságtan), amely azt tanítja, hogy minden épületnek a szilárdsága és biztonsága attól függ, hogy milyen alapra építünk. Építhetsz akármilyen szép, drága, magas, előkelő és kényelmes berendezésű palotát, ha nincs szilárd, kemény, megbízható alapja, az egész épület biztonsága kérdésessé válik. A legkisebb földmegmozdulás, földcsuszamlás, földrengés, sőt talaj meglazulás is összedúlással fenyegetheti az egész épületet.

A statikának ez az alaptörvénye nemcsak a fizikai épületekre vonatkozik, hanem a szellemi és erkölcsi épületekre is, aminő a házasság is.

A házastársak állandó, áldozatos és sírigtartó, hűséges szeretetének, de a jó, nemes, szilárd jellemnek is alapja, forrása, biztosítóka: a mély, komoly és hitbeli meggyőződésen alapuló vallásosság.

Ilyen vallásosság nélkül lehet-e, maradhat-e bárki is erkölcsös, becsületes, szilárd jellemű, megbízható? Azt állítjuk, hogy csak nagyritkán és csak addig, amíg az illetőt nem éri nagyobb vagy erősebb kísértés.

Az amerikai Egyesült Államok fővárosában, az országnak első háza, a Capitolium előtt fehér márványszobor áll. Ülő alakot ábrázol, római polgár tógájában. Alatta e felírás: „First in War — First in Peace — First in the Hearts of his Countrymen.“ Magyarul: „Első a háborúban — első a békében — első polgártársainak szívében.“ Az ábrázolt férfi Washington György, Amerika legnagyobb embere. Ez a hatalmas egyéniség mondotta élete egyik legnagyobb percében: „Ész és tapasztalat bizonyítja, hogy vallás nélkül nem lehet szó erkölcsről. Ezért nem jöhet hazafi számba, aki a vallást, a társadalomnak e hatalmas pillérét megingatja.“

Napóleon kijelentése is ismeretes: „Hová jutnának az emberek vallás nélkül? Egy nagyobb körtéért megfojtanák egymást!“

Zárdákban és kolostorokban nincsen börtön, nincsen büntetés, a cellák ajtaján nincs lakat, a fiókokon nincsen zár. Itt nem lopnak, itt az egyik nem félti a holmiját a másiktól. Miért? Mert a lelkekben állandóan él Isten közelségének tudata és érzése.

Nézz körül ismerőseidnél. Ha ismersz önfeláldozó, hűséges, mintaszerű hitvest, aki a sors csapásai, férje durvasága, gorombasága, gyer-

mekeinek hálátlansága és nem tudom, miféle súlyos kísértések ellenére is a jó, nemes, önzetlen hitves ragyogó mintaképe maradt: egészen bizonyos, hogy vallásos nő!

És talán ismersz hűtlenné vált, férjeket csereberélgető, csapodár asszonyokat, Xantippe-jellemeket, férjük megkínzóit, szadista természetűeket: ezeket nem fogod gyakran látni a templomban, a gyóntatószékben és az Úr asztalánál.

Feleségedet, leányodat, ügyeidet, érdekeidet, értékeidet és titkaidat kire is bízna'd szívedben: mélyen vallásos vagy pedig hitetlen, valástalan nőre?

Ahogy napfény nélkül csak elvértve fakad és illatozik a virág, úgy Istenben való erős hit és mély vallásosság nélkül csak elvértve teremhetnek meg a hitvesi erények virágai és maradhat teherbíró a női hűség.

A rosszat el nem követni, a kísértések zuhatagának ellenállni, a lázadó vért csitítani, az élvezetvágy síkos útján féket vetni, mindehhez óriási lelki erő, lendület, felsőbb sugallat és eszményi magasság szükséges, amit nem szívhatunk a húsból és a vérből, hanem csak az örök, tökéletes és végtelen Lényhez való tapadásból, a legnagyobb erőből, az Isten iránti szeretetből!

Ez nem húzza, vonzza, nem fenyegeti s ijesztgeti, nem mérgezi az embert, hanem átalakítja, mint tűz a vasat és kivirágoztatja, mint napsugár a zöld ágat.

Vannak szenvedélyek, amelyekkel szem-

ben minden bölcsélet, logika, belátás, rábeszélés, fenyegetés és rémítgetés teljesen hatástalan. Csak a vallás az a nagyhatalom, amely ezeket a lelki óceánviharokat lecsendesíteni, a rémséges, belső energiákat átalakítani és a szenvedélyek vörös tüzét az eszményiség fehér lángjává átizzítani képes.

Az igazi, benső, erős vallásos érzés nemcsak az általános erkölcsnek, jellemnek, tisztességnek, megbízhatóságnak alapja, hanem különösen a női erényeknek, áldozatkészségnek és hitvesi hűségnek is legerősebb támasza és legbiztosabb védelme.

„A nő vallás nélkül bestia“, mondja Chesterton. „A nő vallás nélkül — prédikálta Ábrahám a S. Clara — olyan, mint a buldogkutya, hűségesnek látszik, de sohasem vagy biztos felőle, hogy nyakadat el nem harapja.“

Vallásosság nélkül az ú. n. társadalmi vagy polgári tisztesség, becsületesség csak a becsületességnek és tisztességnek *látszatát* óvja, fényes, de vékony, törekeny mázát alkotja. Vallásosság nélkül a műveltség, tudás, illem, etikett csak furfangosabban, elrejtettebben, nagyobb tettetéssel és ravaszabbul eszeli ki és takarja el a belső bűnt, hűtlenséget, szívtelenségét és csalárdságot.

A művelt, okos, tanult, tapasztalt, de valástalan nő az eszét és női előnyeit tolvaj lámpa gyanánt használja, amellyel a maga számára megvilágítja, mások előtt meg eltakarja tiltott szándékait és utait. A kultúra, jólét, műveltség,

tanultság vallásosság nélkül rendesen az elpuhultságnak, igényességnek, dölyfnek, pökhendiségnek, élvezetváagnak, elfajulásnak, romlásnak és hanyatlásnak melegágya.

Tessék a női javító- és büntetőintézetek bukott lakóinak élettörténetét tanulmányozni: bukásuk, elesettségük, romlásuk, elzüllésük közvetlen vagy közvetett oka csaknem minden esetben vallástalanságuk vagy hitetlenségük volt.

Viszont Németország legnagyobb javítóintézetének vezetőjét megkérdeztem 1914-ben, hogy mikor bocsátják el növendékeiket az intézetből mint javultakat. Azt válaszolta: „Akkor, ha a növendék kezd magától imádkozni és lelke Istenhez fordul.“

Hasonlókép: Magdolnákból szenteket, természetüknél fogva türelmetlen, önző, hiú nőkből magukat Isten dicsőségére szentelt, ingyen szolgáló, soha nem sztrájkoló, szeretettel tűró, földi jutalmat nem váró, elismerést nem kérő, halálveszedelemmel ölelkező, angyali türelmű betegápoló apácákat és hasonló lelkületű hitveseket csak a vallás tud életre varázsolni!

A vallásos nőnél nem forog fenn az a veszély, hogy a házasság után lerázza magáról mint olcsó rongyokat a házasság előtt mutatott, színlelt és tettetett jótulajdonságokat. Viszont igazi erényeit, jó oldalait, nemes tulajdonságait és kiválóságait a házasság után is fenntartja, sugározza és velük családját állandóan boldogítja.

A mély vallásosság a házastársakat a legnagyobb szükség, veszély, kísértés esetén és a házaselet legnehezebb szakaszain át is keresztülsegíti, kölcsönös szeretetüket, tiszteletüket, nagyrabecsülésüket, hűségüket és áldozatos ragaszkodásukat növeli, fejleszti, áldássá magasztosítja.

Az Istentől való feltétlen függés és a vele szemben fennálló súlyos felelősség tudata ráébreszti és rászorítja a nőt arra, hogy a házasság nemcsak férjfogás, nemcsak a gondoknak és felelősségnek a férfira való háritása és nemcsak a nemi élet jogos kielégítésére kapott szabadságlevél, hanem egyúttal nehéz áldozatok forrása, Isten, nemzet és család iránti kötelelességteljesítés, nemes erények gyakorlásának, de egyúttal hatalmas érdemek szerzésének is mindennapos színtere, égi kegyelmek és örök jutalmak megnyerésének külön világa!

A vallásos nő is hibázhat, vétkezhetik, el is bukhatik, de ehhez nála sokkal nagyobb, súlyosabb és állandóbb kísértésre van szükség, mint az átlag- vagy vallástalan nőnél. És ha a vallásos nő vétkezik vagy bukik is, ő sokkal könnyebben, hamarabb és biztosabban felkel, megtér, megjavul és törekszik előbbi bűnét jóvátenni.

A vallás ad kedvet, örömet, lendületet és felsőbb segítséget a házastársi kötelelességek könnyebb teljesítésére.

A két legértékesebb menyasszonyi hozomány a nő egészsége és vallásossága!

14. FEJEZET

VALLÁSOS-E?

Ha elvben szükségesnek tartom, hogy menyasszony) előltem vallásos legyen, hogyan győződjem meg róla, hogy valóban az-e?

Aki maga is vallásos, jól ismeri, gyakorolja is a vallását, az másban és főképen abban, akivei többször érintkezik, könnyen felismerheti, hogy az illető szintén vallásos-e vagy nem.

Ez általános megismerhetési lehetőségen kívül különösen a következőkből következtethetünk a jelölt vallásosságára:

1. A jelölt vásár- és kötelező ünnepeken pontosan eljár a szentmisére. Még akkor is, ha ez nehézséggel, némi áldozattal járna, pl. rossz időjárás esetén, a templom elég messze van, mások éppen a szentmise idejére kirándulásra, világi ünnepélyre stb. csábítják.

2. A jelölt évenként legalább egyszer meggyónik és megáldozik.

3. Súlyt helyez arra, hogy pénteken és a szigorú böjti napokon a húseledelektől tartózkodjék.

4. Van imakönyve, a kimondottan katolikus jellegű és irányú lapokat, folyóiratokat sze-

reti, járhatja és olvassa. Könyvei között kimondottan katolikus, vallásos tárgyúakat is találunk.

5. Ért a vallási dolgokhoz.

Jó megfigyelni, hogy a templomban előírásosan viselkedik-e, pl. tisztességesen hajt-e térdet a legfelségesebb Oltáriszentség előtt. Meglátszik-e rajta, hogy Isten házában meg tudja különböztetni a lényezetet a lényegtelentől. Például nagyon téves vallási ismeretre, sőt helytelen vallásosságra mutatna, ha a jelölt térdet hajtana Szent Antal vagy Szent Teréz szobra előtt, de eszébe se jutna ugyanezt tenni a szentségi oltár előtt vagy Úrfelmutatáskor. S í. t.

15. FEJEZET

CSAK SZENTSÉGI HÁZASSÁGKÖTÉST!

Kedves vőlegény-jelölt! Ha adsz valamit Isten szent szavára és legfelségesebb akarására; ha adsz valamit lelked üdvösségére és örök sorodra; ha adsz valamit az égi áldásra, családod érdekére és boldogságára, olyan nőt válasszál jegyesül, akivel

katolikus templomban, szentségi házasságot köthetsz.

Ezért óva intlek, ne is ismerkedjél meg közelebbről, ne szórakozzál, ne kacérkodjál olyan nővel, akiknél veled szemben házassági akadályt látsz fennforogni.

Egy meggondolatlan farsangnak *egész életre szóló* nagybőjt, sőt örök kárhozat lehet a vége.

Kerüld az ilyen növel való szorosabb ismeretséget. Másként szórakozás közben könnyen megszeretheted őt, a szeretetből szenvedély lesz, ez pedig meggondolatlanná és a ballépés minden veszedelmével szemben vakká és vakmerően elszánttá tehet.

Halljad XI. Pius pápának idevonatkozó apostoli szavát, amelyet „Casti connubii“ kezdetű, a keresztény házasságról szóló, 1930 december 31-én kiadott apostoli körleveléből veszünk:

„A tiszta házasságnak nagy méltósága leginkább abból ismerhető fel, hogy az Úr Jézus a házasságot valódi és nagy (Ef. 5, 32.) szentség rangjára emelte és éppen ezért annak szabályozását és gondozását teljesen az ő jegyesére, az Egyházára bízta.“

„Hogy a házasságnak üdvös gyümölcsei valóban jelentkezzenek, az embereknek minden gondolatukat és cselekvésüket Krisztusnak hamisítatlan törvényéhez kell alkalmazniuk, amelyből önmaguknak és családjuknak boldogságát és békéjét meríthetik,“

„A házasság alapítása és megújítása nem emberi mű, hanem isteni. Ezért az idevágó törvények semmiféle emberi önkénynek, még a házasfelek ellenkező megegyezésének sem rendelhetők alá. Ez a Szentírás tanítása (Gen. 1, 27,

28; 2, 22—23; Mt. 19, 3. stb.; Ef. 5, 23. stb.); ez az Egyház állandó és általános hagyománya, ez a trienti szent zsinatnak ünnepies végzése.“

„A házasságban a *lelkek* kapcsolódnak és egybefonódnak, mégpedig előbb és szorosabban, mint a testek, nem az *érzékek* és *érzelmek* múltó hajlandósága, hanem az akaratok megfontolt és erős eltökélése alapján.“

„A házassági szerződésnek ez az egészen sajátos és egyedülálló természete élesen megkülönbözteti azt az állatoknak a vak ösztönök vonzása folytán történő egyesülésétől, amelyben értelem és akarat nem játszik szerepet, valamint az emberek kóbor egybekelésétől, amelyeknél hiányzik az akaratok igaz és becsületes kapcsolódása és a családi együttélésnek minden joga.“

„A házasságnak szentségi jellege magasabb előnyöket is tartalmaz, amelyeket már maga a *szentség* neve eléggé jelez.“

„Krisztus Urunk azáltal, hogy híveinek házasságát az újszövetség igaz és valódi szentségének rangjára emelte, azt igazán annak a különös lelki kegyelemnek a jelévé és forrásává tette, amellyel a természetes szeretetet nagyobb tökéletességre emeli, az elválaszthatatlan egységet megerősíti és a házastársakat megszenteli.“

„Ez a szentség mindazokban, akik működése ellen akadályokat nem gördítenek, megnöveli a természetfeletti életnek állandó forrását, a megszentelő kegyelmet s azonfelül még külön-

leges ajándékokat, lelki készséget, kegyelmi csírákat ad, felfokozza és tökéletesíti a természetes erőket, hogy a hitvesek nem csupán értelemmel felértsék, hanem átérezzék, szilárd elhatározással és megfontolt akarattal megbecsüljék és betöltsék mindazt, ami a házas állapothoz, ennek céljához és kötelességeihez hozzátartozik. Végül jogot biztosít nekik, hogy a segítő kegyelmet mindannyiszor elnyerjék, valahányszor állapotbeli kötelességeik betöltéséhez arra szükségük van.“

A pápa őszentsége, Krisztus földi helytartója, itt említette égi áldásoktól és kegyelmektől megfosztják magukat, állandó bűnös és súlyosan vétkes állapotba döntenek magukat azok a katolikus hívek, akik Isten szemében és az Egyház törvényei értelmében érvénytelen házasságot kötnek egymással, vagyis nem katolikus módon, nem szentségi jelleggel kötnek házasságot.

Még földi, ideiglenes szempontból is minő óriási különbség van egyrészt az Egyház elítélte törvénytelen szeretkezés, összeállítás, érvénytelen egybekelés, másrészt az Isten s Egyház áldásával gazdagított szentségi házasságkötés között!

Az emberi szeretet és szerelem, ha mégoly nagy és heves is, magában véve mégis ingatag, a hangulatok és érzéki vonzalmak változásaival csökkenhet, megfogyatkozhatik, elhamvadhat, sőt undorra és gyűlöletté is fajulhat. Főképp ott mond gyakran és könnyen csődöt, ahol az együttlét áldozattal és önmegtagadással jár.

Ez a magában véve gyarló, ingatag, természetes szeretet a házasság *szentségében* láthatatlanul és titokzatos módon megneemesül, átalakul és állandó jellegűvé lesz, mintegy átvődik kegyelmekkel. Ezért nevezte Szent Pál apostol a keresztény, szentségi házasságot „nagy titoknak“. (Ef. 5, 32.)

Miként a szentmisében a földi kenyér az angyalok kenyérévé változik, a keresztségben az ember fia egyúttal Isten fiává magasztosul, úgy a házasság *szentségében* a jegyesek szeretete krisztusivá nemesül, azaz a házastársak megnyerik a kegyelmet és képességet, hogy egymást halálíg, áldozatosan és a testi vágyakon felül, lelki tulajdonságaikért is szeressék.

Ezért Isten ellen, önmaga, házastársa, házasetük boldogsága és leendő gyermekei ellen vétkezik súlyosan és jóvátehetetlenül, aki nem szentségi módon, nem a katolikus Egyház színe előtt, tehát Isten és az Egyház szemében érvénytelenül köt frigyét jegyesével.

16. FEJEZET

A VEGYESHÁZASSÁG

Vegyesházasságnak nevezzük azt a házasságot, amelyet katolikus egyén nemkatolikus kereszténnyel köt.

Nemkatolikus keresztény az olyan másval-

lású, akit ugyan érvényesen megkereszteltek, de nem a katolikus Egyháznak tagja. Ilyen pl. az ágost. evangélikus (lutheránus), a református (kálvinista), a görög keleti vallású¹ stb.

Az Egyház nem szereti a vegyesházasságot, mert

a) a vallás különfélesége akadályozza a szükséges lelki egységet, hiszen a házastársak a legszentebb dologban nem értik meg egymást.

b) Mind a szülők, mind a gyermekek között vallási súrlódásokra ad alkalmat. Pl. vásárnap az egyik fél ebbe, a másik abba a templomba megy, pénteken az egyik húst eszik, a másiknak ez tilos, az egyik Mária-tisztelő, a másik ezt babonának tartja stb.

c) A nemkatolikus fél saját lelkiismerete szerint a maga részéről felbonthatja a házasságot, míg a katolikus felet köti a lelki kötelék.

XI. Pius pápa a „Casti connubii“ kezdetű, a keresztény házasságról szóló híres apostoli körlevelében így óv a vegyesházasságtól:

„Nagyot vétének, akik vakmerően vegyesházasságot kötnek, amitől az Egyház anyai szeretete és féltő gondja *súlyos okból* óvja övéit, amire *számtalan a bizonyíték*, de valamennyit összefoglalja az egyházi törvénykönyvnek követ-

¹ Nem tévesztendő össze a görög szertartású római kat. vallásúakkal, röviden görögkatolikusokkal, akiknek hite, vallása teljesen azonos a róm. katolikusokéval, csak a külső szertartásokban és ezek nyelvében különböznek tőlük.

kező szakasza: „Az Egyház mindenütt teljes szigorúsággal tiltja a házasságkötést két olyan megkeresztelt személy között, akiknek egyike katolikus, másika eretnek vagy szakadár. Ha fennforog a katolikus házastárs és a gyermek lelki romlásának veszélye, akkor a házasságot *maga az isteni törvény is tiltja.*“ (1060. kánon.)

„Hogyha az Egyház néha — a korviszonyok, tárgyi és személyi okok miatt — a szigorú tilalom alól a felmentést nem tagadja meg (mindig az isteni jog sérelme nélkül és a gyermekek lelki romlása ellen kellő biztosítékok kikötésével), mégis *igen nehezen* sikerülhet, hogy a katolikus házasság az ilyen házasságból *lelki kárt ne szenvedjen.*“

„Belőle származik gyakran *az utódoknak* a vallástól való *gyászos elpártolása* vagy legalább is a meredek lecsúszás a vallás elhanyagolásába, vagy az ú. n. *vallási közönyösségbe*, amely a hitetlenséghez és vallástalansághoz nagyon közel áll, Azután *a vegyesházasságokban sokkal nehezebben létesül a lelkek élő közössége.*“

„Igenis könnyen hiányzik majd *a lelkek szorosabb összhangja*, amely a keresztény házasság anyajegye, dísze és ékessége. Mert elszakadni vagy gyengülni szokott a lelkek köteléke ott, ahol *a végső és legmagasabb dolgokban*, amelyek szentek az ember szemében, a vallásos igazságokban és érzésekben, *különböző a felfogás.* *Félő tehát*, hogy a házastársak közt *ellankad a*

szeretet, meginog a családi béke és boldogság, amely leginkább a lelki egységnek a gyümölcse.“

A számadatok (statisztika) bizonyítják, hogy a vegyesházasságok révén több hívőt veszít az Egyház napjainkban, mint veszített a XVI. században Luther fellépésekor.

Ugyancsak a számadatok mutatják, hogy a vegyesházasságoknál a válások száma hatszor nagyobb, mint a tiszta katolikus házasságoknál, ami eléggé mutatja a vegyesházasságok gyakori boldogtalanságát.

17. FEJEZET

HA MÉGIS

Ha mégis annyira erőt venne rajtunk a földi érdek és mulandó vágy, hogy az Egyház óhaja, a saját és családunk érdeke ellen vegyesházasságra szánánk el magunkat, legalább ment-sük meg a menthetőt és kövessünk el mindent, hogy mégis *csak szentségi*, vagyis Isten, Egyház és lelkiismeretünk előtt *érvényes* házasságot köthessünk a nemkatolikus nővel.

Ennek feltételei a következők:

a) ígéret és biztosíték, hogy a katolikus fél szabadon gyakorolhassa vallását.

b) *Allamilag is érvényes*, írásos kötelezettség és biztosíték (ú. n. reverzális) arra vonatkozóan, hogy a házasságból származó mindkét nem-

béli gyermekeket a katolikus vallásban fogják nevelni!

Mert aki gyermekét hamis hitben engedi nevelni, szörnyű bűnt követ el annak *lelke s örök üdvössége* ellen, amelyet később következményeiben alig tehet jóvá.

Azt a nyilatkozatot (reverzális), hogy a jegyesek valamennyi születendő gyermeküket a katolikus vallásban akarják nevelni, a szentségi házasságot megelőző *polgári kötés előtt*, közokiratba kell foglalni, mégpedig a következő hatósági személyek egyikénél: polgármester, főszolgabíró, járásbíró vagy kir. közjegyző. A polgári kötés *után* a születendő gyermekek vallására vonatkozó megegyezés érvénytelen.

c) A házasságot a katolikus Egyház színe előtt kössék meg, előtte és utána mellőzzék a nemkatolikus esketési szertartást.

d) Fenti feltételek és megfelelő fontos, nyomós ok mellett az Egyház felmentést ad a vegyes vallás házassági akadályá alól.¹

Ezektől a feltételektől még halálos veszedelem esetén sem lehet felmentést kapni, amint ezt az Egyházi Törvénykönyv 1043. kánonja mondja. És nem lehet olyankor sem, amikor egé-

¹ Azok a katolikusok, akik az a—c alatt jelzett feltételek mellett és a katolikus Egyház színe előtt, de felmentés nélkül merészelnék vegyesházasságot kötni, érvényes házasságra lépnek, de tiltott és büntetendő cselekményt követnek el.

szen bizonyos (pl. a házasulók kora miatt), hogy a házasságból nem fog gyermek származni.

Aki az említett feltételek nélkül köt vegyes-házasságot, *súlyos bünt követ el és a kiközösítés büntetését vonja maga után. Az így kiközösített ki van zárva a szentségek vételétől*, tehát nem gyónhat, nem áldozhat, kereszt- s bérmaszülő nem lehet s í. t.

Az ilyen felek egybekelése Isten előtt nem házasság, tehát az illetők Isten előtt bűnös viszonyban és állandó súlyos bűnben élnek.

18. FEJEZET

A TÖBBI GYÁSZOS KÖVETKEZMÉNY

A szerelem hevében, az érzékiség mohóságában, a szenvedély vakságában könnyű magát túltenni az Isten, Egyház és lelkiismeret előtt érvénytelen házasság és bűnös viszony szörnyű *lelki* következményein.

De Isten törvényeinek megvetése, lábbal tiprása nem maradhat végzetes következmények nélkül.

Az Isten törvényét kijátszani nem lehet! Miben különbözik a zene a zenebonától? Abban, hogy az előbbi a zene *törvényeihez* alkalmazkodik, az utóbbi nem!

Egy többemeletes, hatalmas, nagy palotában miért érzed magad biztonságban a felől,

hogy a felsőbb emeletek súlya nem szakad rád? Azért, mert az illető épületet az építkezés *törvényei* szerint emelték. Ha e törvényeket kijátszották volna, minden pillanatban összedúlással fenyegethetne az épület.

Miben különbözik a mélyvízben úszni tudónak játéka, sportja, élvezete, ugyanabba a mélyvízbe pottyanó, de úszni nem tudó embernek életveszélyes vergődésétől? Abban, hogy az úszó a víz *törvényeinek* megfelelő mozdulatokkal fenn tudja magát tartani a felszínen, a másik meg nem alkalmazkodik a víz törvényéhez és ezért a víz halálveszedelemmel, megfullasztással hat vissza.

És aki *Isten törvényét* akarja kijátszani, semmibe venni vagy vele dacolni, az a legszörnyűbb és legfélelmesebb következményekre számíthatson.

Isten malmai lassan örölnek, de biztosan, kerekei pedig kegyetlenül csikorognak. És Isten nem ver bottal, hanem már e földi életben általunk nem sejtett lelki kínokkal, lelki furdalással, lelki mardosással és kízó önvádakkal.

Ezt mi papok tudjuk legjobban — mindennapos tapasztalatainkból.

Hány, még hozzá vallásos fiatalember és fiatal leány lett Júdássá azért, mert oly házasságot kötött, amely Isten, Egyház és lelkiismeretük előtt érvénytelen és bűnös viszonyt jelent. Ezzel azután mintegy elrekeszték saját maguk előtt lelkiismeretük nyugalmának és örök boldogságuknak kapuját. Bezárult! Azt többé meg-

nyitni, újra feltárni gyakorlatilag alig is lehetséges. A háttérbe szorított mennyei Atya a legritkább esetben adja meg ehhez a szükséges kegyelmet, módot és segítséget.

A felek, mint már említettük, többé nem gyónhatnak, nem áldozhatnak, gyermeküket kiszolgáltatják más vallásnak, vallás dolgában közömbösek lesznek, az Egyház büntetése miatt haragusznak, neheztelnek, néha dúlnak-fúlnak Egyházra, papságra, katolicizmusra; megtagadják, szidják, rágalmazzák Isten földi jegyesét s süllyednek talán egészen a hitetlenségig, a hitbeli megátalkodottságig.

Igen ám, de a lelkiismeretet állandóan elaltatni lehetetlenség. Minél tovább és minél mélyebbre süllyesztjük, annál elemibb erővel tör fel, annál erőszakosabban, annál sivítőbban és kízóbban dörömböl, szúr, nyugtalanít minket.

Jön egy betegség, egy műtét, egy halálveszedelem, egy gyászeset. Jön alkalom, amikor érezzük, hogy most különösen rászorulnánk a jó Isten segítségére. Csak ő, egyedül Ő segíthetne, de nem emelhetjük fel szavunkat és lelkünket Hozzá, akit rútul elárultunk.

Ilyenkor támad fel, tör elő és kínoz a ráeszmélés és vád: Mit is tettünk?!

És ilyen esetben hányan fordulnak kétségbeesetten, türelmetlenül, feldúlt, megtört lélekkel hozzánk segítségért, jóvátételért, valamiféle kiútnak ajánlásáért. Sajnos, mi már nem segíthetünk. És futnak, szaladnak más és ismét más

paphoz, szerzeteshez, kopognak püspökök ajtaján, kísérelteznék Rómában, de a segítség már elkésett!

Máskor vagy mások meg sírnak, zokognak, tördelik a kezüket egy-egy előre nem sejtett, következményében csak most tapasztalt szörnyű eset miatt. Pl. a reverzális nélkül kötött házasságból született gyermeküket katolikusnak nevelték, de most a másvallású hitoktató a világi törvény nevében követeli őket az ő hitoktatására. Ismét máskor a gyermek elsőáldozáshoz járul. Hívja szülőjét is, hogy tartson vele, de nem mehet, mert érvénytelenül kötött házasságot.

De a legszörnyűbb eset az, ha mint fentebb említettük, súlyos betegség lepi meg az illetőt vagy életveszélyes műtét előtt áll. Ő, ilyenkor egyszerre kijózanodik az ember: szeretné jóvátenni hibáját, szeretne lelkén könnyíteni, lelkiismeretét rendbehozni, meggyónni, minden áldozat ellenére, de nem lehet . . .

És ilyenkor jön a kétségbeesés, az idegösszeroppanás. Még a test betegségére is átszövdik, átevesedik a lélek betegsége. Még a műtét sikerére is erős hatással van a lélek nyugtalansága és vergődése.

Hány idegbaj, hisztéria, apathia, öngyilkossági vágy, kétségbeesés, családi békétlenség, veszekedés, szemrehányás, családi jelenet, válás a következménye annak, hogy egykor a szenvedély elvakította, az érzékiség megszedítette,

az érdek megtántorította az egyik vagy mindkét felet.

A büntudat, lelkiismeretfurdalás és önvád kínzása okozta ideg-rendetlenség a gyermekekre is átöröklődik és bennük is érezteti kellemetlen hatását. (V. ö.: Dr. med. Bochor Ádám egyet, m. tanár: „Házasság és egészség“ 14. és 29. old.)

De mindez a sok földi következmény is eltörpül hatásra és időtartamra a síron túl következő, örök tragédiával szemben!

Majd ha az Úr ítélőszéke elé kerülünk! Mi lesz akkor? És mi következik utána?!

19. FEJEZET

EZÉRT FONTOLD MEG MOST, MÍG NEM KÉSŐ!

Természetes, hogy minden férfi és nő, aki beleveti magát érvénytelen házasságba, tehát állandó bűnös viszonyba, lelkiismerete megnyugtatóására, helyesebben ennek ideiglenes elcsitítására és elaltatására különböző okokat hoz fel.

Ezek az okok bizonyos okok az érvénytelen házasságkötők szemében, de *nem okok Isten előtt*. Sőt, nem is maradnak okok a lelkiismeret előtt.

Műtétnél a fájdalommentesség csak addig tart, míg az altató- vagy kábítószer hat. Utána

annál élesebben jelentkezik a fájdalom. Az érzéki szerelem illúziói el tudják altatni a lelki ismeretet. De ha szétpukkannak színes golyói és eltűnik a boldogság mámore, előtör ám a lelki ismeretfurdalásnak szűrő, kínzó fullánkja, amely fájdalmasabb és nyugtalanítóbb, mint a rák vagy tüdővész.

Hogy ilyen lelki szerencsétlenségnek ki ne tegyük magunkat, elhamarkodott lépéstől visszariadjunk és inkább a legnagyobb áldozatra határozzuk el magunkat, semhogy érvénytelen házasság mellett döntsünk, halljuk csak Krisztus Urunknak egy mondását. Olyan nagy mondását, amely magában foglalja az egész hittudományt és átkarolja, érinti minden idők minden emberének földi és örök sorsát. Így hangzik:

„Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, lelkének pedig kárát vallja?”
(Máté 16, 26.)

Mit jelentenek az Úr Jézusnak, Isten Fiának ezek az eget és földet megremegetető szavai?

Azt jelentik, hogy az Úr szemében, tehát a valóságban egy lélek többet ér, többet nyom a latban, mint a világnak minden öröme, élvezete, kéje, szerelme, gazdagsága, gyémántja, aranya, híre, kitüntetése!

Mert a földi élet rövid, esendő, hamar múlik, mint a füst és a lehellet. Váratlanul jön a halál és utána az ítélet nagy napja. Ide azután nem vihetem magammal sem élettársamat, sem szerelmemet, sem érzékiségemet, csak egyet:

halhatatlan lelkemet és ezt azzal az örökre szóló kérdéssel: Megtartottam-e Isten, törvényét vagy nem?!

E fejezet befejezéséül és üdvösséges tanulságul hadd közöljem itt Dömölki Szent János példabeszédét. Olvassuk el lassan, elmélkedve: A Szent bizonyos emberről emlékezik, akinek három barátja volt. Ezek közül kettőt szívből szeretett, szeretett annyira, hogy érettük élt-halt, érettük kész volt minden áldozatra, érettük tűzbe ment volna.

A harmadik barátját azonban nem sokba vette, hideg szívvel volt hozzá, irányában a barátságot jóformán csak a külső illem végett s csak színre tartotta fenn.

Azokban történt, hogy a törvény emberei szólának be hozzá azzal az üzenettel, hogy jöjjön a bíróságra és adjon számot a rábízott tízezer aranytallérról.

A mi emberünk ezt a hatalmas összeget jobbra elköltötte, mégpedig éppen az említett két jó barátja társaságában és kedvükért.

Hogyan fog ő most számot adni erről az összegről?

Felkerekedik s elsőben is leginkább szeretett első barátját keresi fel. Elmondja váratlanul ért baját és emlékezteti őt arra, hogy mennyi szívességgel volt hozzá, hányszor kockáztatta érte vagyonát, életét, mindenét. Egész bizodalommal kéri tehát, hogy most segítsen rajta.

Azokban a szeretett barátja nemigen in-

dult meg az egész fordulatra, sőt egészen hidegen szemébe mondja: „Ily helyzetben hozzám fordulsz? Mi gondom nekem a te számadásoddal? Csak csodálkoznom kell csalódásodon; barátod én sohasem voltam, azt sem tudom, hogy ki vagy; *ha akarnék, sem bírnék segíteni rajtad. Íme, adok egy lepedőt, amelybe takarózhassál, többre részemről ne tarts számat!*“

Emberünk a megütközés, szégyen és csalódás érzetével továbbállott s felkeresvén második barátját, emígy szólt hozzá: „Emlékezzél, kérek s vedd gondolóra, hogy mennyi jóban részesítettelek, mennyi tisztelettel és szeretettel voltam mindenkor irántad, most a végső bajba jutottam, esedezve kérem segítséged.“

A második barátjának a válasza körülbelül a következő volt: „*Lehetetlen dolgot ne kívánj tőlem!* Annyi a magam dolga, hogy alig győzöm; már csak felelj magad személyedről, A bíróságra én teljességgel nem követhetlek. Ami tőlem telik, azt megteszem, *elkísérlek az utcaszögletig,* azontúl azután Isten-hozzád; én megyek a magam dolgára.“

Emberünk e második csalódás után támo-lyogva, szédülve távozott. Volt ugyan egy harmadik barátja is, de mint említettük, ezzel a legkevesebbet törődött. Hát hogyan is remélhetne éppen ettől segítséget. Nem is kereste volna fel, ha a végső szükség nem szorította volna rá.

Csüggeteg félelemmel kopogtatott harma-

dik barátja ajtaján s lábaihoz borulva, könnyek között ilyenképen szólott:

„Bánatos lélekkel vallom, hogy eddig irányodban hideg szívvel viselkedtem, és hogy nem vagyok méltó barátságodra. De véginségemben és többi barátomtól elhagyatva, hozzád folyamodom; ne nézd méltatlan és hálátlan voltomat; könyörülj te rajtam!”

És e harmadik barátja a szeretet és részvéthangján szólott hozzá: „Igenis barátod vagyok, az voltam s az leszek örökre; ami szívességet tettél velem, azt most százszorta szándékozom viszonzni. Igenis megyek veled a bíróságra, érdemeimet, kérelmeimet és vagyonomat latba vetem érted; vigasztalódjál és kövess engem!”

Boldogtalan halandó, aki reményedet nádszálra akarod helyezni és bűnössé váló szerelmedet árnyékra, nem ismeresz magadra a példa-beszéd emberében?

Eljön majd a nagy nap, amikor a halál kopogtat tested ajtaján és lelkedet számadásra hívja az igaz és örök Bíró elé, hogy a tőle vett talentumokat kamatostul számonkérje. És akkor?

Mit ér *akkor* a „világ“ barátsága? Boldogtalan halandó, aki érte kockáztattad lelked üdvösségét, lelkiismereted nyugalját, mit adhat majd akkor a legszebb, a legeszményibb halandó társad? Legfeljebb halállepedőt ad hideg tete-medre, többet tenni nem képes érted.

És mit ér *akkor* a „test és vér“ barátsága? Azok, akiknek férfiaságodat, szeretetedet, sze-

relmedet, vagyonodat, állásodat adtad, igen, ők majd elkísérnek az utcán végig, követik koporsódat a temetőig, azután visszafordulnak. Az egyik lehet, hogy egy darabig sír ott, a másik nekiesik a hagyatékknak, a harmadik más férfi szerelmére vágyik, mindnyája megy a maga dolgára. A bűnös életen pedig nincs, nem is lehet Isten áldása, sem síron innen, sem síron túl, sem a meghalt egyénen, sem a hátramaradt félen.

Így válik be, hogy a halandó embernek nincs más, igazi, állandó barátja az Úr Jézusnál! Ő a harmadik barát. Egyedül amit Érte áldoztál fel, amit az Ő kedvéért tettél vagy hagytál el, amiről az Ő szent nevében mondottál le, ez és csak ez követ és követhet téged a síron túl. Ha itt kedvében jártál, barátságát kiérdemelted, ott majd ő maga szószólóul áll melletted, a saját érdemeit veti latba érted mégoly csekély szolgálataidért és hűségédért...

„Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, lelkének pedig kárát vallja?“

„Ég és föld — kiáltja lelkünkbe az Úr Jézus — elmúlnak, de az én igéim el nem múlnak.“
(Ml 24, 35; Mk. 13, 31; Lk. 21, 33.)

A HÁZASSÁGKÖTÉS ANYAGI OLDALA

A boldog házasság szempontjából az anyagi oldal általában, elméletben és nagyjában közömbös dolognak tekinthető.

Ismerek házaspárt, amelynek mindkét művelt, tanult fele nyomorultan, szegényen került össze, frigyük mégis nagyon boldog maradt. Sőt éppen az a körülmény, hogy mindegyik fél láthatóan, érezhetően és áldozatosan, a másik fél helyzetét törekedett megkönnyíteni, csak jobban összefűzte őket és fokozta egymás megbecsülését, értékelését és szerelmét.

Viszont akárhány házaspárt ismertem, amely az anyagiakban szinte dúskálkodott. Ennek ellenére életük az ellentétek, félreértések és csalódások hosszú láncolatából állott.

Ha azonban a szerelem, vonzalom, kölcsönös tisztelet, megbecsülés és lelki harmónia mellett mégis súlyt helyezünk az anyagi alapra is, ez nemcsak méltányos, hanem hasznos, okos, bölcs előrelátás. Hiszen a szerelmesek is testből és lélekből állnak, sőt nekik nemcsak magukról kell majd gondoskodni, hanem leendő gyermekeikről, sőt gyakran előregedett szüléikről is.

Mi tehát azt a tanácsot adjuk, hogy ne házasodjunk hozomány *végett*, de lehetőleg ne is hozomány *nélkül*. Mert a mai idők súlyos megélhetési gondjai és a kenyér után való hajsza

nem mindig kedvez a családi békének, sőt néha erős kísértést is jelenthet mindkét fél számára.

A mai időben a hozományt gyakran pótolja a „dolgozó vagy kereső nő“. Ilyenkor a házas-társak az életszükségleteknek egyenlő tehervise-lői. De ezt eszményi életcélnek sehogy sem te-kinthetjük. Ha valamelyes mód van rá, a feleség csak maradjon elsősorban háziasszony és anya.

E pontban megszívlelendők Július Simon szavai: „Az asszony, aki munkába szegődött, nem asszony többé. Nem éli a családi kör meg-hitt élményei közepette azt a védett, rejtett és rendezett életet, amely saját maga és a család részére oly fontos. Nem él többé férje uralma alatt, hanem főnöke irányítása mellett, sokszor gyanús erkölcsű társnők között s állandó érint-kezésben idegen férfiakkal, férjétől s gyermekei-től azonban elválasztva... Az édesanyja nem táplálja többé gyermekeit... a gyermekek már kiskorúikban az utcára kerülnek. Ha este a mun-kától fáradt szülők s a gyermekek találkoznak a szűk lakásban, semmi sem várja őket készen. A szoba üresen állt egész nap, senki sem gon-doskodott a tisztaságról. A tűz kialudt a tűz-helyen, az édesanya pihenni vágyik s nincs ereje a főzésre, sem arra, hogy férjének, gyermekei-nek ruháit rendbe hozza... És ebből a levegőt-len, rendetlen lakásból menekül a férj is ...“

Manapság már csaknem minden művelt országban az állam vagy a társadalom anyagi téren is segítségére siet a házasulandóknak és

házasoknak (házassági kölcsön, agglégényadó, családi pótlék s í. t).

Csak arra ügyeljünk, hogy *ha* a házasságkötés előtt anyagi vonatkozású ügyek is szerepelnek, e téren *tiszta, világos, pontos és komoly jogi helyzetet teremtsünk*. „Clara pacta, boni amiéi“, a pontos megállapítások elejét veszik a későbbi félreértéseknek, csalódásoknak. Viszont a pontosan körül nem írt vagy nem biztosított anyagi ígéretek sok keserűségnek, bosszúságnak, rendetlen bírvágnak forrásaivá válhatnak.

A házasságkötés anyagi oldala több esetben rejtheti magában a későbbi csalódások, nehézségek, sőt nagyobb szerencsétlenségek csíráit.

Az egyik, hozzá a legnagyobb és leggyakoribb veszély akkor forog fenn, ha a férfi szerelem, vonzalom, lelki és személyi értékelés, megértés és nagybecsülés nélkül *csupán csak vagy főképen anyagi érdekből* akar egy nőt feleségül venni.

Jaj annak a házasságnak, amelyben az egyik fél nem szentséget akar felvenni, hanem üzletet akar kötni, legyen ez akár pénz alakjában, előmenetel reményében vagy hasonló anyagi előny megszerzése érdekében.

Ha a férfi *csak azért* vesz el egy nőt, ha mindjárt egyházi szertartás szerint is, hogy a nő vagyonát vehesse birtokba, ez nem szentséghez való járulás, hanem szentségtörés; nem kegyelemszerzés, hanem hazug, álnok, becstelen gaz-

tett, aljas és gyáva merénylet egy jóhiszemű nő ellen!

A házasság anyagi oldalának második veszélyére már rámutattunk: ha az anyagi ígéret csak látszólagos vagy erősen, bizonytalan avagy megtévesztő. Néhány példával szolgálunk.

Egy megszállott területről menekült úrnak leányát eljegyezte egy ügyvéd. A leendő após állandóan emlegette és hangoztatta a megszállott országrészben maradt nagy ingatlanát. Az ügyvéd el is vette a leányát. Az illető országrész fel is szabadult és akkor kitűnt, hogy az após-nak ott egy tenyérnyi földje sincs, nem is volt. Az ügyvéd erre visszaküldte feleségét a csaló apához.

A másik eset: Egy vidéki földbirtokosnak valóban nagy, mégpedig 2000 holdból álló, kitűnő földű birtoka volt. A család az apából, feleségéből és leányából állott. Mindhárman naponként rendszeren d. e. 10 órakor keltek fel. Mit is csináljanak egész nap — gondolták. Rendszeren felkeresték valamelyik szomszéd földesúr ismerősüket. Itt jól ettek-ittak, délután visszaérkeztek. A nagy kirándulás álmosná tette őket, tehát lefeküdtek, felébredve megvacsoráztak és a helyi ismerősökkel játszó hosszú kártyázás után álomra hajtották fejüket. így ment ez csaknem napról-napra.

A szomszéd község új orvosának megtett a földbirtokos szép leánya, el is jegyezte.

Orvostársai irigyelve üdvözölték a „kitűnő parti“ alkalmával.

Az esküvő és lakodalom fejedelmi volt! A jegyespárt hatlovas hintó vitte a templomba. A meghívott vendégek között a vármegye legelőkelőbb emberei vettek részt.

Am mi történt? A fiatal orvos kitűnően értett a gyógyítás tudományához, de fogalma sem volt a telekkönyvről és még kevesebb fogalma volt a gazdálkodás módjáról és menetéről.

Alig múltak el a mézeshetek, már híre járta, hogy a földbirtok nagyobbik fele már nem is az apósé, a többi is erősen inog. És míg a földbirtokosnak ú. n. „gazdája“ (oklevélnélküli gazdatisztje) közben erősen megtollasodott és földbirtokossá emelkedett, addig maga a földbirtokos már a következő évben csak kegyelemből lakhatta volt kúriájának egyik kis szobáját — megfelelő bér ellenében. Amikor később ezt a bért sem tudta fizetni, vejéhez ment, ahonnan azonban a folytonos szemrehányások, szidalmazásnak és állandó szégyenkezésnek áldozataként kétségbeesve az örültek házába jutott. A költségeiket persze a megcsalódott vőnek kellett fizetnie!

Veszélyt jelenthet a férjre, ha egy anyagilag nagyon gazdag, de erényre szegény feleségnek vagyonától *teljesen függő* helyzetbe kerül. Csak egy példa a történelemből. Aurelius Antonius bölcs és tudós császár volt, de kezét

és akaratát teljesen kötve tartottá a nagy jegyajándék. Noha tudta felesége csapodárságait és házasságtöréseit, de hallgatott, A császár jóakarói tanácsolták neki, hogy űzze el magától a gonosz asszonyt. Mire a fejedelem ezt válaszolta: „Ha elbocsátom e nőt, a jegyajándékot is vele kell adnom, ez pedig a birodalmam.“

Ezért Petrarca így nyilatkozott: „A gazdag nővel hamar befurakodik a házhoz a kevélység, a kevélységgel pedig a férj feletti teljes uralkodás, ami a férj lealacsonyítását vonja maga után.“ (De conjugii clarit. Dial. 65,)

A házasság anyagi oldalával kapcsolatban van még egy lehetőség a csalódásra. Igaz, hogy ez a csalódásoknak legritkább és talán legkevésbé fájó esete, de jó, ha ezzel is számolunk.

T. i. mindig szép, nemes, eszményi jellemre és szerelemre mutat, ha egy férfi az állásához, rangjához és jelleméhez viszonyítva nagyon szegény leányt vesz feleségül, mondjuk minden hozomány vagy a leány szüleinek később remélhető támogatása nélkül.

Csak arra ne számítson a férj ily esetben, hogy felesége vagy ennek hozzátartozói hálások lesznek azért, hogy hozomány nélkül nősült, A legtöbb esetben talán valóban hálások lesznek, de nem mindig. Mert ha a leány nem nagyon vallásos és művelt, sok esetben férjének nameslelkűsége őt nem alázatossá, hálássá, lekötelezetté teszi, hanem a női hiúságnak megfelelően még büszkébbé, elbizakodottabbá, elkapottabbá

torzítja, mert így fog okoskodni: „Akkora érték és kincs vagyok én, hogy férjem még a pénzről és hozományról is lemondott — értem.“

Ismétlem, az ilyenfajta hálátlanság talán ritkaságszámba megy, de tanácsos, ha már jó előre lemondunk a háláról és nem számítunk rá, nehogy a későbbi hálátlanság annál jobban fájjon lelkünknek.

21. FEJEZET

A JELÖLT SZELLEMI SZÍNVONALA

Különösen a legújabb időben nem ritka az az eset, hogy egy-egy férfit elsősorban nem a nőnek a szépsége, kelleme vagy hozománya vonz és nem is ezek gyakorolnak rá hatást, mint inkább az okossága, nagy műveltsége vagy más szellemi kiválósága, pl. az illető nő oklevelet szerzett (orvosnő, tanárnő), nagy művész, kitűnő nyelvtelenség s í. t.

Ezek a szellemi előnyök mindenesetre nagy értékek. De *a feleségben* csak akkor, ha a nőnek e szellemi fölényével párhuzamosak a kellő jellemtulajdonságok és főképp ha a nőnek szellemi fölénye nem múlja felül a kelleténél nagyobb mértékben a férj szellemi színvonalát.

Mert a természet rendje és a tapasztalat tanúsága szerint a férj ne csak termetre legyen a feleségénél magasabb és korra idősebb, hanem

szellemi színvonal tekintetében is vagy múlja felül feleségét vagy legalább is ne maradjon *nagyon* alul!

Mert különben hamar kiütközhetik a feleségben a fölényesség érzete és éreztetése, az uralomvágy rejtett ösztöne, a parancsolás kívánsága és megfordulhat a férfi-nő viszonya: A nadrágot a nő viseli, a kormánypalcát ő kezeli, a férfi pedig a szolgáló vagy inas szerepét kénytelen vállalni.

Tudni kell, hogy akadnak nők, akik bizonyos körülmények között zsarnokibbak tudnak lenni a házaséletben, mint a férfiak és ez a hajlam hamar kifejlődhetik a feleségben, ha férjével szemben valamely ponton nagyon is fölényben tudja és érzi magát.

Dr. Wilson, amerikai statisztikus és egyben nagy hírű ideg orvos kimutatta, hogy az egyetemest végzett lányok házasságának nagy része nem volt szerencsés.

Wilson meg is okolja ezt a tapasztalatát: „Az egyetemi élet olyan arányú igényeket fejleszt ki, főképp a legalsó vagyoni rétegből származó lányokban, amelyeket kevés állás tud kielégíteni.“

A nő egyéb tekintetben sokkal alkalmazkodóbb természetű a férfínál, legtöbbször csupán igényeinek leszállítására nem nagyon képes,

A háború tanúsága szerint a férfiak milliói napok alatt, minden zúgolódás nélkül képesek voltak hozzászokni a lövészárkok kezdetle-

ges, piszkos odúihoz, míg akárhány nő képes inkább az öngyilkossághoz fordulni vagy idegbajba menekülni, mintsem hosszabb időre lemondani a megszokott vagy erősen remélt jobb életről, kényelemről, pazarabb öltözködésről, hivalkodásról, nagyzolásról, úrhatnámságról és arról a lehetőségről, hogy barátnőin túltehessen vagy legalább velük versenyezessen.

Lélektanilag roppant érdekes, hogy a legműveletlenebb nő is napok alatt hozzászokik a nagy vagyonhoz, jóléthez és fényűzéshez. Mind-egyik természetesnek és magától értetődőnek tartja, hogy őt gazdag, előkelő, tudós férfi vegye nőül. Ellenben egyetemet végzett nő már vonakodik feleségül menni oly férfihöz, akiről úgy véli, hogy nálánál alacsonyabbrendű állásban van,

Az egészséges női természet különben maga is oly férfit kíván férjül, akire felnézhesen, akit magánál különbnek, erősebbnek, szilárdabbnak, tiszteletreméltónak tarthat.

Napóleon mondotta, hogy ha a nő tiszteli a férfit, ezt hamar követi a szerelem is, feltéve, hogy a férfi helyes rendszabályokat alkalmaz. A nőnél a tisztelet és szerelem nagyon közel van egymáshoz és rokonok. (O'mera: Napóleon in der Verbannung. Dresden, 1822. III. 84.)

Persze a feleségnek oklevele, nagyobb tudása, művészi képessége és férje szellemi színvonalát mégannyira felülmúló fölénye sem jelent bajt vagy veszélyt, ha e fölényt egyensúlyban

tartja és kiegészíti a nőnek nemes jelleme, mély vallásossága, szerénysége, jósága, alázatossága, megértése, gyengédsége és finom tapintata. Sőt ez esetben a nőnek tudástöbbletét még csak jobban ékesíti, megaranyozza, megdicsőíti és értékesebbé teszi a lélek szépsége, erényeinek tündöklése.

Viszont az sem jó és tanácsos, ha a feleség szellemi színvonala a férjénél *sokkal* alacsonyabb. A feltűnően alacsonyabb színvonalú ugyanis rendszerint *lehúzza* magához a magasabban állót műveltségben, társadalmilag vagy erkölcsileg vagy esetleg mind a három irányban.

Ezenkívül a nő csak akkor tudja a férfit hosszabb időre valóban lekötni, ha szellemileg legalább is meg tudja őt közelíteni.

A legeszményiőbb állapot az, ha a házastársak szellemi színvonala *nagyjában* hasonlít egymáshoz és kiegészíti egymást, de mégis úgy, hogy a kiemelkedőbb részt a férfi képviselje.

22. FEJEZET

HÁROM TANÁCS

Néha fülünkbe duruzsolják azt az első hallásra oly kellemesen csengő, csábos szavú, édesen hangzó és megnyugtató kijelentést: „Egy pillanat műve volt: Megláttam és bele szerettem“

vagy két szólamban: „Megpillantottuk és máris megszerettük egymást!”

Lehet, hogy az ilyen első pillantásra egymás szívét, lelkét meghódító pár valóban felleli egymásban a megszimátolt boldogságot. Magam is ismertem ilyen irigylésreméltó házaspárt.

De az ilyen villám-megszeretést csak ritkán, nagyon is ritkán követi állandó boldogság.

Az általános tapasztalat és szabály az, hogy az élet nagy ellentéteinek szomorú sorsa itt is érvényesül: A jegyesek ismerkedésének rövid ideje, sajnos, egyenes arányban szokott állni boldogságuk időtartamával. „Leicht gewonnen, leicht zerronnen. Schnell gewonnen, schnell zerbrochen!” A gyors fellángolás magában rejti a váratlan csalódásnak és kegyetlen kudarcnak méreg-csíráját és veszélyét.

Az igazi, tartós, állandó és teherbíró szerelem csak nagyon ritkán egy pillanat műve. Ellenkezően, minél lassabban, de bensőségesebben szövődik, sőt minél több nehézség s akadály leküzdésével és áldozatos küzdelemmel alakul ki, annál erősebbé, szívósabbá, elszakíthatatlannabbá válik a házassági kötelék!

Második tanácsunk: Ha a vőlegénynek múltjából vagy jelenéből valami takarnivalója van, amelyről e földön rajta kívül akár csak egyetlen ember tud is, tanácsos ezt a jelölttel még az eljegyzés előtt közölni, nehogy a hiba vagy folt későbbi nyilvánosságra kerülése kiábrándítóan hasson a házastársra. Arról pedig

mindig gondoskodnak az ismerősök, na meg a jóbarátok, holnap talán ellenségeink, gyakran meg éppen rokonaink is, hogy az a bizonyos folt a feleség tudomására jusson.

A hiány önkéntes és időelőtti feltárása a jelölt előtt, megszabadít minket a későbbi felfedezéstől való állandó rettegés lidércnyomásától.

Ha a jelölt igazán, komolyan szereti vőlegény-jelöltjét, ennek őszinteségét és nyíltságát csak méltányolja és értékelni fogja. Ez az őszinteség meggyőzi őt, hogy leendő vőlegényének más takarnivalója nincs, különben azt is feltárná.

A közlés módja persze ügyes, okos, tapintatos legyen és alkalmas időben történjék. Az ú. n. vadközlés, otromba, kíméletlen, ügyetlen vagy nem a kellő időben történt önvallomás, az ajtóstul való berohanás esetleg leronthatná a jelölt álomvilágát és kiábrándítóan hatna rá.

Harmadik tanácsunk: Ha a szülő anyagi vagy más okból (pl. lakáshiány miatt) rászorulna, hogy a leendő új házaspárral együtt lakják, ennek vallási, erkölcsi és becsületbeli kötelessége, hogy lakását a szülőkkel megossa. Ez természetes! A legrútabb hálátlanság volna, ha azt, aki nekünk életet adott, aki nagy áldozattal és a legönzetlenebb szeretettel felnevelt minket vagy felnevelte leendő házastársunkat, magára és sorsára hagynók, amikor segítségünkre és támogatásunkra rászorul.

Itt jut eszembe az a hátborzongató, a mai

nemzedék egy részének aljas, önző, piszkos, durva, hálátlan lelkére valló mondás: „Egy szülő könnyen felnevel tíz gyermeket, de tíz gyermek nehezen tart el egy szülőt!“ Az ember restelli ezt a mondatot leírni is!

Ellenben ha a szülők nem szorulnak arra, hogy otthonunkban lakjanak, vagy ezt megoszszuk velük és anyagi vagy más fontos ok nem követeli az együttélést, ez esetben a fiatal házaspár még az eljegyzés vagy legalább is az esküvő előtt határozza el és közölje a szülőkkel, hogy tőlük különválva, önálló otthonban akar élni.

Általában t. i. nem tanácsos a férj vagy feleség szüleinek vagy ezek egyikének együttlakása a fiatal házaspárral.

Az após, főképen pedig az anyós részéről nagyon gyakori vagy a kelletténél nagyobb fokú a gyámkodás vagy féltékenység. Nem mintha ez a gyámkodás nem volna gyakran nagyon is hasznos és helyénvaló, de ez rendszeren bántani, sérteni szokta a fiatalok önértését, hiúságát, önállóságra való törekvését.

De még kellemetlenebb a fiatalok egyikére, ha a másíknak a szülője féltékeny rá. Pl. a fiatal feleség anyjának nehezeére esik, hogy leánya most már nemcsak őt, hanem rajta kívül egy férfit is szeret, szeretetét megosztja vele, vagy talán őt még jobban értékeli, iránta még figyelmesebb, vele többet törődik, hozzá jobban húzódik és vonzódik, mint édesanyjához. Az anyát ez bántani, keseríteni szokta, amely érzést azután

bajosan tudja magába fojtani. Kitér az, szemre-hányássá, panasszá, kifakadássá erősödik, ami viszont ellenhatást szül és kész az egyenetlenség, Megkezdődik és állandósul a félreértés, gyanúsítás, perpatvar, harag, sőt elmérgesülhet gyűlöletté, kölcsönös sértegetéssé, még tettelessé is.

Vannak tiszteletreméltó kivételek, amikor a fiatalok a legjobb és legszebb egyetértésben, szeretetben és kölcsönös támogatásban élnek együtt a szülők haláláig, de ez az eszményi együttlét — sajnos — nem a leggyakoribb eset, az ellenkezőjére pedig megvan a lehetőség, sőt valószínűség.

23. FEJEZET

HA A JELÖLT NEMET MOND

Tegyük fel azt a kellemetlen, fájó, kínzó, gyakran meg is szégyenítő esetet, hogy találtunk, felfedeztünk egy minden tekintetben nekünk való leányt, akit meg is szerettünk és úgy érezzük, hogy vele boldog házassági frigyét tudnánk kötni, de a jelölt nemet mond, megtagadja tőlünk a kezét. Mégpedig nemcsak ideiglenesen, látszólagosan, valahogyan úgy, hogy érzelme megváltozását még remélni lehessen, hanem a meghatározottabban. Úgy, hogy minden reményünk

és további fáradozásunk kilátástalannak látszik. Mi ilyenkor a teendőnk?!

A beletörődés, Isten akaratában való megnyugvás, a sorssal való kibékülés, keresztyén türelemmel, férfias lemondással, önérzetes keménységgel! A kudarcomat is beállítom az örök, lelki élet szolgálatába!

A jó Isten talán a jövőnek nagyobb, fájóbb, kínosabb csalódásaitól és sorscsapásaitól akart megóvni minket. Ő bölcsebb, mindentudó, ismeri és előre látja a jövőt minden rejtelmével együtt, amiről nekünk halvány sejtelmünk sincs.

De e fejezetben inkább arra szorítkozik tanácsunk, hogy mit ne tegyen, mit hagyjon el, mit kerüljön a férfi, aki kosarat, visszautasítást kapott attól, akinek férje kívánt lenni.

Ha a menyasszonyul óhajtott nő határozotlan, végérvényesen elutasító választ ad kezének megkérésére, a férfi ne kolduljon tovább az igenlő válaszáért. Miért ne?

A kisebb ok az, hogy ez ellenkezik a jellemes ember férfias önérzetével. A másik, szintén kisebb jelentőségű ok, hogy vonzalma és ízlése ellenére házasodó feleség folyton férjének szemére vetheti, hogy csak az ő nagy könyörögésére, esedezésére és rimázkodására „*kegyből*“, irgalomból, szánalomból ment *hozzá*.

Szerelem dolgában akárhány nő megbocsátja a férfi részéről a lopást vagy rablást, de minden nő megveti azt, aki koldul.

De tanácsunknak van még sokkal súlyosabb oka is.

Ha a férfi a nőt vonzalma ellenére veszi feleségül, a nőnél a boldog házassálethez szükséges együttérzés kikapcsolódik, felesége elveszti szerelmi készségét. Még akarva sem képes a szerelme örömeiben részesülni. A szerelem helyét a váagnélküliség és nemi érdeklődés hiánya foglalja el.

Az akarata és hajlama ellenére férjezett nő a házasságban hideggé, fagyossá (frigiddé) válik. A nemi élet terén nemcsak nem érez férjével, hanem érzése könnyen áthangolódhatik undorrá, iszonyattá, ellenszevvé, sőt esetleg gyűlöletté. És beáll az a lehetetlennek hangzó lélektani eset, hogy a férj éppen közeledésével és kedveskedésével távolítja el magától hitvesét és a saját örömeivel ejt sebet annak lelkében és kedélyében. A nő szerepe csak fizikai marad, de soha lelki; csak a testét szolgáltatja ki, de lelke annál jobban bezárul.

A férjnek mindezt előbb-utóbb észre kell vennie, meg kell éreznie, ami viszont rá is kiábrándítóan hat és sok fájdalmas, kínos töprengés, lelki vergődés és lelkiismereti vád forrásává válik.

Lehet, hogy a nő talán titkolni iparkodik ellenszenvét, de a lélektani törvények szerint annál nagyobb, mélyebb, elmaradhatatlanabb számára a lelki ellenhatás, a lelki eltávolodás, az iszony a férfi közeledésétől.

Az asszonynál könnyen felébredhet a kívánság, hogy a kedveskedést, amelyet lelkének titkos ösztöne kíván, másnál keresse. A kikoldult, kierőszakolt, kipréselt szerelem esetén a nő elnyomott érzése kiutat keres és az ilyen nő egy gyenge pillanatban könnyen odavetheti magát a legközelebbi férfinak, akihez csak némi vonzalmat is érez.

Ne kívánd az ilyen szomorú, sajnálatos és legtöbbször jóvátehetetlen életsorsot!

Arról a nőről tehát, akinek hozzádvaló vonzalmának teljes hiányáról meggyőződted és akí *ezt* saját határozott szavával *is* megerősíti: mondj le végérvényesen. Ne szaladj olyan kocsi után, amely nem akar felvenni!

„A szerelem sérvei
Fájnak nagyon, de néha csak
Fölöslegnek jelei.“

Kisfaludy S.

Csak azt a bolondot ne csináld, hogy a legostobább bosszúból vagy dacból a legközelebb ért nő kezét kérd meg. Hanem keressél, kutassál fel egy nőt, akit az isteni Gondviselés szánt neked.

Az első jegyes-jelölt visszautasítása okozta szenvedést, csalódást, fájdalmat, megszegyenítést ajánld fel Istennek azért a kegyelemért, hogy az *általad jónak vélt* jelölt helyett szemeljen ki számodra *még jobbat és alkalmasabbat*.

Egyedül Isten képes számodra olyan hit-

vestársat kiszemelni, akivel való boldogságodról nem a te gyarló, balga, rövidlátó és tévedhető véleményed, hanem az Ő mindentudó volta, bölcsesége és kegyelme kezeskedik!

24. FEJEZET

AMIT KÖNYVEM LEGELEJÉN KELLETT VOLNA MEGEMLÍTENI

Kedves Olvasóm! „Mit használ az ember munkálkodása, ha nem járul hozzá Isten áldása?”

Oly gyarlók, esendők, rövidlátók vagyunk, a jövőt oly kevéssé sejtjük, hogy minden törekvésünk, erőlködésünk, érdeklődésünk és tájékozódásunk ellenére sem lehetünk biztosak a felett, hogy jó, alkalmas jegyest választottunk. Ezért e fontos és az egész életre kiható választás sikeréhez elkerülhetetlenül szükséges a jó Istennek, mindenható mennyei Atyánknak felvilágosító kegyelme, segítsége, irányítása, áldása.

Ezért kedves Olvasóm, már a kezdet-kezdetén, még mielőtt magad választanál vagy szemelnél ki nőt jegyesül, gyakori, buzgó és alázatos imával kérd az Úr irányítását és vezetését, hogy oly nőt vehessél el feleségül, akivel éltetek az Ő dicsőségére, lelketek javára és földi sorsotok zavartalan boldogságára szolgáljon!

XI. Pius pápának apostoli és atyai szavai-
val fejezem be könyvem első részét:

„A jó házasság legközelebbi előkészítésé-
nél a legfontosabb szerepe van a házastárs gon-
dos kiválasztásának. Mert nagyrészt ettől függ
a házasság boldogsága vagy boldogtalansága.
Hiszen a házastárs vagy nagy segítségére vagy
veszedelmére és akadályára lesz a másik félnek
a házaseset keresztényi módon való eltöltésé-
ben.“

„Hogy azért az egész életén át ne kelljen
vezekelnie egy meggondolatlan választás miatt,
a jegyesek alaposan fontolják meg, mielőtt meg-
választják a személyt, akivel az életet kell el-
tölteniök.“

„Megfontolásuknál leginkább az Istenre és
Krisztus igaz vallására legyenek figyelemmel.
Azután önmaguk, házastársuk, jövődő gyerme-
keik, az állam és az egész emberiség javára gon-
doljanak, amely a házasságból mint forrásból
ered.“

*„Buzgón kérjék az Isten segítségét, hogy
a keresztény okosság szerint válasszanak s nem
az érzékiség féktelen és vak indulata, a haszon-
lesés vagy más kevésbbé nemes indítók ve-
zesse őket, hanem az igaz szeretet és az őszinte
érzelem a jövődő hitvestárs iránt.“*

„Adja meg a mindenható Atyaisten, hogy
amiket mi itt a házasság szentségéről, Istennek
rávonatkozó csodálatos törvényéről és akaratá-
ról, a tévedésekről és veszedelmekről, a gyógyí-

tás eszközeiről előadtunk, mindenki megértse, készséges akarattal elfogadja, Isten kegyelmének segítségével megvalósítsa s így a keresztény házasságban újra felvirágozzék és viruljon az Istennek szentelt termékenység, a tiszta hűség, az oldhatatlan szilárdság, a szentség és kegyelmeinek teljessége.“

„Az Isten kegyelmi trónusa előtt alázatosan leborulva buzgón imádkozzunk, hogy a kegyelmek szerzője, „akitől minden akarás és véghezvitel származik“ (Fil. 2, 13.), végtelen jóságának mértéke szerint adja meg és teljesítse mindezeket.“

„S ugyanannak a mindenható Úristennek bőséges kegyelme zálogául szeretettel adjuk apostoli áldásunkat“ (t. i. e szavak olvasóinak).

„KeIt Rómában, Szent Péternél, 1930 dec. 31-én. XI. Píus pápa.“

(XI. Pius pápa „Casti connubií“ kezdetű apostoli körlevele a keresztény házasságról.)

Az I. rész vége.

II. RÉSZ:

AZ ESKÜVŐ UTÁN

1. FEJEZET

A MÉZESHETEK

E könyvnek célja voltaképp csak a vőle-gény-jelölteknek adandó tanácsok közlése- De irántuk érzett szeretetből nem állhatjuk meg, hogy életük további szakára, házasesetük egész idejére is ne adjuk meg nekik azokat a jó és üdvös tanácsokat, amelyeket számos házastárs vallomásából, panaszából, a házassági perek irataiból és az idevágó szakirodalomból merítünk.

Kezdjük mindjárt az ú. n. mézeshetekkel.

Szokássá vált az ú. n. nászutazás. Az új házaspár az első heteket vagy hónapokat utazással vagy idegen helyen való időzéssel szokta eltölteni.

Ha az új házastársaknak kedve tartja, hát kövessék e szokást. De ha nem követik, okosabban cselekszenek.

A házastársak éppen új életük kezdetén fogjanak hozzá fészüknek megépítéséhez és berendezéséhez. Már a kezdet kezdetén tanulják és szokják meg tisztelni, szeretni és értékelni otthonukat és ennek minden berendezési darabját.

Az sem tanácsos, hogy a házaspár az ott-hontól távol, heteken át folyton egymás nyakán üljenek, minden okosabb dolog, teendő, gond és felelősség nélkül. Akárhány házaspár éppen már a nászút üres időtöltése közben unt egymásra egész életére.

Az idegenben töltött mézeshetek bőséges alkalmat és ingert adnak a kölcsönös kedveskedések, becézgetések, bókok és udvariasságok túlzására. Pedig e téren a túlzás lélektani ok miatt nem éppen, kívánatos. Azért nem, mert ha ezek a kedveskedések, bókok és csók időről természetesen elmaradnak, ezt mindkét fél, de különösen az asszony, könnyen és gyakran a másik fél elhidegülésével, szerelmének megfagyatkozásával magyarázza. Következnek azután a szemrehányások, a féltékenységek, bosszankodások, gyanúsítások, helytelen elképzelések és csakhamar megkezdődik a házastársak között a valódi elhidegülés, sőt egymástól való elidegenülés.

Ezért minden új férjnek melegen azt is tanácsoljuk, hogy éppen a mézeshetekben — ha nehezebbre esik is — mérsékelje lelke ösztönözte kedveskedéseit, becézgetéseit, csókjait és bókjait, nehogy ezeknek későbbi elmaradását felesége félremagyarázza és évek múlva is vagy megkövetelje vagy hiányukat örökös szemrehányások beteges forrásává tegye.

Végre az új házaspárnak nászutazása egészségi okból sem nagyon javasolható. Első-

sorban a saját egészsége miatt. Gondoljunk pl. arra, hogy télen a házaspár esetleg eléggé ki nem fűtött, át nem melegedett szobához jut, amelyben alapos náthát, hűlést, reumát vagy még nagyobb bajt is szerezhethet. De még jobban veszélyeztetheti az utazás és az idegen helyen sok szükséges tényezőnek a hiánya — a leendő gyermek egészségét.

Egy híres orvostanár két körülménynek tulajdonítja azt a sajnálatos ténytet, hogy az anyák első gyermekei oly gyakran idő előtt halnak el, betegesek vagy csenevésznek. Az egyik (inkább az alsó néposztályokban) a lakodalomban mértéktelenül fogyasztott alkohol; a másik ok (éppen a jobbmódúaknál) a nászutazás és a vele egybekötött sok testi s lelki kedvezőtlen körülmény.

2. FEJEZET

EGY NAGYON KÉNYES PONT

Nem szívesen tesszük szóvá e fejezet tárgyát. Tisztességérzetünknek, a szíves olvasó és a magunk szemérmességének egyaránt rosszul is esik érinteni e pontot. De nagyobb bajok és komolyabb eshetőségek elkerülése végett talán mégis üdvös lesz szóvátenni az ügyet.

A férfi legyen a szexuális életben is finom,

emberséges, józan, természetes és gyengéd. Még a legnagyobb szenvedély perceiben is tisztelje házastársában a nőt, a hitvesét, a feleségét és ennek emberi méltóságát. Nehogy a nő megundorodjék vagy féljen tőle.

De semmikor sem olyan visszataszító, kiábrándító és sorsdöntő a férj tapintatlansága, vadsága, durvasága, erőszakossága és állatias fékezhetetlensége, mint éppen a kezdet-kezdetén. Akárhányszor ez a kezdet dönti el az egész házaselet jövőjének sorsát.

Minden további magyarázat és megjegyzés nélkül csak két megtörtént esetet közlünk okulásul és elrettentésül.

Az egyik eset:

Két fiatal lélek kötött szent frigyet az oltárnál. Az esküvő után elutaztak egy nagyobb városba, ahol a szállodában szobát rendeltek. Alighogy beléptek a szobába, a férfi rászól az új hitvesére, de betűről-betűre e két szóval: „Vetközzél le!“ A nő nagyot néz e szokatlan és rögtönzött felszólításra. És szelíden mondja: „Van ennek más formája is.“ A férfi vadul megmarad követelése mellett. A nő pedig méltán sértve érzi magát e rögtöni, formátlan, gyengédtelen, szinte állati követeléstől és vonakodik. Erre a férje, mint egy megvadult bika, kijelenti, hogy ha azonnal nem teljesíti kívánságát, más nőről gondoskodik ... El is indul... A feleség reggel hazatáviratozik, hogy jöjjenek érte... A váló-

per pedig megindult az egyházi és világi bíróság előtt egyaránt.

A másik eset:

A fiatalok a lakodalmi vacsora után elbúcsúznak öveiktől és a vasútállomásra hajtanak, hogy idegen országokban töltsék az előre megálmodott édes mézesheteket. Fölszállnak a vonatra, mégpedig az előre megrendelt hálókocsiba. Lefeküsznek. Az új asszony már el kezd aludni, amikor a férje megjelenik nála és követeli férji jogát. A nő megretten e szent ténykedésnek ilyen helyen és körülmények között való követelésétől és józanságra inti, kérleli férjét. Ez megmarad követelése mellett, a nő továbbra is tiltakozik. Megkezdődik az első heves szóváltás. Másnap a nő kijelenti, hogy ily körülmények között nem vállalhatja a házaseletet, Következett a válási per ...

Azt hiszem, e két eset nem szorul bővebb magyarázatra és a tanulságok levonására.

A szerelmi élet örömeit később sem tanácsos a köznapiság színvonalára lealacsonyítani. Tartsa fenn ezeket a férj ünnepélyes napokra és pillanatokra és mindig finom tapintattal, a másik fél iránt érzett mély tisztelettel és állandóan szem előtt tartva a házasság Isten rendelte szent célját!

OLVASD EL TÖBBSZÖR!

A jelen és az alábbi fejezetekben közölt tanácsokat olvasd el többször, gyakran, lehetőleg hetenkint egyszer, pl. szombaton este vagy vasárnap délután. Csak így van értelmük, céljuk és hatásuk.

1. Az istenfélelmet és vallásosságot ápoljátok egymásban! Légy feleséged lelki öre, őrző-angyala, papja!

Vidd be Krisztust csaláodba, de ne az utolsó, hanem az első helyre. Az ő akarata és szelleme járja, hassa át csaláododat!

Viselj rá erős gondot és erezzél súlyos felelősséget arra vonatkozóan, hogy feleséged és gyermekeid ne csak e földön, hanem az örök életben is boldogok legyenek!

2. E pontban átadom a szót Szent Pálnak, a nemzetek nagy apostolának: „Ti férjek, szeressétek feleségeteket, amiképp Krisztus is szeretete az Egyházat és önmagát adta érte ... Szintúgy a férfiak is úgy szeressék feleségüket, mint önnön testüket.*' (Efez. 5, 25—28.)

„Férfiak! Szeressétek feleségeteket és ne legyetek kemények irántuk!“ (Kol. 3, 19.)

„Aki szereti a feleségét, önmagát szereti: Hiszen soha senki sem gyűlöli a testét, sőt ellenkezőleg táplálja és ápolja, akárcsak Krisztus az Egyházat.“ (Efez. 5, 28—29.)

3. Otthonod és családod legyen az örök béke, türelem, erő, vigasz, kölcsönös megértés és támogatás temploma! Legyen a keresztek türelmes viselésének szent helye.

Az otthon küszöbén túl gyakran úgyis olyan csúnya a világ, tombol a szeretetlenség, önzés, gyűlölet, civakodás, marakodás, irigység, harc; legalább a családon belül maradjon és állandósuljon a kölcsönös szeretet, önzetlen jóakarát és áldozatkészség oázisa!

4. A házastársak törekedjenek mindennap újra és minél jobban összehangolódni.

„Három dologban talál gyönyörűséget a lelkem, — mondja a szent író — melyek kedvesek Isten és emberek előtt. Ezek: a testvérek egyetértése, a jóbarátok szeretete és a férfi és nő, ha megértik egymást.“ (Jézus, Sirák fia 25, 1-2.)

Légy tehát feleségednek legjobb barátja, bizalmasa, örömének és bánatának, szerencsésének és fájdalmának hűséges megosztója.

Hivatali, üzleti, kereseti gondjaidat hagyd otthonod előszobájában vagy a küszöbön kívül. Kisebb panaszaidat is hallgasd el feleséged előtt, ha ő úgysem segíthet rajtad tanácsával.

5. A házasságban úgy élj, hogy feleséged mindig felnézhesen rád. Úgy állhass előtte, mint az oltár. A boldog házasságnak egyik tartó oszlopa és biztosítóka a *tisztelet*.

Szerelem tisztelet nélkül bengáli tűz, mámor-fellobbanás, szalmaláng.

Légy feleségeddel jó, finömlékű, szeretettel teljes, de légy és maradj mindig az úr! Vagyis néha, ha szükség van rá, tudjál szigorú, kérlelhetetlenül következetes, hangos, erélyes is lenni. Sőt évenként egyszer-kétszer tudjál öklöddel az asztalra is csapni.

Sajnos, de igaz, hogy néha az ú. n. nagyon jó férfiak mellett az asszonyok elromlanak, felülkerekednek, uralomravágyók lesznek, követelőzőkké, igényesekké, sőt zsarnokivá, szinte szadistákká válnak,

A férj részéről a túlhajtott jóság a másik oldalon néha a visszaélés kísértésévé és szülőokává lehet. Ezért a férjben a jósággal párosuljon az előkelő úri és férfias erély! Az a férj, aki annyira jó, hogy semmire sem jó, csakhamar papucshőssé, férji torzalakká, nevetséges rabszolgává süllyedhet.

6. Jellemtelen, semmirekellő férj az, aki a házon kívül mindenkivel kedves, udvarias, szeretetreméltó, készséges, ellenben otthon közömbös, száraz, udvariatlan, goromba, szeszélyes, durva, érzéketlen, figyelmetlen, zsörtölődő vagy éppen önző zsarnok.

A szeretetnek, figyelmességnek és udvariaságnak otthon kell kezdődnie!

Hasonló szörnyeteg a közöny.

7. Legyen rá erős gondod, hogy feleséged és gyermekeid bár szerényen, takarékosan és józanul éljenek, de semmi szükségében hiányt ne szenvedjenek.

Családod minden tagját védj és oltalmazd meg minden lelki és testi, örök és földi veszélytől, kellemetlenségtől és ártalomtól. E tekintetben még feleségednél is jobban ügyelj családdra.

Az angyal nem Máriának, hanem Józsefnek jelent meg, menekülésre intvén a Szentcsaládot, mivel a család megvédése és biztosítása a férfi kötelessége!

A nő nem kívánhatja, hogy a házasságévek múlva is maradjon meg a nyaló-faló, hízogató, turbékoló vőlegénynek. De viszont az ellenkezője, a közömbösség, a bántó, hideg közöny se válják úrrá a férjen.

Balsac mondotta: „A házasság folytonos küzdelem legyen egy mindent elnyeléssel fenyegető szörnyeteg: a megszokás ellen.“

Az úri, előkelő lelkű, jellemes és okos férj felesége iránt élte végéig udvarias, tapintatos, figyelmes, lovagias marad.

Milyen szomorúan érdekes és jellemző tény: ha vasúton, vendéglőben, parkban egymás mellett ülő férfit és nőt látsz, rögtön megmondhatod, hogy házastársak-e vagy nem. Ha rendkívül kedvesek, figyelmesek, udvariasak egymással, szinte biztos, hogy nem házastársak. Ha közönyösek egymással szemben, az udvariaságot figyelmen kívül hagyják és látszik, hogy egymás mellett unatkoznak, nem nehéz kitalálni, hogy házastársak.

Hát ez nincs rendjén!

A férj küzdjön, harcoljon a közömbösség ellen! A férj hidegségét, merevségét az asszony nem tudja vérző fájdalom nélkül hosszabb időn át elviselni, ő rászorul a gyengédségre és eped utána. Eszközök a közöny ellen: Ünnepeled meg feleséged nevenapját, születésének és keresztelésének évfordulóját; ha másképp nem, egy szál virággal, kis édességgel vagy legalább meleg csókkal és kedves jókívánsággal. Add, legalább időközönként tudomására, hogy még szereted őt. Dicsérd meg, valahányszor alkalom kínálkozik rá!

Ha feleséged szülei meghaltak, halálozásuk évfordulóján emlékezzél meg róluk imáddal, menj feleségeddel együtt a templomba vagy a temetőbe.

Ha feleséged hosszabb távollét után hazajön, fogadd ünnepélyesen, mint Bemard Shaw mondja: "In a happy marriage there is something very sacred in the return of the wife to her home" (Candida). Magyarul: „A boldog házasságban a feleség visszaérkezése valami szent dolog.”

A közöny és közömbösség elleni küzdelem elejét veszi a később esetleg bekövetkező elhidegülésnek, haragnak, sőt gyűlöletnek és utálatnak.

8. A férj törekedjék alkalmazkodni feleségének ízléséhez, érzésvilágához, nézeteihez, szokásaihoz és jogos, komoly kívánságaihoz. Ne akarja az abszolút uralkodót játszani.

Törekedjék magát beleképzelní, sőt beleélni felesége gondolat- és érzésvilágába és érdekkörébe. A jó férj szinte kitapogatja életpárjának fontosabb óhajait.

Még a kosztban is törekedjék feleségéhez igazodni. Nem tudom, igaz-e, de egy tudós azt állította, hogy az olyan házaselek, akik oly ételek fogyasztására törekszenek, amelyek mind a két felet kielégítik, lelkileg is könnyebben és hamarabb megértik egymást.

9. A férj mutasson érdeklődést az asszony teendői, terveí, gondjai iránt; még akkor is, ha ez az érdeklődés erőltetett, nehéz, áldozatos, sőt néha talán még kissé színlelt is.

Becsülje meg, értékelje, tisztelje az asszony munkáját. Sok férj csak akkor kezdi értékelni a felesége munkáját, ha ez betegség vagy más ok miatt már nem dolgozhatik, vagy távol van, vagy talán már a sírban pihen.

10. Időnkint ismerjük el és dicsérjük feleségünk jó tulajdonságait, pl. házias voltát, hűségét, szerető gondoskodását, figyelmét, takarékoságát, igyekezetét, szorgalmát, kezefőztjét, ittott a szépségét, ruháját, ízlését is!

A dicséret a béke és öröm olaja!

11. Férj! Törekedjél feleséged nézeteit is osztani vagy legalább megérteni! Nem szabad azt gondolnod, hogy csak kétféle nézet lehetséges: a tied és a téves.

Légy megértéssel feleséged apróbb gyengeségei iránt.

Nincs boroshordó seprű nélkül és nincs házaseslet iszap nélkül.

A feleség nem angyal, hanem hozzád hasonló gyarló *ember!* Hibáit, gyarlóságait, tévedéseit, botlásait, feledékenységeit éppolyan szent és áldozatos türelemmel vagy köteles elviselni, mint ahogyan te kívánod, hogy ő a tiedet elviselje és elszenvedje.

Légy nagyon feledékeny feleséged hibáival, botlásaival és furcsaságaival szemben. Ellenben védj jól emlékezetedbe a részéről nyert jókat, szép napokat, ünnepies és boldog órákat!

Néha elkerülhetetlenek a nézetkülönbségek. Ezeket törekedjél teljes jóindulattal áthidalni és kiegyenlíteni.

Mielőtt feleségedet korholnád, kérdezd magadtól, vajjon rosszakaratból követte-e el hibáját vagy emberi gyarlóságból, tévedésből, elnézésből, ügyetlenségből, feledékenységből.

Sohase legyenek színészi ambícióid, vagyis ne rendezél jeleneteket, legkevésbé gyermekeid vagy háztartási alkalmazottaid előtt.

Szókratész, a nagy görög bölcs, mint ismeretes, békés egykedvűséggel tűrte Xantippe nevű békétlen, veszekedő, perlekedő feleségének kitöréseit. Egy alkalommal neje egész nap pörölt és zsörtölődött vele, úgyhogy a bölcs végre is felkelt és faképnél hagyta feleségét. De ez a háborgó nőt annyira indulatba hozta, hogy az ablakból egy dézsa vizet öntött rá. Szókratész ez sem hozta ki sodrából, hanem mosolyogva

mondta a csodálkozó szomszédoknak: Tudtam előre, mert hiszen a mennydörgésre rendszeren eső következik.

Nem minden férj rendelkezik ilyen csodálatos türelemmel. Mégis azt mondom, hogy kisebb, apróbb ügyekben engedj feleségednek. Erélyedet, határozottságodat és következetességedet tartsd fenn fontosabb esetekre, amikor az engedékenység bünszámba menne vagy a család érdekébe ütköznék.

Ha feleséged a saját hibáidat tárja eléd, ezeket ne tagadd le, hanem ismerd el, kérj bocsánatot vagy elnézést. Ezt rendkívül értékeli a feleség.

Nagyon hasznos és bevált tanács: A házastársak előre vallják meg saját rossz szokásaikat vagy elkövetni szokott hibájukat.

Egy fiatal házaspárnak nem is volt más kívánsága, mint hogy békével és egyetértéssel éljen egymással.

A férj: „Megvallom, egytől félek. Heves természetű, ideges, ingerlékeny ember vagyok! Könnyen haragra gyúlok. Alapjában nagyon jó ember vagyok, csak ha elragad az indulat, nem szabad engem izgatni. Bizony ez gyakran előfordul nálam az üzletben és így könnyen megtörténhetik, hogy ilyen hangulatban jövök haza.“

Feleség: „És hogy én is megvalljam, — válaszolta a fiatalasszony — én sem vagyok mindig olyan, aminőnek kellene lennem és aminő szeretnék lenni. Gyakran elfog a szeszély, amely-

nek hatalma ellen sokszor teljesen tehetetlen vagyok. Ilyenkor legjobb, ha nyugton hagynak és egy szót sem szólnak hozzám.“

Férj: „Tudod mit? Legjobb lesz, ha mindketten már előre valami jelet adunk, ha valamelyik oldalról vihar van keletkezőben. Ha én haraggal távozom az üzletből és bosszús vagyok, zsebkendőm csücskét erősen kilógatom a kabátom zsebéből. Te meg hasonló esetben a kötényed csücskét kösd fel a kötőbe.“

Így is lett. Ha az asszony észrevette a hazatérő férj kabátjában a vörös zászlót, tudta, hogy ez „vihart“ jelent és óvatossá, hallgataggá vált és megkettőzte figyelmességét. Viszont ha a férj észrevette a kötény felemelt csücskét, tudta, hogy ez „záport“ jelez és türtőztette magát, míg csak újra ki nem sütött a jókedv és derű napja.

Egy szép napon azonban kölcsönös meglepetésben volt részük. Amint a férj hazaérkezett, észrevették, hogy mindkettőnek ruhája „komisz időt“ jelez. Egymásra nevettek, megölelték egymást és azóta zászlótűzés és elővigyázati intézkedés nélkül is békességben, teljes egyetértésben éltek.

12. Rendkívül fontos, hogy a feleségnek állandó elfoglaltsága legyen. A legjobb, legtermészetesebb és legáldásosabb két foglalkozás számára: az otthon gondozása, vagyis a háztartás és a gyermekek nevelése.

„Az unalom bacillusa a válópernek.“
(Jókai.)

A feleséget ne engedd henyélni. A jó, tisztességes, házias asszonynak mindig akad dolgozni, rendezni, tisztítani, foltozni, javítani valója!

A nő elfoglaltságának hiánya egyik főoka a házaselet boldogsága megrendülésének.

Egy fiatal házaspár folyton zsörtölődött egymással. Már-már szétválásra került a sor. A férj főhadnagy volt. Az ezredparancsnok tudomására jutott a dolog. „Akasszál gyereket a nyakába, — mondotta a fiatal tisztnek a maga katonás modorában — akkor béke lesz a házbán.“ Úgy is lett.

Jaj a házastársaknak, ha szándékosan nincs gyerek és hozzá az asszony még a vendéglőből vagy étkezdéből hozatja az ételt, szóval henyelésre, lustaságra rendezkedik be. A semmittevés az ördög párnája!

13. A jobb anyagi viszonyban élő házastársaknak melegen ajánlom a külön-külön hálószobát. A szerelem egy része illúzió alapul. Az állandó együttlét, még éjjel is, az egymás előtt történő mosakodás, tisztálkodás és egyéb emberi ténykedések kölcsönös szemlélése könnyen ronthatja, gyengítheti, halványíthatja az illúziót.

14. A szegényebb és kölcsönösen testi munkára kényszerített családokban a férj gondolja meg, hogy az asszony ereje gyengébb, ha-

marabb kifárad, kimerül, főképp a nőknél előforduló bizonyos időszakokban. Legyünk irántuk elnézőek, kíméletesek, gyengédek!

15. Vértessük fel magunkat jóelőre arra az esetre, ha a feleség megbetegszik, megcsúnyul, ha az idő letörli a rózsákat arcáról és elfakítja búzaszín haját. A legmagasabb fokú jellemtelenség, alávaló, piszkos és súlyos bűn, ha a férj, amint a feleségének szépsége hervadni kezd, szerelmét, szeretetét, gyengédségét és figyelmeségét is megvonja tőle. Még alábbvaló, jellemtelenebb szörnyűség, ha ilyenkor más, fiatalabb vagy szebb nő felé kacsingat és feleségétől elhidegülve vagy éppen elfordulva, más nővel kezd viszonyt.

Már a pogány Szókratész mondotta: „A házasságtörő úgy tesz, mint azok az emberek, akik nem akarnak a folyó felső színéről inni, hanem a fenekét keresik, amely iszapos, üledékes és ronda.“ Pontidiust pedig megkérdezték, minek mondaná azt a férjet, akit házasságtörésen rajta kapna. Mire így felelt: „Gyalázatos, hitvány gazembernek.“ (Brusonius, Lib. 1.) Valóban, ennél megvetendőbb és bectelenebb bűnt alig is tudunk elképzelni.

Bizony a házasság nemcsak rózsákkal és boldogsággal szegélyezett állandó paradicsom, hanem gyakran betegséggel, csapásokkal és idővel mindenesetre vénüléssel is párosult nehéz életút. A jó, jellemes, nemes, becsületes férfiban éppen ilyenkor fokozódik a szeretet, aggódás,

figyelmesség, acélosodik a hűség és becsületes ígéretteljesítés hitvese iránt.

4. FEJEZET

APRÓBB TANÁCSOK

1. Az étkezésekre pontosan jelenj meg. Fontos ok nélkül ne várokoztasd meg családodat!

2. A legjobb asszonyra sem árt vigyázni félszeggel. De arra, akinek nincs állandó elfoglaltsága, jobb két szemmel ügyelni,

3. Feleségednek apró panaszait hallgasd meg nyugodtan.

4. Ne dicsekedj feleséged előtt vagy az ő jelenlétében az ú. n. anyós-viccekkel. Ez tapintatlanság, amely erősen fáj az asszonynak.

5. Soha ne fedd, korhold feleségedet, ne akard őt nevelni, javítani — *gyermekeid előtt!* Sőt előttük mindig tisztelettel és a legnagyobb elragadtatás hangján szólj anyjukról. A családban is váljék valóra egyiptomi József álomképe: Az apa legyen a fénylő nap, az anya a szépen világító hold, a gyermekek az értékes, ragyogó csillagok!

6. Természetes, hogy törekedned kell takarékos életbeosztásra és a szórakozások helyes értelmezésére. De viszont adj feleségednek ne csak annyi pénzt, amennyi a háztartásra okvet-

lenül szükséges, hanem egyúttal annyit, amennyivel a saját jogos szükségleteit is fedezheti, nehogy kénytelen legyen fillérekért harcolni vagy titkos alapot szervezni.

5. FEJEZET

AMIT A FÉRJ KERÜLJÖN

1. Kerüld feleségeddel szemben folyton a logikára való utalást. A férfit sokszor bántja, bosszantja, haragosítja és idegesíti, hogy a felesége nem gondolkodik „logikusan“, nem tudja követni, megérteni, méltányolni és értékelni férje észszerű gondolkodását. Pedig ilyenkor a férj rendszerint roppant igazságtalan. Éppoly igazságtalan, mintha azt követelné nejtől, hogy ennek is nőjön bajusza, Hiszen állandó és egyetemes lélektani igazság, hogy a férfi inkább az észnek, a logikának az embere, míg viszont a nőnél a nagyobb, élesebb ész pótolja a néha sokkal hasznosabb, gyakorlatibb, beváltabb megérzés, 'intuáció, szimat, ami meg a férjnél hiányzik.

Ezért már Tacitus említi Germania-jában, hogy a nőket néha prófétai meglátás jellemzi, miért is ajánlja a férfiaknak, hogy hallgassanak feleségeik tanácsára és megállapításaira.

Arany János, koszorús költőnk, egyszer erős vitába elegyedett a Tudományos Akadémiával egy nyelvi kérdésben. Ekkor mondotta,

hogy „a tudós jobban tudja, a költő jobban érzi, mi az igaz“. A férfi is sokszor jobban tudja, de a nő még jobban, gyakran biztosabban megérzi, mi a helyes.

2. Kerüld az „elvi“ álláspontok törhetetlen és kivételeket nem ismerő követését, amikor jelentéktelen ügyekről van szó.

3. Kerüld kisebb, jelentéktelen ügyekben a hajthatatlanságot, makacsságot és a bűnbakkeresést. A makacsság és keményfejűség nem az okosak erénye.

4. Ne akard erőszakkal, fenyegetéssel, gorombasággal és durvasággal az asszonyba fojtani a szót. Azért nő, hogy beszéljen; neki is van szája és joga a szóláshoz. A jó Isten azért adott a nőnek nagyobb és bővebb beszédképességet, hogy a folytonos beszéddel hamarabb taníthassa gyermekeit az „anya-nyelvre“.

5. Kerüld modorodban az elnyersesedést. Ne használj soha kemény, sértő, érces, rikácsoló szavakat, mint pl.: „akarom, megkövetelem, parancsolom“. Ne légy zsarnokias, gőgös házibasa! Feleséged nem háztartási alkalmazott és szolgád, hanem házastársad!

6. Kerüld a hosszas és békét bontó erősebb vitatkozást. (Lásd Tower Vilmos: „Illemkódex“ II. kiadás I. kötet 288—290. oldal.)

7. Kerüld azt a fajta szemrehányást, hogy a feleségnek kötelessége a férj felderítése és hogy ő ezt veled szemben nem teszi. Tudnod kell, hogy az asszonyt is érheti számos bosszúság,

neki is vannak jó és rossz Hangulatai, amikor is illik, hogy te vigasztald és erősítsd őt és alkalmazkodjál hozzá.

8. Kerülj két végletet. Az egyik: Ne képzeld el és kezeld a feleségedet, mint valami játékszert, élvezeti portékát, szórakoztató társat, dísztárgyat. És ne képzeld, hogy mellette élheted majd a magad egyéni életét, amelynek unalmas perceit a nő köteles kitölteni csevegéseivel, csókjaival, bájaival. Az ilyen életszemlélet csak romlott lelkű vagy beteges idegzetű kéjenc gondolatvilágába tartozhatik.

A másik véglet: Feleségedet szeresd, de ne légy szerelmed majma, bolondja, bohóca.

Bölcsen mondja Shaw Bemard: „A man ought to be able to be fond of his wife without making a fool of himself“ (Candida). Magyarul: „A férfi kedvelje feleségét a nélkül, hogy magából bolondot csinálna.“

A nőnek nem is imponál az olyan férfi, aki akár betegesen felfokozott érzékiségből, akár túlzott szerelemből a nő rabszolgájává válik. A nő az ilyen férfit megveti, viszont az effajta férfi megnöveli a nőnek önzését és felülkerekedni óhajtó szándékát. „A házasság — mondta Jean P. — hasonlítson a melegházhoz: ne legyen se nagyon hideg, se nagyon meleg, hogy a növények se meg ne fázzanak, se túl ne hajtsanak.“

9. Ne turkálj a feltálatl ételekben, ha eze-

ket a feleséged nagy gonddal, szeretettel, kevés költséggel és takarékosággal főzte, sütötte.

10. Ne panaszkodjál és nyögödcsejly folyton minden csekélység és kicsiség miatt.

11. Százezerszeres tapasztalat, hogy a legtöbb házassági perpatvar, viszály, harag, elhidegülés, sőt elválás is apró, nevetségesen kis jelentőségű ügyekből fakad. A házasságok egyetértése, békés együttélése és boldogsága gyakran apró dolgokon csúszik el. És ezt a körülményt csak akkor veszik észre, akkor döbbennek rá, amikor már késő.

A viszály egy-egy véletlenül, akaratlanul vagy megfontolatlanul kiejtett szóból, kiröppenített megjegyzésből, félreértett tréfából, pici hazugságból, kis nézeteltérésből, indulatos pillanatsból vagy heves kézmozdulatból indul ki.

Elnagyolt csekélységek, huszadrangú félreértések, csacsiságok, mint a hajóóriásoknak kis nyílásába lopódzott vízcseppek, ha állandósulnak, elsüllyesztéssel fenyegethetik boldogsággal indult tíz-, húszéves házasságok szent bárkáit.

Egy napon a főváros legforgalmasabb részében teljesen megakadt a forgalom. Egész utcatorokat kellett felbontani. A munkások százait kellett mozgósítani. És az ok? Kis egér belekerült egyik csőbe és ennek folyását elzárta.

Hány válóper vált volna feleslegessé, ha mindkét vagy legalább az egyik fél észbe kapott volna és kereste, kutatta volna a nézeteltérésnek nevetségesen csekély okát!

Azt se felejtjük el, hogy ahol ketten meg nem férnek, mindig kínálkozik hely — egy harmadik számára! És akik nem egymásban keresik a boldogságot, egymás mellett szokták azt keresni.

A házassággal nem szabad játszani és játszódzni I

12. Ne tartsd feleségedet kiskorúnak, ne is kezeld őt mint ilyent.

13. Ne emlegess különbséget a saját feleséged és más nők között. Ahogy édesanyánkat nem hasonlítjuk össze más anyával, a feleséget se állítsuk más feleség mércéje mellé. Tapintatos férj férfiakkal sem helyezi ellentétbe feleségét, utóbbinak rovására. Pl. mondván, hogy a nők jobban járatják a szájukat, többet szapulják egymást, mint a férfiak. Az igazság az, hogy a férfiak talán kevesebbet, de gonoszabban fecsegnek, mint a nők. Egyik sem jobb a Deákné vásznánál!

14. Ne intsd le feleségedet mások előtt politikai, tudományos vagy más irányú tájékozatlansága miatt. Még jóismerősök és rokonok előtt sem. Ez illetlenség, tapintatlanság és szeretetlenség.

Még kevésbé illik feleséged való vagy vélt rossz tulajdonságait kitergetni mások előtt.

15. A gyermek is gyakran ad okot nézeteltérésekre.

A gyermekek nevelésében vedd ki a magad részét és ne hagyd őket egészen anyjukra.

Ne tégy gyermekeid között különbséget. Ez nagyon fáj az anyai szívnek.

Gyermekeid előtt — mint már fentebb is említettük — mindig a legnagyobb tisztelet és elragadtatás hangján szólj anyjuktól.

Gyermekek előtt sohase intsd le vagy korhold feleségedet.

Ne légy féltékeny gyermekeid édesanyjára, ha őt jobban szeretik, mint téged vagy nagyobb bizalommal vannak iránta. „A gyümölcs is közelebb függ össze az ággal, amely azt hordja, mint a törzssel, amelyen termett.“ Meg azután az édesanya iránt érzett szeretet ugyan gyengébb, lágyabb, mutatósbab és külsőségesebb, de az apa iránti viszont komolyabb, lenyűgözőbb, mélyebb és tisztelettel teljesebb. A gyermekek anyjukat inkább szívükkel, apjukat eszükkel szeretik, de — szeretik!

16. Ügyelj arra, hogy ne sértsd meg feleséged hiúságát. Még kevésbbé éreztess vele szóval vagy tettel, hogy személye nem tetszik neked. A feleségnek szüksége van arra a meggyőződésre vagy legalábbis arra az illúzióra, hogy tetszik a férjének. Akárhány nő nem is tudja már szeretni azt a férjet, akiről feltételezi, hogy nem tetszik neki.

17. Ne adj okot vagy alkalmat feleségednek a féltékenységre. Ne bámulj vagy magasztalj más nőt feleséged előtt.

Ne forgolódjál sokat más nők társaságában. Ne udvarolj nekik.

Feleséged soha ne sejtse, hogy más nő jobban tetszik neked, mint ő. Ne mutass feltűnő érdeklődést feleséged kíséretében más nők iránt!

Ne emlegess feleségednek egyáltalában nem is élő, ú. n. „mintafeleségeket“.

18. Viszont te se légy féltékeny feleségedre. Ezzel épp az ellenkezőjét éred el, sőt el is vadíthatod őt magadtól.

Az is méreg, ha a férj lépten-nyomon árnyékul követi a feleséget s pihenést nem tart a gyengédségben. „Szép — mondja Jókai — az a muzsikáló óra: de nem, hogyha egyre-másra muzsikál!“ (Lélekidomár, II. kötet.)

Ne is akarj gyanús kíváncsisággal kutatni és tapogatódzni feleséged titkaiban! Ne kutasd feleséged múltját. Ezzel nemcsak megkínoznád őt, hanem hazugságra szoktatnád, magadban pedig könnyen felébreszthetnéd a féltékenység ördögét.

19. Ne kívánd, hogy feleséged azonnal megkedvelje rokonaidat, barátaidat és jóismerőseidet. Ez időre szorul és idővel magától megjön. Rajtad függ, hogy feleséged is megkedvelje őket.

Viszont te se mondj soha rosszat vagy kedvezőtlent feleséged rokonairól és jóbarátnőiről.

20. Hűtlenséget még gondolatban se engedj ébreszteni magadban!

Kerüld a veszélyes alkalmakat!

21. Családi otthonodtól tartsd távol a túlságos gyakori látogatókat, még ha ezek jóbará-

taid, sőt rokonaid is vagy feleséged női rokonai, illetve jó barátnői, de leginkább tartsd távol a kotnyeles, hamis nőket.

A nagyon gyakori látogatók, legyenek férfiak vagy nők, mindkét fél számára erős, elszánt veszélyt jelenthetnek!

Rég ismert veszélyt jelenthet feleségedre a *gyakran megjelenő* „házibarát“. Feleségednek könnyen megtetszik eleinte csupán maga a látogatás nyújtotta szórakozás. Majd kellemesnek érzi a vendég jelenlétét. Megszokja, szinte hiányzik a távolléte, A házibarát meg viszont hamar a feleséged varázsának hatása alá kerülhet. A következmény, hogy mindkét félben felébred az erősebb figyelem és érdeklődés egymás iránt. Ez viszont felizgatja a képzeletet, megzavarja a lelket, mindkét fél elveszíti szíve szabadságát, lelke nyugalját, indulatainak higgadságát, foglyul esnek a kellemes és csábító érzéseknek és egy-kettőre megtörténhetik a hűtlenség. Először csak félős, szégyenlős gondolatban és vágyó érzületben, majd kölcsönös szavakban, kedveskedésekben, sugdolódzásokban, titkos találkákon, hazugságokban és mindez gyógyíthatatlan álomba ringatja őket — a szakadék szélére vagy az örvénybe.

22. Anyagi tekintetben kerül a két véglet. Az egyik: Ne légy zsugori, fősvény, ok nélkül garaszkodó, pénzsarnok. A másik véglet: Ne akarj a takaródon túl nyújtózkodni, jövedelmeden túl költekezni, nagyozolni, a vendéglátást

túlzásba vinni. Éljetek egyszerűen, természetesen, szerényen, józanul, takarékosan, előre mérlegelve és számolgatva a lehetőségeket!

6. FEJEZET

AMITŐL MÉG JOBBAN ÓVAKODJUNK I.

1. Ne légy tehetetlen kéjenc!

A feleség részéről a férje iránt érzett tiszteletet sorvasztják, szeretetét undorrá és utálatná torzíthatják a férj állati erotikája, a nemi élet erőszakosabb, mesterkélt kiváltása, a perverzitás, a különféle, visszataszító nemi műfogások és praktikák, amelyeket a sátán talált ki a házastársak kölcsönös tiszteletének és szerelmének, de egyúttal magának a házasságnak szétzüllesztésére is. Jól mondja Sextus: „Parázna az a férfi, aki hevesebben szereti feleségét, mint illik.“

2. Nem elég csupán a *menyasszonyban* keresni, követelni és értékelni a mély, komoly vallásosságot, mint a női tisztesség, megbízhatóság, hűség, komolyság és minden egyéb női erénynek legszilárdabb alapját és legszükségesebb feltételét. A vallásosságot *a házasságban is* ápolnunk, védenünk, óvnunk, állandósítanunk, fejlesztenünk és tökéletesítenünk kell.

Tesszük ezt saját jó példánkkal, a saját lelkünk komoly gondozásával, a szentmiséknek

és szentbeszédeknek együttes látogatásával. Kimondottan vallásos folyóiratok és keresztény irányú újságok megrendelésével, jó, hasznos és egyúttal vallásos könyvek olvasásával, katolikus egyesületekben vagy társulatokban való részvétellel és közreműködéssel.

Házastársak! Szokjatok meg, hogy minden este, ha nagyon röviden is, de *közösen* végezzétek az esti imát. Megsúgom, hogy ez a szép szokás gazdag áldást fakaszt rátok és gyermekeitekre az Égből és a kölcsönös napi félreértéseket is csodásan eloszlatja. Probatum est! Másutt is pompásan bevált! A hatás fokozottabb, ha ezt az imát térdelve végzitek (pl. egy széles imazsámolyon) a feszület vagy egy szentkép előtt!

3. A vallásos érzést szinte szétrobbantjuk, a hitet gyengítjük, lelkiismeretünket pedig felzaklatjuk és eltompítjuk a gyermekáldás mesterseges és bűnös megakadályozásával. (Egyke, egyse.)

Csak félemberek félnek a gyermektől. Félnék Isten áldásától és ostobául, szinte örülten Isten átkát, lelkiismeretük furdalását és a természet bosszúját választják.

A gyermekáldás szándékos és bűnös megakadályozásáról már annyit és oly sokszor írtak, hogy e helyen felesleges e természetellenes véteknek a házaspár lelkiismeretére, a nő egészségére, a házastársak családi kötelékére

és a nemzet erejére rendkívül káros hatásáról és következményeiről bővebben megemlékezni.

Igaz, hogy „a házasságok az égben köttenek“. De a szándékosan egykés és egység házasságok a pokolban köttenek, mert bűnt árasztanak és halmoznak és nemzetre, társadalomra, egyénre egyaránt súlyos veszedelmet jelentenek.

Azt talán szinte szükségtelen megemlíteni, hogy a gyermekáldást bűnösen megakadályozó házastársak addig, míg e bűnről teljesen és erős bűnbánattal le nem mondanak, sem a szentgyónáshoz, sem az Úr asztalához nem járhatnak.

Akinek füle van a hallásra, hallja meg!
És akinek lelkiismerete van, szívlelje meg!

Hadd közöljük itt e helyen is Agyagfalvi Hegyi Istvánnak „Az én családom“ c. tanulságos költeményét:

Az én családom olyan, mint a kéz:
öten vagyunk, mint a kéz ujjai...
öt külön élet, mégis egy egész,
(ó, a csonka kéz szörnyű valami!)

A hüvelykujj —az én magam vagyok!
Zömök, dacos, kemény,... rideg talán;
a másik négytől kissé távolabb,
(„magának élő!“ — mintha hallanám!)

(Ó, ha tudnák, hogy a hüvelykujjat
mért teremtette a bölcs végzet így:

hogy messzebb állva jobban lássa, védje
a másik négynek gyöngeségeit! ...)

A mutatóujj, — ez az asszonyom.
Hol mellettem áll, hol meg távolabb,
(a más háromhoz mindig közel áll
és köztünk fal, ha dördül a harag!)

A nagyujj,... igen, ez a nagyfiam,
a kamaszodó, nyurga, bús legény;
orgonasípok közt a legnagyobb,
de álmatag s lágy, mint egy költemény...

A gyűrűsujj a lányom. Szereti,
hogya becézik, ha szép, csillogó,
csendes, a nagyhoz szelíden simul,
a kicsihez meg jó, anyáskodó ...

A kisujj? E virgonc kis csikó
a kisfiam. Egy percig nem pihen,
kópéskodik, bosszant vagy hízeleg,
az Ujj-családban egy még nincs ilyen!

... Az én családom olyan, mint a kéz:
öten vagyunk, mint a kéz ujjai,
öt külön élet, mégis egy egész...
ó, a csonka kéz, szörnyű valami...!

AMITŐL MÉG JOBBAN ÓVAKODJUNK II.

4. Ne engedd, hogy harag, neheztelés, bosszú gyökeret verhessen szívedben. Haraggal ne feküdj le, se otthonodból ne távozzál!

5. Az első összeszólalkozás vagy összeveszés haragjában, indulatában, mérgében, dühében ne rontsuk el a dolgot, ne csináljunk valami bolondot. Ne akarjunk a másik félén mindenáron kifogni, rajta bosszút állni.

Aludjunk rá egyet vagy kettőt és egészen más szemmel fogjuk látni és más lélekkel ítélni a történeteket, mint az első felindulásban.

A harag és a szenvedély a legrosszabb tanácsadó!

Néha az otthontól fél- vagy egész napra való távozás is tárgyilagosabb ítéletre vezet és megérteti velünk a másik fél álláspontját.

Sok férjnek nem az a legrosszabb vonása, hogy *szenvedélyes haragjában* megfogad valamit feleségének rovására, hanem hogy azt meg is tartja. Mert az *ilyen* fogadás csak egy részeg, meggondolatlan és beszámíthatatlan ember fogadása, indulati fellobbanása volt.

Sokan jöttek már hozzám a kényes bírói szerep vállalása végett. Ilyenkor tapasztaltam számtalanszor, hogy az összeszólalkozó vagy összetűző és tartósabb haragra gyúló házaspár mindegyike mennyire várja, türelmetlenül lesi

égoően kívánja, hogy a másik fél engedjen, hogy a közeledést, a kibékülést amaz kezdje. Mindkét fél tudja és érzi, hogy az egyiknek némi kis áldozatot kell hozni, csak éppen ő nem akar az első lenni. Azt gondolja, hogy büszkeségből, elvből, dacból cselekszik, pedig a valóságban — butaságból. Mert a saját érdeke, nyugalma, boldogsága és lelke üdve ellen vét. Pedig csak kis legyőzés, gyenge nekilendülés, apró áldozatocskák, cseppnyi jóakarát és egy csekély okosság kell a vihar lecsendesítéséhez, a félreértés kiküszöböléséhez, a boldogító béke helyreállításához. Egy csókkal vagy meleg öleléssel kísért néhány szó, pl.: „Ugye már nem haragszunk egymásra?”

6. Rossz, szívtelen, kegyetlen érzésű és durva lelkű férj az, aki otthon fontos ok nélkül is folyton zsörtölődik, kifogásol, morog, elégedetlenkedik, de soha sincs egy kedves, megértő, szerető, enyhítő, elismerő, dicsérő szava.

7. A férj legyen családjának feje és ura, de semmiesetre se békerabló megkínzója.

Milyen csúnya, undorító látvány, amikor a férj és feleség kiabálva és rikácsolva veszeksznek és marakodnak egymással, a férj mint vadul őrjöngő, a feleség pedig mint megveszekedett fúria.

8. Amiről pedig még szó se essék, hogy a férj ütlegelje, tettelegesen bántalmazza feleségét. Ez nemcsak alávalóság, hanem rút, megvetni való, férfiatlan *gyávaság!*

„Aki feleségét megveri, balkezeivel üti a jobbat.“

Aki a gyengébb nemmel *ok nélkül* mindenkép csak hatalmát akarja éreztetni, a házon kívül rendesen nagyon gyenge, pipogya lélek.

Halljuk még Aranyszájú Szent Jánost: „A férjnek nincs megengedve, hogy nejét üsse-verje. A legnagyobb gyalázat lenne ez mind a megvertre, mind a megverőre. Ki volna képes e szégyent és gyalázatot elviselni?“ (Horn. in. Math.)

9. A férj vadságának, méltatlanságának, durvaságának netovábbja a kegyetlen szadista volta; vagyis amikor a férj örömet és kielégülést talál abban, hogy a feleségét vagy a gyermekeit folyton-folyvást bosszantsa, keserítse, bántsa, ingerelje, nyugtalanítsa. A szadizmus már az elmebajnak és a józanság természetellenes hiányának a jele. A szadista ember közveszélyes egyén! Mert nála a bosszantás öncélúvá válik.

10. A szadizmussal csaknem egy értékű az egyik félnek a folytonos, hetekig, hónapokig, évekig tartó hallgatása. Amikor pl. a férj elkezd és folytatja a felesége ellenében a duzzogó, haragtartó hallgatagságot, amely megfagyasztja a szívet, kiöli a kedélyt, mélyebbre fúrja az ellenszenvet és nehezebbé teszi a kibékülést.

Milyen csúnya jelenet, amikor a férj például a közös reggeli- vagy ebédasztalnál újságolvasásba merül, máskor a pipálásba, a nő meg

talán a varrásba fojtja a szót. Egyetlen kedves, megértő, felejtő, megbocsátó szó, tekintet, mozdulat, figyelmesség, szívesség, udvariasság, előzékenység sem nyilvánul meg, mint a haragos viszony megváltozásának kívánsága és óhaja.

Milyen keresztényietlen viselkedés! És hozzá milyen lelki sötétséget és alacsony jellembeli színvonalat árul el az ilyen csúnya, bűnös csökönyösség!

Fölötte üdvös ilyenkor egy tekintet a keresztrefeszített Úr Jézusra, aki haláltusájában is imádkozott kegyetlen hóhéraiért. Vagy ha tetszik, egy gondolat a názáreti Szentcsalád magasztos példaadására.

Mennyit tanulhatunk az Úr Jézus szent példájából. Mikor Péter megtagadta, Júdás csókkal elárulta, nem mutatott haragot, nem vett rájuk még visszautasító tekintetet sem. Ellenkezően, atyai tekintete Péter szeméből a bánat könnyeit sajtolta ki, Júdás lelkében pedig a szégyenkezés és lelkiismeretfurdalás önvádját keltette fel.

8. FEJEZET

A FŐPARANCS

Szent Máté evangéliumában (22, 34—40.) olvassuk: „A farizeusok pedig egybegyűlének és kérdé őt (t. i. Krisztust) közülük egy törvény-

tudó, kísértvén őt: Mester, *melyik a nagy parancsolat a törvényben?*“

Monda neki Jézus: „Szeresd a te Uradat Istenedet teljes szívedből és teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez a legnagyobb és első parancsolat. A második pedig hasonló ehhez: Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat, E két parancsolaton függ az egész törvény,“

Az Úr Jézus, Isten Fia szerint a két legfőbb, legfontosabb parancs egyike a felebaráti szeretet.

De ennek a felebaráti szeretetnek is van különböző foka, erőssége és mélysége. Minden embert szeretnünk kell, de nem az érzelemnek akkora hevével, nem az áldozatnak akkora mértékével, mint a másikat.

Azokat, akik közelebb állnak hozzánk, vagy akik érdemesebbek, jobban szerethetjük, mint a távolabb állókat.

Egyenlő körülmények mellett jobban szeretjük testvérünket, mint a távoli rokont, jobban honfitársunkat, mint az idegent, jobban a magaméval azonos vallásút, mint a pogányt s í. t.

Tehát a parancsolt szeretetnek is van fokozata, rangsora, És ugyancsak az Úr Jézus isteni ítélete és döntése szerint ki áll e rangsornak az élén, vagyis kit kell valamennyi közelálló embertársunk közül legjobban, legőszintebben és legáldozatosabban szeretni?

Halljuk ismét magát az isteni Mestert!

„Az ember elhagyja atyját és anyját és

feleségéhez ragaszkodik és a kettő egy testté lesz. Ennélfogva már nem ketten vannak, hanem egy test.“ (Márk 10, 7—8.)

Az Úr Jézus szerint a feleségedet jobban, természetesebben, ragaszkodóbban kell szeretned, mint atyádat és anyádat. Utóbbiak testéből szakadtál el, de feleségeddel egy testet, egy lelket alkotsz. Ő van az isteni parancsolat alapján a szeretendő halandó személyek skálájának az élén. Az élén! Előtte senki más!

Monda Jézus: „Szeresd a te Uradat Istenedet ... Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat. E két parancsolaton függ *az egész törvény*.“ (Máté 22, 37—40.)

TOWER VILMOS

egyéb ajánlható művei:

1. ILLEMKÓDEX II. javított kiadás, 2. kötet.
Elsősorban ugyan papok és szerzetesek számára készült, de világiak is éppoly nagy haszonnal forgathatják, mert ez a könyv az egész világirodalomnak egyetlen *részletes* illemkönyve.

Az I. kötet (430 old.) ára 4 P.

A II. kötet (340 old.) ára 6 P.

A két kötet együttvéve szerzőnél 8 P.

A mű I. kiadása egy hónap alatt elfogyott.

Jelenleg számos nyelvre fordítják,

2. A HIPNOTIZMUS elméleti, gyakorlati, pedagógiai, orvosi és jogi szempontból. Ára 3 P, szerzőnél 2 P.

E művet azoknak ajánljuk, akik nagyobb, mélyebb és gyakorlatibb emberismeretre vágyanak.

3. AMIT NAPÓLEON ÉLETRAJZAI ELHALLGATNAK. Napóleonról kb. millió könyv jelent meg, de e könyv szerzője a francia császárról eddig sehol meg nem írt,

szenzációs tényeket közöl. Rendkívül érdekesítő. XII. Pius pápa e könyv olasz fordítását dicséretével tüntette ki. Ára 3 P.

4. A PAPI CELIBATUS. 116 old. Ára 2 P.

5. PAPI ÉS SZERZETESI DIÉTA. Bel- s külföldi orvosok közreműködésével. E könyv nemcsak egyházi személyeknek, hanem minden *egészséges* embernek ad bölcs tanácsokat egészsége megőrzésére és élete meghosszabbítására.

6. A PÁPÁK SZEREPE HAZÁNK MEGMENTÉSÉBEN ÉS FENNMARADÁSÁBAN. Vastag, nagyterjedelmű mű, több képpel. XI, és XII. Pius pápák a könyvet külön dicséretben részesítették. Ára 5 P.

7. A KÉPESSÉGVIZSGÁLATOK. Ára 1 P.

8. A KATOLIKUS HITVALLÁS. II. kiadás. A felnőttek számára készült hittan. 540 old. Ára 4 P.

9. KRISZTUS IGAZSÁGA. VII. kiadás. (Hittan.) Ára 70 fillér.

10. KRISZTUS AKARATA. V. kiadás. (Erkölcstan.) Ára 90 fillér.

11. KRISZTUS KÖZELSÉGE. III. kiadás. (Szertartástan.) Ára 70 fillér.

12. KRISZTUS ORSZÁGA. Az egyedüli, magyar nyelven, szellemtörténeti módszerrel írt egyháztörténelem. Ára 1.40 P.

13. KICSODA KRISZTUS? Két kötetben. 1942 telén jelent meg.
14. CIO CHE LE BIOGRAFIE DI NAPÓLEONÉ NON DICONO. Ára 7 P.
15. DIE HL. BARBARA, SCHUTZPATRONIN DER ARTILLERIE. Ára 2 P.
16. KIHEZ MENJEK FELESÉGÜL?
— Szerzőnek többi műve már elfogyott. — Fenti művek megrendelhetők a KORDA R. T.-nál (Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4.) és a szerzőnél. (Budapest, L, Logodí-u. 9. I. 8; szerző csekkszámja: 58.394.)

EGYÉB MŰVEK:

- MIT BESZÉLTEM DIÁKJAIMMAL ISTENRŐL? 292 oldal. Bolti ára kötve 7.— P, fűzve 5.— P.
- MIT BESZÉLTEM DIÁKJAIMMAL AZ ÉLET-RŐL?
- MODERN HITVÉDELMI KÉRDÉSEK. 181 old. Bolti ára fűzve 3.— P.
- HÁROM NAP A MANRÉZÁBAN. 201 oldal. Bolti ára fűzve 3.60 P, kötve 5.60 P.

Kapható a Korda R. T.-nál (Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4.)

TARTALOM

Előszó	3
Előszó a harmadik kiadáshoz	6

I. RÉSZ:

KI LEGYEN A MENYASSZONYOD?

1. fejezet: Nősülj meg!.....	9
2. „ Kezdjük a szülőkön.....	13
3. „ A jelölt egészségi állapota.....	18
4. „ Érzékiség és szerelem.....	25
5. „ A szépség varázsa	29
6. „ A „legszebb nők“	32
?. „ A „szépség skatulya“	38
8. „ A jelölt jelleme	48
9. „ Minő legyen a nő jelleme, akit feleségül akarunk venni?	52
10. „ Milyen jellemű nőt óvakodjál feleségül venni?	56
11. „ Vizont.....	63
12. „ Tájékozódás másoknál.....	69
13. „ A jelölt vallásossága	76
14. „ Vallásos-e?.....	83
15. „ Csak szentségi házasságkötést!	84
16. „ A vegyesházasság.....	88

17. fejezet: Ha mégis	91
18. „ A többi gyászos következmény	93
19. „ Ezért fontold meg most, míg nem késő!.....	97
20. „ A házasságkötés anyagi oldala	103
21. „ A jelölt szellemi színvonala	109
22. „ Három tanács	112
23. „ Ha a jelölt nemet mond	116
24. „ Amit könyvem legelején kellett volna megemlíteni	120

II. RÉSZ:

AZ ESKÜVŐ UTÁN

1. fejezet: A mézeshetek	125
2. „ Egy nagyon kényes pont	127
3. „ Olvasd el többször!.....	130
4. „ Apróbb tanácsok	141
5. „ Amit a férj kerüljön	142
6. „ Amitől még jobban óvakodjunk. I.	150
7. „ Amitől még jobban óvakodjunk. II.....	154
8. „ A főparancs	157